

JAARVERSLAG

2021

mazars

Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden
SB/18 juni 2022

**DIEREN
BESCHERMING**

INHOUD

Voorwoord directie	5
Onze droom in vogelvlucht	6
Resultaten die tellen	7
Dossiers	
Gezelschapsdieren	8
Veehouderij	14
Beter Leven keurmerk	22
Lobby	28
In het wild levende dieren	32
Opvang en vervoer	38
Preventieve dierenhulp	50
Landelijke Inspectiedienst	56
Branding, Communicatie & Voorlichting	64
Fondsenwerving	70
Krachtige organisatie	78
Bedrijfsvoering en governance	88
Verantwoording Raad van Toezicht	96
Financiële visie, strategie en beleid	100
Bestuursverslag	102
Risicomanagement	108
Vooruitblik financiële cijfers	114
Jaarrekening	116
Geconsolideerde balans per 31 december 2021	120
Enkelvoudige jaarrekening 2021	145
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	164

Een redding om nooit te vergeten

Een melding over een zeehond die al geruime tijd op het strand van Hoek van Holland zou liggen, deed bij de dierenambulance in Rotterdam direct de alarmbellen rinkelen. Nou liggen zeehonden wel vaker in het zand om uit te rusten of te genieten van de zon. Maar dit dier trok zo veel bekijks dat het extreem gestrest was geraakt. Met een speciale strandwagen, gedoneerd uit een nalatenschap, reed onze dierenambulancenvrijwilliger richting Hoek van Holland. Op het strand trof hij een groep van zo'n vijftig mensen aan die zich rondom de zeehond hadden verzameld. Sommigen stonden bijna tegen het arme dier aan om selfies te maken. Deze zeehond was nog jong, en

bleek kerngezond. Waarschijnlijk dobberde de moeder vlak bij de kust, terwijl hij even uit wilde rusten op het strand. Hij kreeg daar alleen de kans niet voor, omdat hij voortdurend werd verstoord. In zo'n geval heeft het geen zin om een dier het water weer in te jagen. Hij raakt dan dusdanig vermoeid dat hij nooit meer zelfstandig terug de zee in kan zwemmen en later alsnog aanspoelt. In overleg met de zeehondenopvang besloten we de zeehond te verplaatsen naar een rustiger stukje strand. Bij de Maasvlakte werd hij vrijgelaten. We hebben hem daarna niet meer gezien, dus we gaan ervan uit dat hij zijn weg naar de zee heeft teruggevonden.

mazars

Mazars N.V.
Gewaardeerd voor
identificatiedoeleinden
GB/18 juni 2022

Mensen verleiden mee te doen

Dat de Dierenbescherming erin slaagt in moeilijke tijden haar belangrijke werk voort te zetten, lieten we al in het eerste coronajaar zien, maar ook in 2021 dwong de coronacrisis ons – zoals zovelen – tot flexibiliteit en creativiteit. En terwijl ik dit schrijf, voltrekt zich een ramp voor miljoenen door oorlog getroffen Oekraïners waardoor we opnieuw deze kwaliteiten moeten inzetten. Dit keer voor het meldpunt 'Hulp voor dieren uit Oekraïne' dat we met collega-organisaties runnen.

De vele pagina's in dit jaarverslag over behaalde resultaten op het gebied van dierenwelzijn laten zien dat we ook in 2021 wendbaar en daadkrachtig waren. Ik ben er reuzetrots op, vooral omdat duidelijk is dat we goed op weg zijn om een belangrijke randvoorwaarde voor onze nieuwe strategie in te vullen: een krachtige organisatie waar bevlogen mensen met een hart voor dieren werken met als motto: 'Samen maken we diervriendelijk vanzelfsprekend'.

Het is onze lijfspreuk voor de komende jaren. We willen mensen verleiden met ons mee te doen door te laten zien dat het anders kan, dat we een keuze hebben en dat er vaak al inspirerende voorbeelden zijn. In 2021 deden we dat volop. Zo ontwikkelden we de Dier & Mens Wijzer die advies geeft over welk dier bij iemand past en reikten we voor het eerst Deltaplan Veehouderij Awards uit tijdens een digitaal evenement om koplopers in de veehouderij een podium te geven. Het zijn twee willekeurige voorbeelden, maar ze maken duidelijk welk pad we volgen.

Dat neemt niet weg dat we hulp blijven bieden als dat nodig is en dat we op de barricaden staan voor dieren die lijden onder bijvoorbeeld hittestress. Ook in 2021 deden we dat. Daarbij is het fantastisch dat we aantoonbaar dierenleed weten te voorkomen. Onder meer met het Beter Leven keurmerk. Miljoenen kippen profiteren volgend jaar al van de historische aankondiging in 2021 van de supermarkten om alleen nog kippenvlees met minimaal één ster van het Beter Leven keurmerk te verkopen.

Het was een moeilijk, maar tegelijkertijd ook zeer succesvol jaar voor de Dierenbescherming. Het is fijn om te weten dat we dat samen deden. Veel leesplezier!

Co'tje Aduiraal

Bestuurder Dierenbescherming

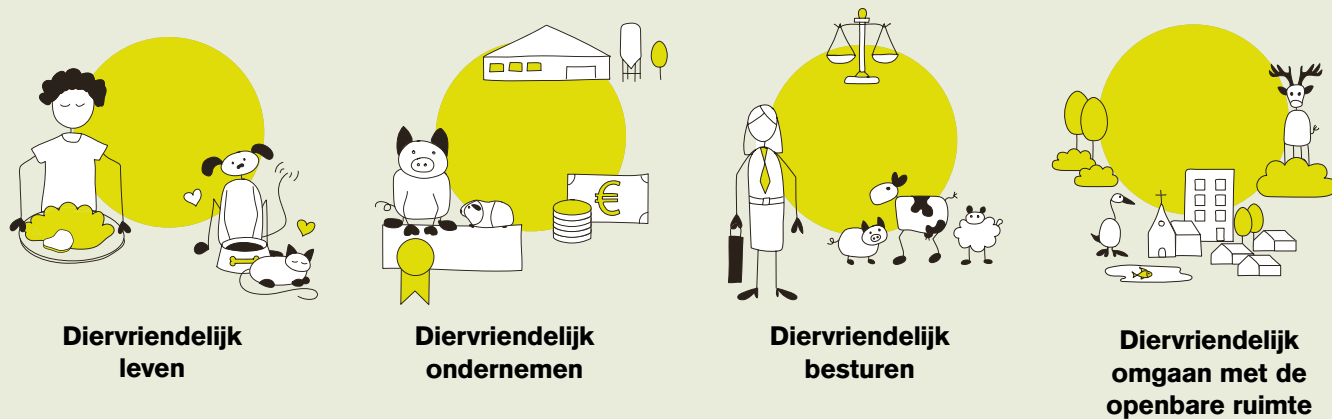

Onze droom

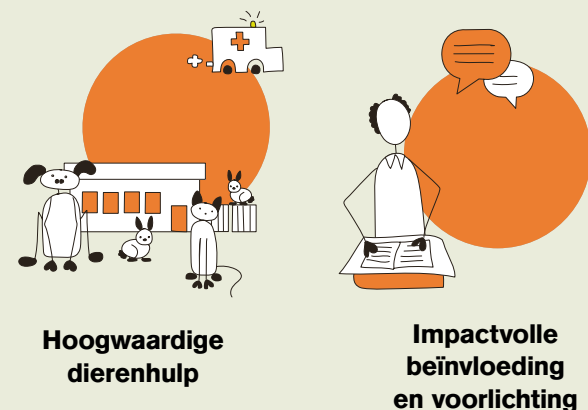
Ooit leven we in een wereld waarin de belangen van dieren vanzelfsprekend worden meegenomen in het denken en handelen van mensen.

Zo realiseren we dit

Inspirerende voorbeelden en concrete oplossingen voor

Impact door

Voorwaarden scheppen met

mazars

Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden
SB/18 juni 2022

Dit kregen we in 2021 voor elkaar

We beschermen dieren in Nederland in de ruimste zin van het woord. We erkennen hun waarde en behartigen hun belangen.

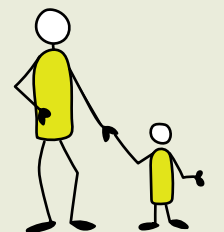
25

inspecteurs gingen dagelijks op pad om dierenleed te bestrijden.

45 miljoen

dieren kregen een beter leven dankzij ons Beter Leven keurmerk.

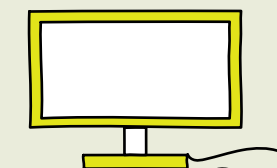
141.500

mensen steunden ons als lid of als donateur.

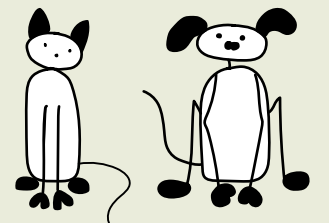
76.000

keer zijn onze dierenambulances uitgereden.

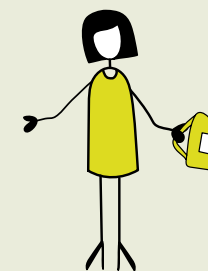
5,8 miljoen

mensen bezochten onze websites.

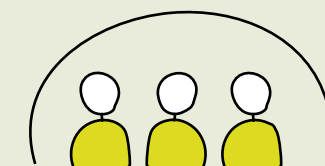
24.000

dieren werden opgevangen in onze asielen.

€ 1.010.050

werd opgehaald met de jaarlijks collecte.

€ 370.000

leverde crowdfunding op voor de hulp aan dieren in nood.

12

gemeenten boden het project Dierenbuddy succesvol aan.

Gezelschapsdieren

Doel

Ons streven is dat mensen op de juiste manier met huisdieren omgaan. We helpen daar graag bij en bieden praktische handvatten om verantwoorde keuzes te maken. Ook willen we dat de bedrijfsmatige gezelschapsdieren-sector transparanter gaat werken, zodat duidelijk is waar en op welke manier dieren gefokt en verhandeld worden. Werken aan goed dierenwelzijn en commerciële belangen hoeven elkaar niet in de weg te staan. Sterker nog, fokkers, handelaren en dierenwinkels hebben hier een belangrijke rol in. Daarom zoeken we de samenwerking met brancheorganisaties en retailers.

Terugblik

In 2021 werd er in de gezelschapsdierensector vaker gesproken over dierenwelzijn. De coronacrisis was aanleiding voor veel speculatie over hoe het zou gaan met huisdieren na de crisis. Het ontbreken van feiten en cijfers was mede aanleiding om met LNV en andere partijen in gesprek te gaan over hoe er goede en betrouwbare informatie kan komen over gezelschapsdieren. Dierenwelzijn staat centraal in de denktank van brancheorganisatie Dibevo, waar we deel van uitmaken. Als het gaat over uiterlijke kenmerken waar dieren onder lijden, hebben we het doorgaans enkel over honden en katten. We hebben aangekaart dat de problematiek ook andere gewilde gezelschapsdieren treft, zoals konijnen. Dit onderwerp moet nog veel steviger op de agenda komen.

Ambitie

Lang niet alle dieren zijn geschikt om te houden als gezelschapsdier. Simpelweg omdat ze van nature complexe behoeften hebben die wij mensen niet kunnen bieden. Omdat welzijnsproblemen van gezelschapsdieren vaak niet worden gezien of erkend, blijven we pleiten voor de invoering van een Positieflijst in Nederland, waardoor het aantal diersoorten dat je mag houden kleiner wordt. Mensen moeten beseffen wat dieren nodig hebben voor een goed welzijn in goede gezondheid. Dit betekent ook dat er niet langer gefokt wordt op uiterlijke kenmerken die de gezondheid van het dier schaden, zoals ernstige gebitsproblemen van konijnen met een te platte snuit.

40%

van alle konijnen met hangoren heeft een groot risico op oorproblemen.

19

andere diersoorten, naast diverse honden- en kattenrassen, lijden onder ernstige welzijnsaantasting door het fokken op extreme uiterlijke kenmerken.

mazars

Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoelinden
SB/18 juni 2022

3.800

afstandsdieren komen er gemiddeld jaarlijks bij onze opvangcentra binnen.

8.500

zwervende dieren vangen we op.

1.000

van deze dieren zijn duidelijk gedumpt.

Ontwikkelingen en successen

BEREIKT IN 2021

Welzijnscriteria voor vogelbeurzen

In Nederland worden nog altijd vogelbeurzen georganiseerd, waar grote aantallen dieren uit verschillende landen worden tentoongesteld. De vogels zijn hebben vaak een lange reis achter de rug, wat onwenselijk is vanuit dierenwelzijns-oogpunt en het risico op zoönosen vergroot. Ook de verblijven laten te wensen over; krappe kooitjes, geen schuilmogelijkheid, veel lawaai en een bonte stoet aan voorbijgangers. De Dierenbescherming ontwikkelde een checklist om welzijn en conditie van de vogels te bepalen. Over de bevindingen gaan we in gesprek met beursorganisatoren. Ook biedt de checklist handvatten voor handhavende partijen als de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID). Afgezien van een proefcheck is de lijst nog niet in praktijk gebracht. Door de coronamaatregelen werden vogelbeurzen in 2021 veelal geannuleerd.

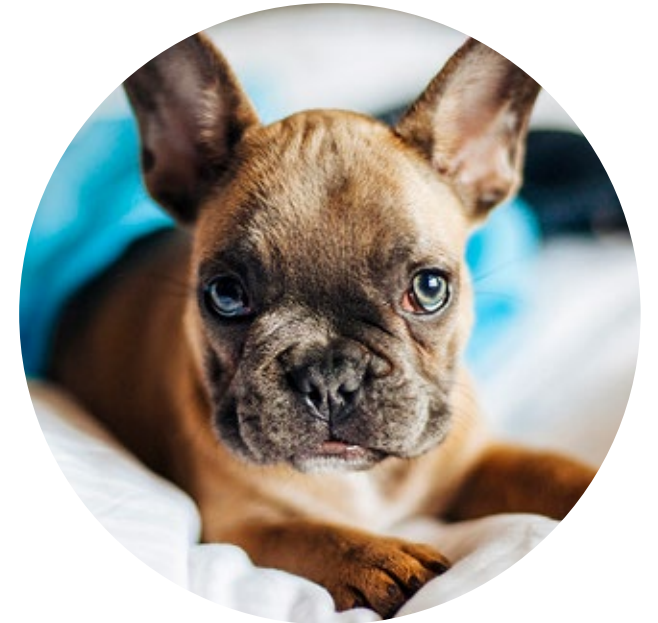
We ontwikkelden een checklist om welzijn en conditie van de vogels te bepalen.

Lijden onder je uiterlijk

Er is steeds meer aandacht voor de welzijns-aantasting van honden met extreem korte snuiten dankzij de invoering van een handhavingsrichtlijn die voorschrijft hoe lang die snuit mag zijn. Bij andere diersoorten kunnen de gevolgen van fok op uiterlijke extremiteiten op veel minder belangstelling rekenen, terwijl de welzijns- en gezondheidsaantasting net zo evident is. We namen 26 afwijkingen en aandoeningen onder de loep bij konijnen- en caviarassen, kleurkanaries, parkieten, papegaaien, duivensoorten, hagedissen, slangen en goudvissen, die allemaal het gevolg zijn van doorfokken op uiterlijke kenmerken. Om een paar voorbeelden te noemen: konijnen met extreme hangoren lijden vaak aan pijnlijke oorontstekingen en ondervinden beperking van bewegingsvrijheid en beschadigingen aan de oren. Goudvissen met extreem bolle ogen die naar boven gericht staan ('hemelkijkers') hebben moeite met voedselopname. Ook kunnen ze lastig balans houden vanwege een ontbrekende rugvin. De inventarisatie is een eerste stap om kwelfokpraktijken te agenderen.

We namen 26 afwijkingen en aandoeningen onder de loep.

De Dierenbescherming informeert mensen over misstanden bij onder meer het fokken van dieren, opdat leed niet hóéft te ontstaan. Niet bij dieren die aantoonbaar last krijgen van lichamelijke en soms mentale gebreken, en ook niet bij goedbedoelende baasjes die achteraf gebukt gaan onder schuldgevoelens, schaamte en vaak torenhoge medische kosten.

Samenwerking met dierenwinkels

De dierenwinkel vormt een belangrijk kanaal voor de aanschaf van dierbenodigdheden en kleine huisdieren. De Dierenbescherming werd door deze retailers niet vanzelf met open armen ontvangen, vanwege onze kritische houding op de verkoop van levende dieren in de winkel. Willen we dus ook wat betekenen voor de gezelschapsdieren die via winkel(ketens) hun weg vinden naar de consument, dan past een uitgestoken hand en een gesprek. Dat deden we eerder met de brancheorganisatie van dierenwinkels DIBEVO toen we 'Happy Konijn' ontwikkelden; een winkelconcept waarbij het draaide om een goede huisvesting van en informatie over konijnen. In 2021 leidde de samenwerking tot deelname aan een vaste denktank met DIBEVO-leden, waarin diverse thema's aan bod komen. Tevens verzorgden we een vaste column in het ledenblad van de brancheorganisatie.

We willen iets betekenen voor dieren die via winkels hun weg vinden naar de consument.

Voorlichting huisdierbezitters

Als een huisdier ziek wordt, staat de eigenaar niet zelden voor een dilemma, want hoe ver ga je met behandelen en wanneer is het beter om het leven van een dier te laten beëindigen? Als steuntje in de rug bij deze verdrietige kwestie lieten we onze dierenarts Claire Laane de meest gestelde vragen over euthanasie beantwoorden op onze site, vergezeld van ervaringsverhalen van huisdierbezitters die afscheid moesten nemen van hun dier. Daarnaast was er in 2021 weer veel media-aandacht voor de zogeheten 'coronahuisdieren'. Haalden mensen niet te makkelijk een pup in huis? En hoe leren we huisdieren het zonder onze onverdeelde aandacht en tijd te doen als de pandemie ten einde loopt? We gaven voorlichting over dit onderwerp en maakten een extra aflevering van onze online hondenbasistraining 'Lara Leert' met als titel 'Lara leert alleen thuisblijven'.

We lieten onze dierenarts online vragen over euthanasie beantwoorden.

Veehouderij

Doel

Onze visie op de veehouderij staat beschreven in het Deltaplan Veehouderij. We zien in ieder geval tot 2050 een rol voor dieren in het voedselsysteem. Wel verwachten we dat de veehouderij dan significant beter en kleiner is. We gaan daarom in gesprek met veehouders, maar ook met politici, supermarkten, stallenbouwers, fokkerijorganisaties, enzovoorts. We proberen hen aan te zetten tot dierenwelzijnsverbeteringen en ontwikkelen daartoe allerlei innovatieprojecten met ze. En bij politiek en overheid lobbyen we voor het stimuleren van voorlopers in dierenwelzijn en het aanpakken van achterblijvers.

Terugblik

De Tweede Kamer nam een amendement op de 'Wet dieren' aan, met als doel dat dieren in de veehouderij niet meer aan het systeem aangepast mogen worden. Wij lieten een opinieonderzoek doen waaruit bleek dat Nederlanders hier achter staan, en riepen het kabinet op er serieus werk van te maken. Ook kondigde de Europese Commissie naar aanleiding van het Burgerinitiatief 'Stop de Kooien' aan in 2023 een wetsvoorstel in te dienen om alle kooisystemen in de veehouderij uit te faseren. Een ander hoogtepunt was het nieuwe cameratoezichtssysteem dat we samen met andere partijen ontwikkelden om dierenwelzijn in slachthuizen te verbeteren.

Ambitie

In 2022 hopen we weer stappen richting een duurzame veehouderij te zetten. Zo neemt het kabinet initiatief tot een convenant over dierwaardige veehouderij. Als Dierenbescherming brengen we daar graag onze ideeën in. Verder zullen er de komende jaren miljarden euro's gestoken worden in het terugdringen van stikstof en broeikasgassen uit de veehouderij. Wij streven naar win-win-winoplossingen voor milieu, boeren én dieren. Ten slotte blijven we goede voorbeelden uit de praktijk onder de aandacht brengen, zoals met de Deltaplan Veehouderij Awards.

4

Deltaplan Veehouderij Awards reikten we uit. Ze gingen naar koploper-bedrijven die laten zien dat een diervriendelijker veehouderij kán.

25 miljard

wil het nieuwe kabinet steken in het terugdringen van stikstof en herstel van de natuur. Wij willen een win-winaanpak, niet alleen goed voor milieu en boer, maar ook voor het dier.

15

stalbranden waren er dit jaar met minder dan 10.000 dierlijke slachtoffers. In 2020 waren dat er nog 54 met 108.794 dierlijke slachtoffers. De afname valt te verklaren doordat er geen pluimveestallen afbrandden, waarin vaak tienduizenden dieren zitten.

540.000

stuks pluimvee werden er in 2021 'geruimd' in verband met hoog-pathogene vogelgriep. Een ramp van ongekende omvang die in 2022 voortduurt. Wel wil men eindelijk gaan experimenteren met vaccins tegen vogelgriep.

30 °C

is veel te warm om dieren te vervoeren. Wij pleiten voor een verbod op veetransport vanaf die temperatuur.

2023

wordt het jaar waarin de Europese Commissie een wetsvoorstel wil indienen om een eind te maken aan kooien in de veehouderij.

mazars

Mazars N.V.
Gewaarsdicht voor
identificatiedoelinden
Stb/18 juni 2022

Ontwikkelingen en successen

BEREIKT IN 2021

Oplossingen vogelgriep

Ook in 2021 waren er weer uitbraken van vogelgriep op pluimveebedrijven. De ophokplicht was zelfs de langste ooit (acht maanden!) en honderdduizenden dieren zijn gedood omdat ze (mogelijk) besmet waren. Als Dierenbescherming pleiten we al jaren voor structurele oplossingen, zoals vaccinatie en minder pluimveebedrijven in risicogebieden. In 2021 hebben we hier achter de schermen aan doorgewerkt. We waren betrokken bij gesprekken over proeven met een vaccin tegen vogelgriep, die er in 2022 eindelijk lijken te komen. Daarnaast maken we ons hard voor andere oplossingen, waaronder minder bedrijven in gebieden zoals de Gelderse Vallei en rond Venray, waar de concentratie pluimveebedrijven zeer hoog is, en het weren van pluimveebedrijven in waterrijke gebieden, waar de kans op besmetting via watervogels groter is.

We waren betrokken bij gesprekken over proeven met een vaccin.

Stop de Kooien in parlement

In 2021 werd het Europees Burgerinitiatief 'Stop de Kooien' behandeld in het Europees Parlement. Via dit initiatief werden in 2019 anderhalf miljoen handtekeningen opgehaald om kooien in de veehouderij af te schaffen. Een groot probleem van de kooien is bijvoorbeeld de beperkte ruimte die dieren krijgen. Veel legkippen en konijnen in de EU hebben niet meer dan een A4'tje om op te leven en dat is veel te weinig. Een grote meerderheid van het Europees Parlement stemde voor een verbod op kooien in de veehouderij. Het parlement drong er bij de Europese Commissie op aan om een einde te maken aan het gebruik van kooien. De Europese Commissie kondigde vervolgens aan dat zij voornemens is "tegen eind 2023 een wetgevingsvoorstel in te dienen om het gebruik van kooien voor alle in het Burgerinitiatief genoemde diersoorten en -categorieën geleidelijk uit te bannen en definitief te verbieden". Natuurlijk moet er op worden toegezien dat Europa deze toezegging waarmaakt, maar een Europa zonder kooien lijkt nu eindelijk echt in zicht.

Eindelijk lijkt een Europa zonder dieren in kooien in zicht.

Als dierenbeschermmer weet je dat je een strijd van lange adem voert. Maar soms is het zover; dan is het moment daar dat successen kunnen worden bijgeschreven. Zoals in het voorjaar van 2021 toen de vier grootste supermarkten aankondigden in 2023 alleen nog kip te verkopen met minimaal één ster van het Beter Leven keurmerk.

Kritisch rapport stalbranden

In 2021 publiceerde de Onderzoeksraad voor Veiligheid een kritisch rapport over stalbranden. Hieruit bleek dat de overheid te weinig prioriteit geeft aan het voorkomen ervan. Daaropvolgend besloot het ministerie van Landbouw eindelijk overheidsmaatregelen te gaan treffen, zoals verplichte jaarlijkse keuringen van inpandige elektra en van op de daken aangelegde zonnestroominstallaties (de meeste dierlijke slachtoffers vallen bij branden veroorzaakt door gebrekkige elektra), een brandwerende schil om technische ruimtes van grote veehouderijbedrijven gebouwd vóór 2014 (voor nieuwere bedrijven was dit al verplicht), minder dieren per brandcompartiment en luchtwassers financieel minder aantrekkelijk maken (stalbranden kunnen zich via de kanalen van luchtwassers snel verspreiden). Wij zijn blij dat de minister maatregelen heeft aangekondigd en zullen de uitvoering nauwlettend volgen.

Uitvoering van maatregelen houden we nauwlettend in de gaten.

Amendement huisvesting dieren

In mei 2021 werd een amendement in de Tweede Kamer op de 'Wet dieren' aangenomen, die alle vrijblijvendheid onder het beleid van het ministerie van LNV wegvaaft; dieren mogen niet meer gehuisvest worden in systemen die leiden tot welzijnsproblemen. Wat betekent dat huisvesting in de toekomst aangepast moet worden aan het dier in plaats van andersom. De Dierenbescherming hoopt dat dit leidt tot een einde van onder andere couperen van varkensstaarten en belemmeren van dieren in hun natuurlijk gedrag. Uit opinieonderzoek van Motivaction onder 1.200 Nederlanders kwam vervolgens naar voren dat ook 62% van de ondervraagden een verbod wil op stallen waarin dieren minder ruimte krijgen dan ze nodig hebben. In het coalitieakkoord is opgenomen dat in navolging van het advies van de Raad voor Dieraangelegenheden (2020) het kabinet initiatief neemt tot een convenant over de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij. Dit vormt de basis van wetgeving die de komende kabinetsperiode in werking treedt voor een dierwaardige veehouderij in balans met de volksgezondheid. Het amendement wordt hierin meegenomen.

Dieren mogen niet meer gehuisvest worden in systemen die leiden tot welzijnsproblemen.

Ontwikkelingen en successen

BEREIKT IN 2021

Deltaplan Veehouderij Awards

In 2020 presenteerde de Dierenbescherming haar langetermijnvisie in het 'Deltaplan Veehouderij'. In juli 2021 vond een online bijeenkomst plaats rondom de thema's. Hiermee brachten we ons plan onder de aandacht bij stakeholders uit bedrijfsleven en overheid, en lieten we met praktijkvoorbeelden zien dat het realistisch is. Aan de talkshowtafel hadden we onder andere verschillende veehouders een milieuorganisatie en een supermarkt te gast. Dit jaar werden ook voor het eerst de 'Deltaplan Awards' uitgereikt aan voorlopers uit de veehouderijsector. Uit de twaalf genomineerden kozen we vier winnaars: 'VrijLevenStal' is door de innovatieve bodem goed voor dierenwelzijn én milieu, 'Veevoerfabrikant Nijsen' zet reststromen uit de levensmiddelen-industrie om in veevoer, 'Wroetvarken' bestaat uit een groep varkenshouders die samenwerkt met vaste slaggers en zo zorgt voor een goede prijs voor de boer die weer kan investeren in dierenwelzijn, en 'De Nieuwenburgt' ten slotte is een biologisch melkveebedrijf waarbij de stierkalveren opgroeien in natuurgebieden.

Praktijkvoorbeelden laten zien dat een duurzame veehouderij realistisch is.

Monitoren dierenwelzijn slachthuizen

We hebben – samen met Deloitte, Eyes on Animals en Vion – een innovatief en effectief camerasysteem geïnstalleerd in een aantal varkensslachthuizen. Met dit systeem kan beter gemonitord worden hoe dieren worden behandeld. Bij traditionele camera's worden camerabeelden handmatig bekeken en geanalyseerd. Met dit nieuwe systeem herkent slimme software automatisch camerabeelden van mogelijke dierenwelzijnsproblemen. De software geeft ze automatisch een label en stuurt ze via een dashboard door naar personen die het dierenwelzijn in slachthuizen controleren, waarna deze dierenwelzijnsfunctionarissen direct actie kunnen ondernemen. Een grote stap in het voorkomen van dierenleed. De Dierenbescherming gaat deze verbeterde vorm van cameratoezicht natuurlijk ook opnemen in de criteria van ons Beter Leven keurmerk.

Slimme software herkent beelden van mogelijke dierenwelzijnsproblemen.

'Ik wil niet dat m'n kleinkinderen straks vragen waarom ik er zo'n zootje van heb gemaakt. In onze stallen mogen varkens lekker wroeten en genieten.'

Jan Broenink, oprichter van het 'Wroetvarken' en winnaar van een Deltaplan Veehouderij Award van de Dierenbescherming

Aandacht hittestress veetransport

We zetten ons al een aantal jaren in voor betere bescherming van dieren die vervoerd worden op warme dagen en te maken kunnen krijgen met hittestress. In 2021 publiceerden we een update van ons rapport 'Op de bres tegen hittestress'. Hieruit bleek dat er wel stappen zijn gezet door de politiek en het bedrijfsleven, maar dat hittestress nog steeds voorkomt. Daarom pleiten we voor het wettelijk vastleggen van drie zaken: een lagere beladingsgraad in veewagens, verbod op transport vanaf 30 °C en een maximale wachttijd van veewagens bij slachthuizen. Over twee van deze punten werden moties aangenomen in de Tweede Kamer; de minister bekijkt hoe dit uit te voeren. Ook zetten we via crowdfunding een billboardcampagne op rondom de Tweede Kamer. Daarmee hebben we het probleem én onze oplossingen nog eens onder de aandacht van politici gebracht.

Minder lading, maximale wachttijd en verbod op transport vanaf 30 °C.

Stoppen lichamelijke ingrepen

Ook in 2021 hadden we de focus op het terugdringen van lichamelijke ingrepen in de veehouderij. We waren betrokken bij onderzoek naar de mogelijkheden om te stoppen met het 'behandelen' van de achterste teen van mannelijke vleeskuikenouderdieren. Dit wordt gedaan om te zorgen dat de hanen de hennen niet verwonden bij het paren. De Dierenbescherming vindt dit symptoombestrijding en zet zich in voor echte oplossingen. Zo lijkt het bij trager groeiende rassen wél mogelijk om te stoppen met deze ingreep. Hier wordt de komende jaren onderzoek naar gedaan. We zijn ook betrokken bij een project om een eind te maken aan het couperen van staarten bij varkens. Alle varkenshouders moesten in 2021 voor de tweede keer een dierenwelzijnscheck invullen om de risicofactoren voor staartbijten op hun bedrijf te identificeren. De varkenssector heeft negen welzijnscoaches aangesteld die varkenshouders gaan begeleiden bij het nemen van maatregelen.

Geen symptoombestrijding maar echte oplossingen.

Beter Leven keurmerk

Doel

Het Beter Leven keurmerk is in vijftien jaar uitgegroeid tot het grootste en bekendste keurmerk op voedingsmiddelen van dierlijke oorsprong. Het doel is om steeds meer dieren in de veehouderij een steeds beter leven te geven en consumenten die vlees, eieren en zuivel willen kopen een diervriendelijkere keuze te bieden. Het dierenwelzijn wordt stapsgewijs verbeterd door het aanscherpen van de criteria en het aanbod in supermarkten, en via andere kanalen wordt het verder uitgebreid.

Terugblik

In 2021 kondigden alle supermarkten aan dat ze in 2023 volledig overstappen op minimaal 1 ster Beter Leven kip, waarmee in ons land veel vleeskuikenhouders gaan omschakelen naar 1 ster BLk, terwijl zij nu nog voor het huismerk van de supermarkt produceren of voor de export. Het resultaat zal zijn dat er in Nederland veel minder vleeskuikens gehouden worden. De Dierenbescherming werkt samen met betrokkenen om dit mogelijk te maken, bijvoorbeeld door vleeskuikenhouders te ondersteunen die problemen hebben met de vergunningverlening voor de bouw van een overdekte uitloop.

Ambitie

De afgelopen twee jaar maakte de foodservice een moeilijke tijd door waarbij duurzaamheid geen aandachtspunt was. Wel kwam duidelijk aan het licht dat er in de foodservice nog veel te winnen is met het verbeteren van dierenwelzijn. In 2022 gaan we een plan maken hoe we het aandeel Beter Leven keurmerk in de foodservice kunnen uitbreiden. Verder worden de Beter Leven criteria voor varkens en leghennen aangepast en voor melkvee en kalveren vastgesteld. In 2022 werken we verder aan een uitbreiding van Beter Leven zuivel in de markt. De jaarlijkse Beter Leven week vindt weer plaats in oktober en consumenten worden voorgelicht via de eigen kanalen van de Dierenbescherming en gerichte campagnes tijdens Pasen, Kerstmis en het barbecueseizoen.

Ontwikkelingen en successen

BEREIKT IN 2021

Helderheid in dierenwelzijnslabels

De Europese Commissie onderzoekt de mogelijkheden voor het opzetten van een EU-label voor dierenwelzijn, waarbij het Beter Leven keurmerk als voorbeeld dient. Wij staan achter het systeem van 'Method of Production labelling', waarbij in een overkoepelend label diverse dierenwelzijnskeurmerken in meerdere niveaus van dierenwelzijn kunnen worden ingedeeld. Dit moet leiden tot meer duidelijkheid voor consumenten, met een beter dierenwelzijn als resultaat. De bedoeling is dat de Europese besluitvorming bestaande initiatieven meeneemt, waarbij de Dierenbescherming ernaar streeft dat het Beter Leven keurmerk in deze overkoepelende labeling een goede positie heeft.

Enkel nog Beter Leven kip in 2023

In augustus werd bekend dat alle Nederlandse supermarkten stoppen met de verkoop van keurmerkloze kip. Albert Heijn kondigde aan dat al in 2022 alle kip in de schappen het Beter Leven keurmerk met 1 ster zal voeren. En online supermarkt Picnic kondigde recentelijk aan dat het per direct overschakelt op 1 ster Beter Leven kip. Andere supermarkten volgen in 2023. Dit betekent dat vele miljoenen vleeskuikens een beter leven zullen krijgen, met meer ruimte en een overdekte uitloop naar buiten. Ook zijn deze kippen door de langzamere groei gezonder en hebben vrijwel geen antibiotica nodig. Deze omschakeling zal ertoe leiden dat het aantal vleeskuikens in Nederland naar verwachting in 2025 met zo'n 15 tot 25% gedaald zal zijn. Dit is naast dierenwelzijn ook winst voor het milieu.

Faciliteren vleeskuikentransitie

Met de overstap van supermarkten naar 1 ster Beter Leven kip in 2023 zullen er veel nieuwe vleeskuikenhouders bij het keurmerk aangesloten worden die daglicht in hun stallen en een overdekte uitloop naar buiten moeten realiseren. De vergunningverlening voor de bouw hiervan verloopt alleen in sommige provincies en gemeenten bijzonder moeizaam. Een kadergroep, waar ook de Dierenbescherming deel van uitmaakt, zal ondersteuning bieden. Zo hebben we een onderzoek laten uitvoeren naar regelgeving omtrent vergunningverlening voor de overstap naar 1 ster vleeskuikens, de heersende knelpunten in provincies en gemeenten, en hoe deze weggenomen kunnen worden.

Keurmerk voor Smullers

Snackbarketen Smullers heeft als eerste foodserviceformule in Nederland het Beter Leven keurmerk gekregen. In alle snacks met vlees verkrijgbaar in de 27 filialen op treinstations wordt enkel nog gebruikgemaakt van minimaal 1 ster Beter Leven kippen- en rundvlees. In de foodservicesector loopt het gebruik van diervriendelijker producten sterk achter ten opzichte van de retail. Tijdens de sluiting van de horeca in de coronacrisis werd duidelijk dat er vooral een overschot ontstond aan dieronvriendelijke producten, zoals legbatterjeieren en vlees van plofkippen. Het goede voorbeeld van Smullers zal hopelijk meer foodservicebedrijven stimuleren om diervriendelijker producten aan consumenten te serveren.

‘Mooi om te zien hoe er onder Beter Leven boeren een gesloten kringloop ontstaat, waarbij mest van de koeien wordt afgezet op eigen weide en ook bloemen, planten en insecten rond de boerderij een rol vervullen.’

Carmen Cools en haar gezin maken duurzame keuzes

Gewijzigde en vastgestelde criteria

Er wordt doorlopend gewerkt aan het verbeteren, concretiseren en aanpassen van criteria om kwaliteit, uniformiteit en controleerbaarheid te verbeteren. Vele vragen van certificerende instellingen en veehouders zijn behandeld en deze kunnen leiden tot een verduidelijking van criteria in aanvullende besluiten. In 2021 zijn de interne procedures geëvalueerd en verbeterd, en er zijn risicoanalyses voor dierenwelzijn en de borging gemaakt. Deze worden in 2022 geïmplementeerd.

Eis slim cameratoezicht

De criteria voor de kalverslakterij zijn in 2021 herzien en in werking getreden. In alle slachterijcriteria is daarnaast via een verkorte procedure een extra eis opgenomen, namelijk de toepassing van VCA (Video Content Analysis). VCA, ook wel slim cameratoezicht genoemd, is een softwaresysteem dat op basis van beelden van camera's in de slachterij afwijkende patronen in menselijk en dierlijk gedrag kan identificeren en registreren. Hiermee kunnen excessen worden gesignaleerd. Zodra de techniek van VCA beschikbaar is en in de praktijk gebruikt kan worden, zal dit criterium voor alle slachterijen van toepassing worden.

Dierenwelzijn, natuur en milieu

De criteria voor 3 sterren Beter Leven keurmerk melkrund zijn officieel vastgesteld met normen voor dierenwelzijn, natuur en milieu. De dierenwelzijnscriteria bevatten eisen voor huisvesting, zoals meer loop- en ligruimte, meer ruimte voor de melkrunderen om tegelijk te eten en drinken, en betere zorg voor het kalf. Met de natuurcriteria worden weidevogels beschermd door kruidenrijk grasland, landschapselementen en bescherming van de nesten. De milieucriteria bevatten normen voor energie en klimaat, lokaal veevoer en mest. Omdat de normen voor 3 sterren Beter Leven keurmerk strenger zijn dan Europese regelgeving voor biologische melkveehouderij voorschrijft, hebben we bepaald dat één jaar na inwerkingtreding van de criteria ook biologische zuivel met 3 sterren Beter Leven keurmerk volledig moet voldoen aan de eisen.

Campagnes

BEREIKT IN 2021

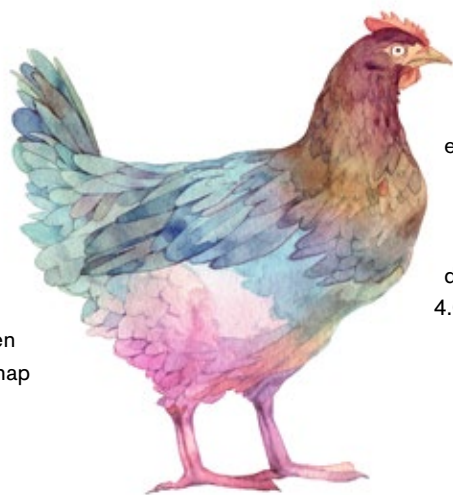
Het Beter Leven keurmerk is betekenisvol voor miljoenen dieren in de veehouderij. De campagnes die we in 2021 voerden, hadden als overkoepelend doel om de bekendheid van het keurmerk te vergroten en mensen ertoe aan te zetten zich meer te verdiepen in het eigen consumptiepatroon: hoe diervriendelijk ben ik als ik kijk naar mijn supermarktaankopen en hoe leefde het dier in deze verpakking eigenlijk? Had het bijvoorbeeld de ruimte om een dierwaardiger bestaan te leiden?

Beter Leven: merkcampagne

In de merkcampagne van de Dierenbescherming bemachtigde het Beter Leven keurmerk een prominente plek. In het verlengde daarvan ontwikkelden we met reclamebureau Here een afzonderlijke campagne, waarin het thema 'ruimte' centraal stond. In het concept werd de advertentieruimte van het medium gebruikt als vehikel om op tastbare wijze uit te leggen hoeveel leefruimte een dier heeft in de veehouderij; de grootte van een krantenpagina bijvoorbeeld of een televisiescherm. Ruimte is een natuurlijke levensbehoefte; de campagne toonde hoe schrijnend de beperkte stalruimte is in de gangbare veehouderij, terwijl het Beter Leven keurmerk ervoor zorgt dat dieren wél de ruimte krijgen.

Beter Leven: kerstcampagne

Tijdens de feestdagen draait het om de kerstmenu's en lang tafelen. Het momentum om op de radio bewustwording te creëren met de volgende binnenkomer: 'hoeveel vleeskippen worden er gehouden op een ruimte zo groot als een 2 meter lange eettafel? Let op: het gaat om vleeskippen zonder het Beter Leven keurmerk... Het antwoord is 32.' Door vervolgens te vertellen dat dat er onder 3 sterren Beter Leven slechts 1 is, want het dier mag naar buiten. Gedurende twee weken kregen 4,4 miljoen luisteraars in de leeftijd 25-54 jaar de spot gemiddeld 5,7 keer te horen, en was er een breed palet aan media-uitingen. Uit onderzoek naar het effect van de campagne onder 400 consumenten bleek dat zo'n 80% de campagneboodschap duidelijk tot zeer duidelijk vond.

Beter Leven week

De Beter Leven week is een jaarlijks terugkerend initiatief van de Dierenbescherming om het publiek bewust te maken van dierenwelzijn. In deze negende editie presenteerden we ons onderscheidend met een campagne in illustratievorm die in het teken stond van 'ruimte', om zo voor het publiek tastbaar te maken hoeveel ruimte een dier heeft. Met bijpassende campagneslogan 'Meer ruimte om te leven... beter!' traptten we af op radio, waarna televisie en uitingen in en nabij supermarkten in winkelcentra volgden. Bijna 3 miljoen kijkers binnen de campagnedoelgroep 25-52 jaar zagen de spots ten minste één keer op landelijke televisie. Gemiddeld zag men de commercials ruim twee keer. Op radio bereikten we 50% van de doelgroep (bijna 3,5 miljoen luisteraars) en werd de spot gemiddeld vijf keer beluisterd. Ook is er geadverteerd rondom het aankoopmoment op digitale schermen in of nabij supermarkten Albert Heijn, Jumbo, COOP en Plus in alle landelijke winkelcentra. Ook werden supermarkten, retailers en producenten opgeroepen de campagneboodschap door te vertalen naar de eigen communicatiemiddelen voor het vergroten van het bereik. Zo bestickerde Lidl, Albert Heijn en Dekamarkt hun vleesassortiment, en voegde de Gebroeders van Beek inserts toe aan de 2 en 3 ster

Beter Leven eierdoosjes van Blijde Kip. Naast de inzet van de eigen middelen ging er in samenwerking met uitgeverij Young Crowds een lesbrief en docentenhandleiding naar basisscholen om ook daar de bewustwording tot de bovenbouwleerlingen te laten doordringen. De lesbrief is ruim 4.000 keer gedownload.

45 miljoen

dieren hebben in 2021 een beter leven gekregen.

2,7 miljard

werd omgezet in producten met het Beter Leven keurmerk (retail en foodservice totaal).

1.918

primaire bedrijven (veehouderijbedrijven, excl. biologische bedrijven).

42%

aandeel van het Beter Leven keurmerk in de totale omzet in duurzamer voedsel.

720

secundaire bedrijven (verwerkende bedrijven, zoals slachterijen, eierpakstations, verwerkers en retail).

mazars

Mazars NL
Gewaarscht voor
identificatiegegevens
SB/18 juni 2022

Lobby

Doel

De Dierenbescherming wil op alle niveaus lobbyinspanningen verbinden, met een strategie die ingaat op de public affairs van de organisatie en waarbij politieke lobby één van de tools is. Binnen deze strategie wordt verbinding gezocht met andere instrumenten die we tot onze beschikking hebben om wet- en regelgeving en beleid zo goed mogelijk te beïnvloeden. Ook willen we de totstandkoming van nieuwe of betere wet- en regelgeving stimuleren.

Terugblik

Ook in 2021 is het uitstekend gelukt om de politiek te bewegen tot voortgang op het onderwerp 'dierenwelzijn'. Dit ondanks het feit dat een groot gedeelte van het jaar de politiek in het teken stond van de kabinetsformatie en de coronacrisis voortdurend om veel politieke en bestuurlijke aandacht bleef vragen. Het wetsvoorstel 'zelfstandig houdverbod' kon een forse stap verder worden gebracht. Er kwamen nieuwe regels over diergezondheid, waarbij ook aangescherpte regels over Identificatie & Registratie bij honden in werking traden. Ook werd bepaald dat er belangrijke stappen gezet moeten worden inzake de huisvesting van (vee)dieren. Concreet trad op 1 januari een verbod op het gebruik van stroomhalsbanden bij honden in werking.

Ambitie

In 2022 hopen we weer stappen richting een duurzame veehouderij te zetten. Zo neemt het kabinet initiatief tot een convenant over dierwaardige veehouderij. Als Dierenbescherming praten we daar graag over mee. Verder zullen er miljarden euro's gestoken worden in het terugdringen van stikstof en broeikasgassen uit de veehouderij. Wij streven naar win-win-winoplossingen, voor milieu én dieren, die passen binnen het financiële plaatje van de boer of daar zelfs een bijdrage aan leveren. Op het gebied van gezelschapsdieren hopen we op een invoering van het zelfstandig houdverbod en blijven we inzetten op een Positieflijst en een betere registratie, zoals een landelijke chipplicht voor katten.

Ontwikkelingen en successen

BEREIKT IN 2021

EU en handelsverdragen

Als onderdeel van het 'Trade & Animal Welfare Programme' van onze koepelorganisatie Eurogroup for Animals hebben we ons ook dit jaar ingezet voor de belangrijke link tussen internationale handel en dierenwelzijn. Het controversiële handelsverdrag tussen de EU en een aantal Zuid-Amerikaanse landen ('Mercosur'-blok) bleef de gemoederen bezighouden, waarbij we zowel de Nederlandse als Europese bestuurders en politici bleven wijzen op de negatieve effecten van het verdrag, ook op dierenwelzijn. Mede vanuit het Eurogroup-programma is er een webinar georganiseerd over de link tussen dierenwelzijn en handel in China. Dat werd gehost vanuit China, met voornamelijk Chinese deelnemers. Een mooi teken dat dierenwelzijn in dat land steeds meer aandacht krijgt. De mogelijke verruiming van de belastingvrije import van dierlijke producten vanuit Oekraïne (m.n. kippenvlees) had de aandacht, en daarover benaderden we actief de regering om onze zorgen te uiten.

Aandacht voor link tussen internationale handel en dierenwelzijn.

Houdverbod weer stap verder

De Dierenbescherming strijdt al jaren voor een zogeheten 'zelfstandig houdverbod', dat het strafrechtelijk mogelijk maakt om daders van dierenmishandeling en -verwaarlozing het bezit van dieren te verbieden. Het wetsvoorstel lag lange tijd stil, maar werd eind 2020 mede dankzij de dringende oproep in ons 'Prinsjesdagpamflet' doorgestuurd voor advies aan de Raad van State. In het vroege voorjaar van 2021 heeft deze zijn (positieve) advies uitgebracht, waarmee een belangrijke stap in het wetgevingstraject kon worden afgerond. De regering heeft het advies verwerkt in het conceptwetsvoorstel en voor behandeling doorgestuurd naar de Tweede Kamer. We volgden de ontwikkelingen uiteraard, en gaven input waar mogelijk. Daarnaast bleven we aandringen op een daadwerkelijke spoedige behandeling van het wetsvoorstel. De lange kabinetsformatie gaf hierbij helaas vertraging, maar we verwachten dat de inhoudelijke, parlementaire behandeling in 2022 dan toch plaats zal vinden. Eindelijk.

Aandringen op spoedige behandeling wetsvoorstel.

‘Verandering vraagt tijd, en wetgeving is vaak stroperig. Maar ook al gaat het langzaam, elke stap die we voor dieren zetten is vooruitgang en daar haal ik mijn voldoening uit.’

Manon Stevens is politiek lobbyist voor de Dierenbescherming

Verbeterde wetgeving dieren

In 2020 is de evaluatie van de 'Wet dieren' uitgevoerd en gepubliceerd. Uiteraard waren we nauw betrokken bij dit traject om de veruit belangrijkste wet voor gezelschaps-, hobby- en landbouwdieren goed onder de loep te nemen. Hoewel er de nodige aandachts- en verbeterpunten naar voren kwamen, waren we even bang dat het daar bij zou blijven. Mede op ons aandringen heeft de Tweede Kamer vorig jaar bepaald dat er een nieuwe (of beter: vervolg)evaluatie moet komen. Dat is mooi, want zo kunnen we de realisatie van de broodnodige verbeteringen actief blijven bevorderen. In 2021 traden tevens nieuwe regels over diergezondheid in werking. Alweer een aantal jaren geleden waren we, mede via Eurogroup for Animals, betrokken bij de totstandkoming van de achterliggende Europese regels. Hoewel goeddeels een formele omzetting van technische regels, leverde de parlementaire behandeling hiervan toch ook het interessante, aangenomen 'huisvesting'-amendement op.

Nieuwe regels over diergezondheid.

Verbod op stroomhalsband

Nederland heeft in eigen aanvulling op de hiernaast genoemde regels ook de eisen voor de identificatie en registratie van honden aangescherpt, met als doel malafide handel te bemoeilijken. En dat laatste is een onderwerp dat ons zeer aan het hart gaat. Per 1 januari 2022 is ook het verbod op het gebruik van stroomhalsbanden bij honden in werking getreden. Ooit een voorstel en op initiatief van de Dierenbescherming opgenomen in het eerste concept van de 'Wet dieren', maar vanwege discussie over mogelijke uitzonderingen duurde het vervolgens wel erg lang voor het verbod daadwerkelijk in werking kon treden. Gelukkig zijn ook deze uitzonderingen uiteindelijk beperkt; er is alleen voorzien in een tijdelijke (uitsterf)constructie voor de training van politiehonden. Uiteraard gaan we erop toezien dat hier daadwerkelijk wordt afgebouwd. Maar we zijn vooral blij dat het gebruik van deze dierenvriendelijke apparatuur in de kern nu toch echt tot het verleden behoort.

Ook malafide hondenhandel bemoeilijken.

In het wild levende dieren

Doel

Onze ambitie is het creëren van een groter maatschappelijk bewustzijn voor dieren in het wild. We komen op voor hun belangen met als doel hun welzijn te verbeteren. Door aan te sturen op verankering in wetgeving, beleid en uitvoeringsplannen, maar ook door mensen anders naar wilde dieren te laten kijken en zo een diervriendelijker houding te stimuleren. Onze droom is dat mensen in harmonie samenleven met dieren in het wild, de intrinsieke waarde van deze dieren wordt erkend en ze bij het ervaren van overlast niet zonder meer worden gedood maar dat wordt gezocht naar, dan wel gekozen voor, diervriendelijke oplossingen.

Terugblik

In 2021 spraken we met verschillende partijen, zoals beleidsmakers, bedrijfsleven, faunabeheerders, boeren en partnerorganisaties over kansen en mogelijkheden, en zochten we naar oplossingen en verbinding. We boden stakeholders, van agrariër tot consument, handelingsperspectief om het welzijn van wilde dieren te verbeteren. Daarnaast lobbyden we bij de politiek voor betere wet- en regelgeving voor dieren in het wild. Dit droeg bij aan het aannemen van de motie om konijn en haas van de wildlijst te halen. Vissenwelzijn was ook een speerpunt, want er zijn weinig tot geen welzijnsregels als het gaat om vissen.

Ambitie

Concreet streven we naar het verdwijnen van de wildlijst en landelijke vrijstellingslijst. We richten ons daarbij eerst op konijn en haas, omdat het met deze soorten slecht gaat. Ook dringen we erop aan dat binnen de fauna-beheerplannen preventieve maatregelen prominent worden opgenomen. Verder blijven we ons inzetten voor het welzijn van consumptievissen, waardoor in de toekomst alleen nog maar diervriendelijkere manieren om vissen te vangen en te doden bestaan en daardoor het lijden sterk is teruggedrongen. En dat natuurinclusief bouwen gemeengoed wordt, waarbij wij zelf het goede voorbeeld geven met ons dierenopvangcentrum De Hof van Ede.

Ontwikkelingen en successen

BEREIKT IN 2021

Nee tegen plezierjacht!

Een kwart miljoen wilde eenden, houtduiven, hazen, konijnen en fazanten worden jaarlijks afgeschoten tijdens de plezierjacht. En dat terwijl populaties zo dramatisch afnemen dat haas en konijn inmiddels op de Rode Lijst, een overzicht van bedreigde soorten, staan. Ook de Tweede Kamer maakt zich zorgen en nam in februari de motie aan om deze dieren te schrappen van de wildlijst. Naast de motie lagen er al 44.802 protestkaarten van de Dierenbescherming. De aangenomen motie én steun van het publiek gaven hoop op een Nederland zonder plezierjacht. De minister gaf echter aan eerst te willen onderzoeken of jacht bijdraagt aan het afnemen van diersoorten, dus dat in 2021 de jagers tijdens het jachtseizoen vooralsnog mogen doorgaan met schieten op deze dieren.

Een kwart miljoen wilde eenden, houtduiven, hazen, konijnen en fazanten worden jaarlijks afgeschoten.

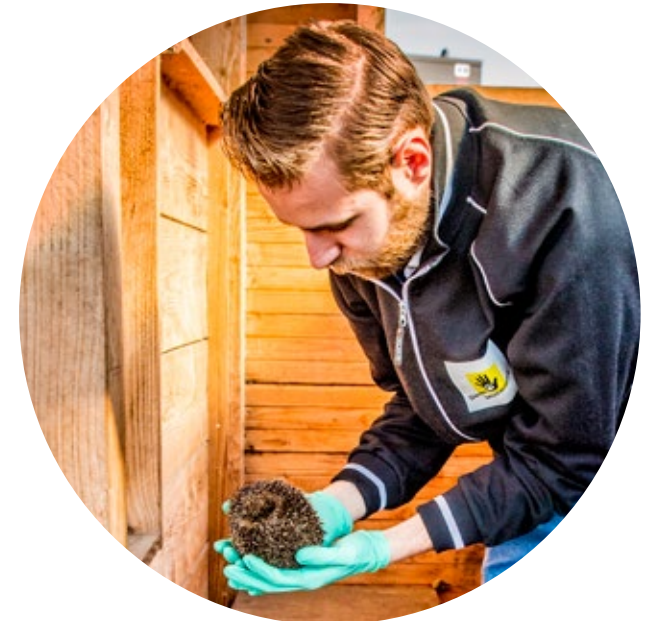
Haal lijmplanken uit winkel

Een lijmvat is een 'plankje' van bijvoorbeeld karton met een dikke plaklaag die wordt gebruikt om kleine dieren te vangen. Ze komen vast te zitten en sterven een langzame, pijnlijke dood. Onze dierenambulances komen echter regelmatig nog levende dieren tegen zoals koolmeesjes en muizen die vastzitten aan een plakstrip of lijmvat. De meeste slachtoffers zijn helaas niet meer te redden. De Dierenbescherming heeft online aanbieders van lijmplanken en -vallen middels een brief gevraagd om te stoppen met de verkoop van deze gruwelijke vangmethode. Hoewel het gebruik van de plakstrips zonder ontheffing verboden is, is de vrije verkoop vreemd genoeg nog steeds toegestaan. Van de 25 online verkooppunten die we benaderden, zijn er zes die vermelden dat gebruik zonder ontheffing niet is toegestaan. Eén verkoper verwijderde de producten direct uit de shop. Drie andere webshops hadden ze niet op voorraad. Dit is hopelijk van blijvende aard. Van de overige 21 online aanbieders benoemen er elf dat het gebruik zonder ontheffing niet is toegestaan. De overige tien hebben niet gereageerd.

Kleine dieren komen vast te zitten aan een dikke plaklaag en sterven een langzame, pijnlijke dood.

‘Voorheen vingen we zo’n zeshonderd egels per jaar op, in 2021 waren dat er twaalfhonderd. De dieren bleven maar binnenstromen, vaak wel 25 per dag, terwijl er door de coronamaatregelen minder verzorgers op de werkvloer aanwezig mochten zijn. Het was een gekkenhuis, maar ik vond het mooi dat we zo veel dieren konden redden.’

Ferry van Jaarsveld is beheerder van de Egelopvang in Papendrecht

Rapport Droneproef Starnmeerpolder

Elk jaar worden in Nederland zeker een kwart miljoen ganzen gedood omdat ze schade en overlast (kunnen) veroorzaken. Wij vinden dat het diervriendelijker kan en moet. Door middel van het aanwijzen van rust- en foerageergebieden bijvoorbeeld en verjaging op plekken waar ze niet gewent zijn. Hierbij passen de activiteiten van Drowgoo, een bedrijf dat ganzen van grasland verjaagt door middel van een drone. Drowgoo heeft in 2021 een groep melkveehouders bereid gevonden om in een gezamenlijk gebied van 350 hectare in de Starnmeerpolder in Noord-Holland ganzen te verjagen. De melkveehouders hebben zelf meebetaald. De Dierenbescherming vroeg onderzoeksbureau CLM mee te denken in de opzet van de proef en deze te begeleiden. De resultaten zijn veelbelovend. Het aantal ganzen leek gedurende de proef af te nemen. Gewinning trad niet op, de schade in de polder is afgenomen en melkveehouders zijn positief over de werking van de drone. Graag zouden wij zien dat de proef op korte termijn opvolging krijgt.

Ganzen worden massaal gedood omdat ze schade en overlast kunnen veroorzaken.

Voorlichting dieren in het wild

Via onze social media-kanalen geven we jaarrond tips over wat mensen kunnen doen, of laten, als het gaat om dieren in het wild. Als ze een jong vogeltje vinden of midden in de winter een egeltje ziet rondscharrelen bijvoorbeeld. Verder riepen we samen met enkele natuurorganisaties bezoekers aan natuurgebieden op: “Een frisse neus halen is belangrijk, maar denk aan de impact op de natuur en de dieren die er leven!” Want nog nooit waren wandelen en fietsen zo populair als de afgelopen twee coronajaren. Ook hopen we dat mensen zich er bewuster van worden dat (robot)grasmaaiers zorgen voor ernstig leed bij egels. De opvang in Papendrecht deed dan ook een dringende oproep tot bewustwording: Van de egels die onder een grasmaaierterecht komen, overleeft er eigenlijk niet één.

Grasmaaiers zorgen voor ernstig dierenleed bij egels.

Aandacht voor consumptievissen

BEREIKT IN 2021

Op geen enkele wijze wordt rekening met vissen gehouden. Niet in onze wetgeving, niet in de manier waarop ze worden gevangen en al helemaal niet in hoe ze worden gedood. De Dierenbescherming strijdt voor een beter welzijn en meer begrip voor vissen en hun leefgebied.

VisVrij Challenge

Steeds meer mensen vinden het normaal om minder vlees te eten, terwijl de consumptie van vis alleen maar toeneemt. En dat terwijl het dierenleed in de vissector enorm is. We daagden daarom iedereen uit om mee te doen met de VisVrij Challenge. 2.726 deelnemers ontvingen vier weken lang iedere week een sms'je met een visvrij recept uit het VisVrij VisBlij-receptenboekje, met daarin tien recepten, plus één bonusrecept van The Dutch Weed Burger. Maartje Borst en Lisette Kreischer, bekend van kookboeken als 'Man.Eat.Plant.' en 'Groente uit zeel!', schreven hiertoe lekkere, gezonde recepten die eenvoudig te bereiden zijn. Aan de bijbehorende quiz deden 12.849 mensen mee en het bereik lag op 503.592.

Vissenmanifest

De Dierenbescherming wil dat er meer begrip en aandacht komt voor de verwoestende impact die visserij heeft op het welzijn van zeedieren en de oceanen waarin ze leven. In samenwerking met de Vissenbescherming, Compassion in World Farming, Sea First en Dierencoalitie ontwikkelden we daarom een Vissenmanifest met tien punten voor een beter vissenwelzijn. Vanaf april stuurden we elke vrijdag, tien weken lang, een kaart naar de commissie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in Den Haag met een misstand en de oproep om hier verbetering in te brengen. In 2022 ontvangt de Tweede Kamer het manifest in zijn geheel.

Politiek aan zet

Ook de politiek heeft (te) weinig aandacht voor dierenwelzijn bij vissen en laat ze vaak letterlijk in de kou liggen. Het gaat jaarlijks om miljarden dieren waarvoor wettelijk gezien heel weinig is geregeld. Alleen al verplicht verdoven voor de slacht zou helpen. Om sterker te staan richting politiek heeft de Dierenbescherming de krachten gebundeld en samen met Compassion in World Farming, Sea First, de Vissenbescherming en de Dierencoalitie gepleit voor beter dierenwelzijn van consumptievissen.

Ekoplaza kritisch over vis in de schappen

De meeste supermarkten houden zich niet of nauwelijks bezig met vissenwelzijn, maar Ekoplaza brengt daar verandering in. Uit het onderzoek 'Troebel zicht op vissenwelzijn' dat de Dierenbescherming in 2020 door bureau Questionmark liet uitvoeren, bleek dat het ontbreken van informatie en onduidelijkheid rondom de bestaande vissenkeurmerken ervoor zorgen dat supermarkten geen aandacht schenken aan de lijdensweg die vissen doorstaan in de visserij en viskwekerij. Het gaat met name om gruwelijke omstandigheden tijdens vangst, kweek, het transport en onverdoofde slacht. We presenteerden de onderzoeksresultaten aan supermarkten en riepen op om verheldering te brengen. We zijn blij dat Ekoplaza nu belangrijke stappen onderneemt om vissenwelzijn op de kaart te zetten. We hopen dat andere supermarkten volgen.

Te weinig oog voor vissenwelzijn

Ieder jaar komen er meer flexitariërs en vegetariërs bij. Maar wat blijkt? Een kwart van de flexitariërs vervangt vlees door vis en schaal- en schelpdieren. Ook zijn er vegetariërs die aangeven wél vis te eten. Vreemd eigenlijk, want vissen zijn ook dieren. Het is niet alleen aangetoond dat ze gevoel hebben en pijn, angst en stress kunnen ervaren, maar zelfs dat veel vissen erg intelligente dieren zijn. Door te letten op keur-

merken als ASC en MSC denken consumenten zorgeloos vis te kunnen eten, maar deze keurmerken zeggen vooral iets over de ecologische impact en amper iets over vissenwelzijn. Daarom zou het goed zijn als we vaker voor plantaardige varianten kiezen, zoals de gerechten uit het VisVrij VisBlij-boekje dat de Dierenbescherming in 2021 uitbracht.

'Ik wilde graag iets voor dieren betekenen. We maken heftige dingen mee, maar gelukkig ook hele mooie.'

Charlotte Polman rijdt elke zaterdag als vrijwilliger op de dierenambulance

Opvang en vervoer

Doel

We staan voor het beschermen van dieren in Nederland door het verlenen van (nood)hulp en opvang met zorg door dierenambulancerijders, dierenartsen, gedragsdeskundigen en geschoolde diervverzorgers. Het accent ligt op het voorkómen van dierenleed, zodat we uiteindelijk minder dieren hoeven te redden. En als redden toch nodig is, dan doen we dat zo goed en kort mogelijk. We zoeken afstemming met andere organisaties om er samen voor te zorgen dat de dieren de best mogelijke hulp krijgen.

Terugblik

Onze dierenambulances waren ook in 2021 24/7 bereikbaar om dieren in nood te redden. Dat vroeg veel van de auto's. Er gingen dit jaar maar liefst 26 nieuwe dierenambulances de weg op, met dank aan fondsenwervende activiteiten en nalatenschappen. De succesvolle 'Chip je Kat'-actie ging ook door in 2021. Deze actie draagt bij aan het voorkomen van het zoekraken en opvangen van katten (83% van de gevonden dieren is niet gechipt) en verdriet bij eigenaren. Daarnaast hebben we veel verbeteringen doorgevoerd in onze opvanglocaties, onder meer buitenterreinen en dierverblijven, mogelijk gemaakt door diverse fondsen.

Ambitie

In 2022 gaan we verder stappen zetten in de verbetering van onze organisatie met onder andere een landelijk centraal geleide meldkamer binnen onze vervoersorganisatie en de renovatie en nieuwbouw van enkele van onze opvanglocaties. We doen dit om te komen tot een nieuwe stijl dierenbeschermingscentra voor opvang, vervoer en preventie. Daarnaast streven we naar het verder uitbreiden van onze preventieve activiteiten door het opschalen van het project Dierenbuddy, centraal gecoördineerde chip-acties en de focus te verschuiven van opvang naar directe bemiddeling waar mogelijk. Tot slot gaan we de verbinding met externe partijen verder versterken om samen hoogwaardige dierenhulp te realiseren.

mazars

Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden
SB/18 juni 2022

24.000

dieren werden
opgevangen
in onze asielen.

2.529

honden.

10.925

katten.

882

knaagdieren.

2.832

konijnen.

Opvang: ontwikkelingen en successen

BEREIKT IN 2021

Afname instroom in opvang

Om te zorgen dat we minder dieren moeten redden en opvangen, zetten we ook in op andere vormen van dienstverlening. Als voorloper op onze lobby voor een landelijke chip- en registratieplicht in mei 2020 waren we vier jaar eerder al een 'Chip je Kat'-actie gestart in nauwe samenwerking met de gemeente Rotterdam. Een actie als deze draagt bij aan het voorkomen van het zoekraken en opvangen van katten (83% van de gevonden dieren is niet gechipt) en verdriet bij eigenaren. Inmiddels is 'Chip je Kat' in 2021 met succes uitgebreid naar Alphen a/d Rijn, Nissewaard, Albrandswaard en Den Haag. Voor deze acties werken we samen met dierenartsen en dierenambulances in de regio en hebben we zo'n 3.000 katten gechipt en geregistreerd.

Zo'n 3.000 katten werden gechipt en geregistreerd.

Samenwerken domein Dierenhulp

Om effectiever te zijn in het voorkomen en beëindigen van dierenleed bij mensen thuis is samenwerking zowel binnen de Dierenbescherming als met partners in het veld essentieel. Door aansluiting te zoeken met alle hulpverleners in een gebied, bieden we hulp aan mens en dier. Vorig jaar zijn we in Noord-Holland gestart met een dierenhulpverlenersoverleg. Per kwartaal wordt er een bijeenkomst georganiseerd met mensen van onze opvangcentra, dierenambulances, preventiemedewerkers, dierenbuddy's en de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming, aangevuld met externe partners als de dierenpolitie, dierenartsen en wijkteams. Partijen weten elkaar nu sneller te vinden, er is aandacht voor de problematiek van dierenleed en samen zoeken we in actuele casuïstiek naar oplossingen. De intentie is om dit overleg elders in het land ook in te zetten.

Elke 4 maanden is er een bijeenkomst met partners in het veld.

Blade (wit) kwam gehavend het asiel binnen; er was met hem gevoetbald en gegoooid. Pisto had in een veel te klein hok gezeten. Van beide dieren moest een poot worden geamputeerd. Pisto werd vervolgens aan de vriendelijke Blade gekoppeld en het was liefde op het eerste gezicht. Eenmaal hersteld zijn ze samen herplaatst.

Hoogwaardige hulp en corona

Ook het tweede jaar waarin corona ons in een greep hield, hebben we in de opvangcentra hoogwaardige dierenhulp weten te realiseren. Zo hebben we voor verwilderde katten uit vangacties een resocialisatieprogramma, waarna ze succesvol (her)plaatst worden naar een dierwaardig bestaan. Veelal als huisdier, maar soms blijven de zogenaamde buitenkatten op een boerderij of manege. Bij ondersteuning aan de dierenpolitie en Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming vangen we geregeld grote groepen dieren op, waaronder vijftig honden uit een vervuilde woning. De dieren worden waar nodig extra verzorgd (soms in pleeggezin), lichamelijk gecheckt en behandeld, en zo goed en snel mogelijk herplaatst in een liefdevol huis. Tot slot hebben we in de pers aandacht gevraagd voor impulsaankopen van konijnen, omdat we zagen dat van deze dieren in coronatijd meer afstand werd gedaan.

50 honden werden uit een vervuilde woning gehaald.

Kwaliteit opvang verbeteren

De kwaliteit en aansturing van onze opvanglocaties worden verder verbeterd en vernieuwd, waarbij we de capaciteit optimaal afstemmen op wat nodig is en de locaties aanpassen aan de nieuwste inzichten op het gebied van dierenwelzijn. Voorbeelden zijn de vestigingen in Gouda, Hoofddorp, Ede en Groningen waar voorbereidingen lopen voor nieuwbouw of renovaties zijn uitgevoerd. Daarnaast zijn er veel verbeteringen doorgevoerd, mogelijk gemaakt door diverse fondsen op het gebied van onder meer buitenterreinen en dierverblijven. Ook hebben we de organisatievorm gewijzigd, waarmee aansturing van onze asielen nu is ondergebracht bij managers die integraal verantwoordelijk zijn voor opvang, vervoer en preventieve activiteiten lokaal. Hieronder vallen meerdere entiteiten in een regio, waardoor er nu al meer samenhang en uitwisseling wordt gerealiseerd. Het accountmanagement is gebundeld en wordt intern ondersteund door een Tenderdesk. Hierdoor is er meer specialisatie aangebracht en heeft 'ieder zijn vak'.

4 opvanglocaties krijgen nieuwbouw of renovatie.

76.000

keer reden onze dierenambulances uit om dieren te vervoeren.

24.702

keer voor gezelschapsdieren.

250.000

telefoontjes kregen de meldkamers binnen over dieren die hulp nodig hadden.

Dierenbescherming**mazars**

Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden
SB/18 juni 2022

Thor werd als pup mager en vervuild langs de kant van de weg gevonden. Met zijn gezondheid bleek van alles mis. Hij werd opgevangen in het asiel, waar hij een intensief traject doorliep. Na drie maanden was de jonge hond klaar voor adoptie.

Vervoer: ontwikkelingen en successen

BEREIKT IN 2021

Vervoerhandboek dierenambulances

Ook op het gebied van vervoer staan we niet stil als het gaat om verdere professionalisering. In 2021 is het voorwerk verricht om te komen tot een centraal meldproces, waaronder het implementeren van een landelijk handboek voor dierenambulances, digitalisering van de rittenregistratie en het opstellen van een 'Startnotitie centraliseren meldkamer'. Dit alles om ervoor te zorgen dat we onze dierenambulance-medewerkers en melders van dierenleed nog beter kunnen ondersteunen en van informatie voorzien, en daarmee de gewonde en zwervende dieren zo snel en goed mogelijk helpen.

Nog betere ondersteuning en informatievoorziening.

Passende samenwerkingspartners

We werken samen met andere organisaties om de dierenhulp in Nederland volledig en dekkend te krijgen. Onze dierenambulances rijden zowel uit voor gewonde en zwervende huisdieren als in het wild levende dieren. Voor deze laatste groep beschikken we over een eigen Wild-opvang in Krommenie en Egelopvang in Papendrecht. Daarnaast hebben we intensieve samenwerkingen met wildopvangen in het hele land. We ondersteunen deze organisaties jaarlijks in de exploitatie met uiteenlopende bedragen tot € 75.000. Met deze samenwerking en afstemming met andere organisaties zorgen we ervoor dat ook dieren in het wild goede zorg krijgen.

Het doel is om dierenhulp volledig en dekkend te krijgen.

mazars

Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden
SB/18 juni 2022

'Het helpen van dieren in nood is zo belangrijk en heeft me echt geraakt. Als je ziet met hoeveel liefde deze helden hun werk doen; daar heb ik grote bewondering voor.'

Presentatrice Anne Appelo reed voor het programma 'Op de dierenambulance met...' een dagje mee met onze vrijwilligers

Vrijwillige inzet in weer en wind

We zijn trots op onze vele vrijwilligers, die in het hele land de dierenambulances bemannen. Ze draaien 24/7 diensten om zwervende, zieke en gewonde dieren te helpen. Ook tijdens vakanties en feestdagen, door weer en wind en in coronatijd kunnen de dieren zodoende op onze hulp rekenen. In februari, tijdens dagenlang aanhoudende sneeuw, kwamen er veel meldingen binnen van dieren in nood. De teams reden toch zoveel mogelijk uit, waarbij ze werden ondersteund door een 4x4-terreinwagen. In samenwerking met de regionale vogelopvang maakten de dierenambulances diverse voederplekken voor vogels en onderhielden deze ook.

24/7 op pad om zwervende, zieke en gewonde dieren te helpen.

BN'ers op pad met dierenambulance

Het televisieprogramma 'Op de dierenambulance met...' is opgenomen bij meerdere ambulanceposten van de Dierenbescherming. Een groot succes waar een aantal bekende Nederlanders (waaronder Rico Verhoeven, Hugo Kennis en Enzo Knol) en vrijwilligers uit het land aan mochten meewerken. Het programma toonde wat het werk op een dierenambulance inhoudt; de leuke maar ook de minder leuke kanten. Bijna een maand lang werd op NPO 3 het werk van onze dierenambulances op bijzondere, soms aangrijpende, altijd realistische manier in beeld gebracht. Als bonus hebben we veel nieuwe vrijwilligers mogen verwelkomen.

Het werk werd op realistische manier in beeld gebracht.

Opvang en vervoer

UIT DE PRAKTIJK

‘Zonder moeder’

De dierenambulance kreeg in augustus een melding van drie babywezeltjes. Ze lagen open en bloot in een ezelstal in het Brabantse Wintelre. Ze voelden koud aan, dus de kans was groot dat ze verlaten waren door hun moeder. De vinders maakten een kruijke voor ze in afwachting van de dierenambulance, die de wezeltjes naar het opvangcentrum bracht. Twee van de wezeltjes overleden vrij snel na aankomst in het revalidatiecentrum. Gelukkig doet het derde wezeltje het goed. Bij binnenkomst woog hij veertien gram, een maand later was dat al vijftig gram. Zijn oogjes gingen open en hij leerde vast voedsel te eten. De wezel zit inmiddels in een uitloopkooi. Zodra hij laat zien dat hij zelfstandig kan jagen en zichzelf weet te redden in de natuur, wordt hij uitgezet.

Zodra het wezeltje laat zien dat hij kan jagen en zichzelf weet te redden in de natuur wordt hij uitgezet.

‘Volledig verklit’

Hondje Robbie werd op 30 januari binnengebracht bij het asiel. Zijn vacht was volledig verklit, hij kon amper lopen. Robbie werd nagekeken door onze dierenarts, waar bleek dat hij naast zijn verwaarloosde vacht een hernia perinealis had (een breuk naast de anus, waardoor de stevigheid van de spier van de bekkenbodem verloren gaat en problemen ontstaan met de ontlasting) die enkel kon worden hersteld met een operatie. Meestal is ook een (chemische) castratie nodig. Met goedvinden van zowel dierenpolitie als dierenarts werd Robbie geschoren en een paar dagen later geopereerd. Hij herstelde voorspoedig en woont nu bij een gezin met drie kinderen, waar hij helemaal op zijn plek is.

Robbie woont nu bij een gezin met drie kinderen, waar hij helemaal op zijn plek is.

‘Nog maar pasgeboren’

Een toevallige voorbijganger vond in oktober drie hondjes achter het station in Deventer. Ze waren in een kinderrugzakje gepropt en als oud vuil achtergelaten. De pups bleken amper een dag oud, de navelstrengetjes zaten er nog aan. De dierenambulance haalde ze op, verleende eerste zorg en bracht ze naar het asiel, waar de verzorgers zich over de kleintjes ontfermden. De eerste periode was spannend. Zouden ze het redden? Al snel werd duidelijk dat een van de pups er slecht aan toe was. Hoe verdrietig ook, het hondje inslapen was de enige keuze. Een lichtpuntje was dat de twee andere pups snel aansterkten. Eenmaal groot en sterk genoeg, mochten ze naar hun nieuwe thuis, waar ze welhaast letterlijk met hun neusjes in de boter vielen.

Eenmaal groot en sterk genoeg, mochten ze naar hun nieuwe thuis.

‘Slapeloze nachten’

In augustus kwam een hulpvraag binnen van een man met 35 katten, waaronder zo'n 21 kittens. "Het is vreselijk uit de hand gelopen; ik heb er slapeloze nachten van," erkende hij. Slechts vier van de dieren waren geneutraliseerd, maar ze mochten wel allemaal naar buiten. Zo werd het probleem van kwaad tot erger. We gingen met de man in gesprek. Wonder boven wonder waren alle dieren, op vlooiën en kleine wondjes bij de katers na, kerngezond. Er werd daarop een hulptraject gestart en officiële hulpverklaring ingevuld. Uiteindelijk besloot hij zes katten te houden; vier daarvan moesten nog worden gecastreerd. De overige dieren zijn opgevangen door het asiel in Gouda.

29 dieren zijn opgevangen door het asiel in Gouda.

Preventieve dierenhulp

Doel

Preventieve Dierenhulp is de toekomst. Hondenscholen, maatschappelijke dierenhulp, TNR (Trap, Neuter, Return) voor zwervkatten, paddentrek en Dierenbuddy zijn vaste onderdelen. Streven is dat dier én mens geholpen worden om bij elkaar te blijven en goed met elkaar samen te leven. Gedragsdeskundigen, dierenartsen, externe partijen zoals gemeenten en welzijnsorganisaties ondersteunen eigenaren om beter met hun dieren om te gaan. Door verbetering van integrale samenwerking kunnen we dierenwelzijn naar een steeds hoger niveau tillen en concrete, succesvolle oplossingen bieden voor dierenwelzijnsproblemen.

Terugblik

Het jaar 2021 stond in het teken van de nieuwe manier van werken, zo ook bij preventieve dierenhulp. De vier regio's van de Dierenbescherming gingen op in de landelijke organisatie, wat voor de medewerkers invloed heeft op hun manier van werken. Dierenbuddy is nu actief in vijftien gemeenten. We blijven groeien, maar doen dit op een zorgvuldige manier. Maatschappelijke dierenhulp blijft een belangrijk onderdeel van ons werk, maar moest vanwege corona helaas nog steeds voornamelijk via beeldverbindingen worden gerealiseerd. Toch zijn er wederom een aantal indrukwekkende acties geweest waar bij grote groepen dieren gered werden uit erbarmelijke omstandigheden. Overigens is in 2021 besloten om de naam van de activiteit Preventie per 1 januari 2022 te wijzigen naar Maatschappelijke Dierenhulp.

Ambitie

We werken in toenemende mate samen met de rest van de organisatie, waaronder lobby, communicatie en fondsenwerving. Maatschappelijke dierenhulp wordt verder uitgebreid, zo ook Dierenbuddy. De paddentrek wordt op verschillende plaatsen gecoördineerd, hopelijk weer zonder beperkende maatregelen. De hondenscholen kunnen eindelijk weer van start en de TNR-acties die door heel Nederland plaatsvinden om de zwervkattenpopulatie in toom te houden, zullen in kaart worden gebracht om te inventariseren waar de witte plekken zijn en hoe we deze invullen met onze collega-organisaties.

Ontwikkelingen en successen

BEREIKT IN 2021

Zwerfkattenwerkgroepen

De Dierenbescherming zet zich in om het zwerfkattenprobleem op een diervriendelijke manier beheersbaar te maken.

In bebouwd gebied kan de TNR-methode worden ingezet om zwerfkatten te vangen (Trap), te castreren of steriliseren (Neuter) en terug te zetten (Return) in hun oude leefomgeving. Teruggeplaatste dieren veroorzaken minder overlast en de populatie groeit niet meer. Sinds 2021 worden alle katten vóór terugplaatsing gechipt, geregistreerd en gevaccineerd. Zo kunnen we de dieren beter monitoren en over langere termijn data verzamelen. De vaccinatie beschermt gedurende drie jaar tegen kattenziekte.

Uit de praktijk

Al lange tijd liepen er rond een woonboerderij katten, die ook werden gevoerd. De dieren, vijf katten en een schuwe kitten, werden ingevangen en naar het dierenopvangcentrum gebracht. Daar is het jonge katje behandeld tegen niesziekte en verlost van heel veel vlooien, waarna het werd geplaatst als huiskat. De vijf volwassen dieren zijn gecastreerd en teruggezet in hun vertrouwde omgeving. Als dank kregen we een mooie donatie.

2.100
katten gevangen

791
katten terug uitgezet

1.171
katten herplaatst

mazars

Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden
SB/18 juni 2022

Paddentrek

Om te voorkomen dat padden bij de jaarlijkse tocht van hun winterverblijf naar het water worden overreden, helpen vrijwilligers de dieren met de oversteek.

De paddentrek wordt op diverse locaties in Zuid-Holland en Gelderland uitgevoerd onder leiding van coördinatoren van de Dierenbescherming. In Den Haag, Voorburg en Zoetermeer meldden maar liefst 350 vrijwilligers zich aan om te helpen. Ondanks dat er meer vrijwilligers dan ooit paraat stonden, was er een daling ten opzichte van het jaar ervoor. De beperkingen van de avondklok en de temperatuur die niet ideaal was voor deze koudbloedige dieren om goed op te warmen (waardoor ze in actie komen) zijn mogelijke verklaringen.

Uit de praktijk

Zodra de avond valt en het buiten begint te schemeren gaat Rob Koning, coördinator van de paddenwerkgroep in Den Haag, met een groepje vrijwilligers op pad. Samen zorgen ze ervoor dat in hun werkgebied jaarlijks zo'n 22.000 padden en andere amfibieën die naar het water trekken ongeschonden aan de overkant van de straat komen. De trek is voor de dieren een gevaarlijke onderneming waarbij tienduizenden dieren sneuvelen terwijl ze drukke wegen proberen over te steken.

3.684
padden geholpen

542
kikkers geholpen

906
salamanders geholpen

Ontwikkelingen en successen

BEREIKT IN 2021

Dierenbuddy

Met het project Dierenbuddy helpen we chronisch zieken en ouderen bij de zorg voor hun huisdier wanneer ze daar zelf niet meer volledig toe in staat zijn.

Dierenbuddy vult een 'zorggat' in de samenleving op en voorkomt vereenzaming. In 2021 werd het project opgezet in de gemeente Den Haag en in Gouda. Het loopt daarnaast in Amersfoort, Amsterdam, Enschede, Gooise Meren, Haarlem, Purmerend, Ridderkerk, Rotterdam, Utrecht en Zaanstad. Per gemeente zijn minimaal twee vrijwillige coördinatoren en een grote groep dierenbuddy's werkzaam.

Uit de praktijk

Marion Beishuizen is in het dagelijkse leven campagnemanager bij de overheid. Daarnaast ondersteunt ze als vrijwillige dierenbuddy twee vrouwen bij de zorg voor hun honden in Haarlem. Tine, het baasje van Spike, is slecht ter been en dankbaar voor de hulp die ze krijgt. Tine heeft naast Marion nog vier dierenbuddy's, die allemaal een of meerdere dagen voor hun rekening nemen. Dankzij deze hulp krijgt Spike de lichaamsbeweging die hij nodig heeft en kunnen hij en Tine samen blijven.

420
dierenbuddy's

214
hulpvragers

12
gemeenten

mazars

Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden
SB/18 juni 2022

Preventieteams

Preventieteams van de Dierenbescherming komen in actie als dieren in een thuissituatie niet de juiste zorg krijgen, zodat escalatie kan worden voorkomen.

Dagelijks komen zorgprofessionals over de vloer bij mensen die hulp nodig hebben. Door tijdig te signaleren wat er mis is, kunnen zij voorkomen dat een thuissituatie uit de hand loopt, óók voor dieren. Sociale hulpverleners doen in dat kader steeds vaker een beroep op de Dierenbescherming. Met vroegtijdige inmenging kan het leven voor zowel dier als mens worden verbeterd. Het preventiewerk is dan ook geen soloactiviteit; er wordt integraal samengewerkt met andere hulpverleningsinstanties.

Uit de praktijk

Selma Boers werkt bij een bank en is dier-sociaal medewerker voor de Dierenbescherming. Haar eerste case was meteen een heftige. Het ging om een man met ruim dertig honden, katten en schapen, die zijn dieren niet de juiste zorg gaf. De woning was vervallen en smerig, in de puinhoop lagen dode dieren. Voorwaarde bij onze hulp is dat mensen het willen. Bij deze meneer was dat twijfelachtig. Desondanks bleek hij bereid afstand te doen van een deel van zijn dieren. Ze werden opgehaald en naar een veilige plek gebracht. Een paar hebben het helaas niet gered, voor de rest werd een veilig nieuw thuis gevonden.

470
hulpvragen

39
dier-sociaal
medewerkers

1.917
dieren hadden
hulp nodig

Landelijke Inspectiedienst

Doel

Het motto van de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) is het zo snel mogelijk herstellen van het dierenwelzijn, met inzet van het minst ingrijpende middel. Als handhavings- en opsporingsdienst dierenwelzijn werken we nauw samen met het meldpunt 144, de politie en de NVWA. Daarnaast voeren we – in opdracht van het ministerie van LNV – controles uit op bedrijfsmatige houders van dieren. Eén van de middelen die de LID succesvol inzet, is bestuursrecht. Met een financiële prikkel (een last) kan een eigenaar worden aangezet tot het nemen van de juiste maatregelen. Gebeurt dat niet, dat verbeurt hij de dwangsom en neemt de LID alsnog de nodige maatregelen. De kosten worden verhaald op de eigenaar.

Terugblik

In 2021 is de formatie van de LID verhoogd naar in totaal 25 buiteninspecteurs. Twee van hen zijn regionaal inzetbaar, de anderen hebben een eigen gebied. Iedereen is zelfstandig aan het werk, heeft een netwerk opgebouwd, werkt dagelijks samen met politie en staat elkaar bij waar nodig. Er worden mooie successen geboekt. De operationele samenwerking verloopt goed, maar het samenwerkingsconvenant 'Toezicht en Handhaving Dierenwelzijn', dat is 2018 door de partners is opgesteld, is ook in 2021 nog niet getekend en het strategisch overleg is nog niet tot stand gekomen. Wellicht dat 2022 daar verandering in brengt?

Ambitie

Toezicht en handhaving op dierenwelzijn; het zou niet nodig moeten zijn. Maar zolang er dieren worden gehouden, zullen er vermoedelijk ook altijd onwetende, onbekwame of ongeschikte eigenaren, houders of hoeders van dieren blijven. En zij zullen de LID, politie of NVWA op hun pad vinden. Het zou mooi zijn als de ketenpartners elkaar ook weer op strategisch niveau ontmoeten en daar afspraken maken en vastleggen om de samenwerking nog verder te verbeteren. De LID strijdt al heel lang voor een houdverbod als zelfstandige maatregel. Het wetgevingsproces verloopt traag, maar hopelijk is het in 2022 zover. Sommige mensen kunnen maar beter geen dieren houden.

6.614

unieke dossiers zijn behandeld door de 25 inspecteurs en circa 35 vrijwilligers van de LID.

14.470

inspecties werden uitgevoerd, waarvan 971 routinecontroles op plekken waar bedrijfsmatig gezelschapsdieren worden gehouden en/of verkocht, zoals fokkers, pensions, tuincentra en dierenpeciaalzaken. Het ging om 667 inspecties ter plaatse en 304 administratieve inspecties.

1.035

bestuursrechtelijke maatregelen zijn genomen als gevolg van de inspecties, tegenover 167 strafrechtelijke maatregelen.

14%

van de dieren waarover melding werd gedaan was te mager. In 11% van de gevallen hadden de dieren problemen met vacht en huid.

57%

van de meldingen had betrekking op het onthouden van zorg, zoals gebrek aan voeding en water, en medische zorg.

33%

van de meldingen had betrekking op ongeschikte huisvesting van de dieren.

mazars

Mazars N.V.
het waarmerk voor
identificatie-eleinden
SB/18 juni 2022

Ontwikkelingen en successen

BEREIKT IN 2021

Burenhulp

Omdat de influx aan meldingen niet gelijk over het land is verdeeld, werd het project 'Burenhulp' ingevoerd. Alle inspecteurs hebben beloofd dat zij hulp bieden als het minder druk is, en hulp vragen als het (te) druk is in hun werkgebied. Op momenten dat ergens een structureel gat ontstaat, worden de regionale inspecteurs ingezet. De poule Zuid heeft helaas te kampen met langdurige uitval van een aantal inspecteurs. Met Burenhulp, de regionaal inzetbare inspecteurs en praktische inzet van de coördinerend inspecteur heeft Zuid dit goed weten op te vangen. COVID-19 heeft medewerkers af en toe te pakken gehad, maar nooit voor langere tijd. Het veranderende beleid van de overheid heeft er wel toe geleid dat het LID-coronaprotocol steeds werd aangepast. Met de juiste maatregelen, beschermingsmiddelen en zelftesten hebben we de noodzakelijke inspecties en controles in 2021 steeds kunnen laten doorgaan.

Inspecteurs helpen elkaar waar mogelijk, en vragen hulp waar nodig.

Samenwerking

De relatie tussen het ministerie van LNV en de LID werd in 2021 nader omschreven en vastgesteld. Omdat de LID publieke taken uitvoert en daarvoor een begrotingsbijdrage van de overheid ontvangt, fungeert het ministerie van LNV als opdrachtgever. De LID is een zelfstandig opererende stichting, die in opdracht van het ministerie van LNV handhaaft en toezicht houdt op het welzijn van huis- en hobbydieren. Voor het eerst in de geschiedenis van de LID is er een structurele begrotingstoelage toegezegd voor vijf jaar. De overheid draagt nu 80% van de kosten. In 2021 is het niet gelukt om het convenant van 2018 door alle partijen (NVWA, politie, OM, RVO, departementen en LID) te laten tekenen, al wordt er wel mee gewerkt; de meldingen verwaarlozing van hobby- en gezelschapsdieren worden vanuit meldpunt 144 direct doorgezegt naar de LID. De uitvoerende partijen, politie, LID en NVWA zijn elkaars achtervang.

Voor het eerst is een begrotingstoelage toegezegd voor vijf jaar.

‘De Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming is opgericht om dieren in nood een helpende hand te bieden en dat is wat we elke dag met hart en ziel doen. Bij mij overheerst het positieve gevoel daarom bijna altijd, ondanks alle ellende die we treffen.’

Jan Verkuijl is districtsinspecteur voor de Landelijke Inspectiedienst

Onderzoeken

Onderzoeksbureau PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (PWC) voerde in 2021 een onderzoek uit naar de werking van de LID. Halverwege het jaar verscheen het rapport. PWC concludeerde dat de LID een grotere rol en verantwoordelijkheid heeft gekregen bij toezicht op en handhaving van dierenwelzijn, als gevolg van de verschuiving van de eerstelijnsfunctie in de handhavingsketen dierenwelzijn en is van mening dat deze nieuwe rol voortvarend is opgepakt. Wel zijn er zorgen over het solistisch functioneren van de inspecteurs, het (gebrek aan) afstemming op strategisch niveau en het dan hoge ziekteverzuim, dat deels te wijten is aan de grote influx aan meldingen en de beperkte formatie.

De LID heeft een grotere verantwoordelijkheid gekregen.

Accreditatie

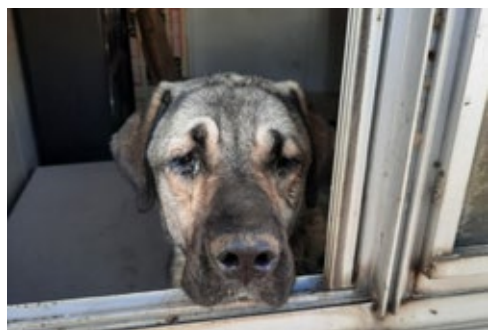
Omdat de publiekrechtelijke LID gelieerd is aan de privaatrechtelijke Dierenbescherming en overheidstaken uitvoert, heeft het ministerie van LNV besloten dat zij haar deskundigheid, onpartijdigheid en onafhankelijkheid moet aantonen door middel van een internationaal erkende accreditatie volgens de ISO-normering, die voorschrijft dat de LID een intern kwaliteitsmanagementsysteem moet opzetten, onderhouden en continu verbeteren. Het nauwgezet volgen van de norm heeft ook als gevolg dat nog niet beschreven of bestaande processen moesten worden ontwikkeld en functies gecreëerd. In 2020 werd hiermee gestart en in 2021 is de schriftelijke portfolio aan de Raad voor Accreditatie aangeboden. Dit leverde een aantal tekortkomingen op; na een verbetertraject is de portfolio opnieuw ingediend en goedgekeurd. In het eerste kwartaal van 2022 vinden de volgende twee toetsen plaats.

De LID moet een intern kwaliteitsmanagementsysteem onderhouden.

Inspectiedienst in 2021

UIT DE PRAKTIJK

Bij de naam Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) hebben veel mensen de associatie: dieren in beslag nemen. Dat zien we onder meer aan reacties op social media onder berichten over het werk van de Inspectiedienst. In beslag nemen is echter een laatste redmiddel. Het werk is er juist op gericht om een situatie voor dier en mens te herstellen zodat ze weer op een goede manier samen kunnen leven. Kwade opzet, ja het bestaat, maar komt relatief weinig voor. Veel vaker blijken persoonlijke problemen en/of gebrek aan kennis of geld de oorzaak van dierenleed.

Honden in ellendige omstandigheden

Een inspecteur van de LID heeft samen met de politie negen honden van een bedrijventerrein in de gemeente Dronten gehaald. Aanleiding om te gaan kijken was een melding bij de politie. Bij aankomst troffen ze twee magere honden, waarvan er een mank liep. In een afgesloten aanhanger zaten nog drie jonge hondjes. De vloer was bedekt met een dikke laag ontlasting waardoor de dieren nergens schoon konden liggen. Ook was er geen drinkwater. De honden werden overgebracht naar een opvangadres waar ze in alle rust mochten herstellen.

Poging misleiding inspecteur

Een inspecteur van de LID heeft 41 kippen en vier konijnen in beslag genomen. De dieren zaten in te kleine hokken en kooien van draadgaas, zonder bodembedekking. Er was geen gelegenheid om hun natuurlijke gedrag te vertonen. De eigenaar kreeg een maatregel opgelegd die hem verplichtte om de dieren goed te huisvesten; bij bestuursrecht is het herstellen van de situatie het uitgangspunt. Bij een volgende controle bleek helaas dat de eigenaar het leven van zijn dieren niet beter had gemaakt, maar in plaats daarvan de ongeschikte hokken inclusief dieren simpelweg verplaatst had naar een andere locatie om de indruk te wekken dat hij aan de maatregelen had voldaan. Toen zijn misleiding werd ontdekt, zijn de dieren in beslag genomen. Tegen de eigenaar is proces-verbaal opgemaakt.

De LID telt 25 inspecteurs; 21 van hen zijn gebonden aan een gebied, twee regionaal of zelfs nationaal inzetbaar en er zijn twee coördinerend inspecteurs zonder eigen gebied. Daarnaast hebben 900 vrijwilligers dit jaar 900 inspecties uitgevoerd bij meldingen over licht verstoord dierenwelzijn.

Paarden uit vieze stallen gehaald

Inspecteurs van de LID hebben tien paarden en een veulen uit vieze stallen gehaald. De dieren kwamen nooit buiten, werden slecht verzorgd, waren angstig en moesten dringend bekapt worden. De vieze, natte ondergrond en het gebrek aan beweging had rotstraal veroorzaakt; een bacteriële infectie aan de kussens in de hoof. Ook zaten de dieren onder de wondjes en doorligplekken. In overleg met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) zijn tien paarden naar een opvangadres gebracht, voor vijf andere zijn bestuursrechtelijke maatregelen opgelegd om hun situatie te herstellen. Bij hercontrole bleek dat de dieren nog steeds niet buiten kwamen en in de stal op kaal beton of een veel te dun laagje stro stonden. De vijf dieren die na de vorige actie waren achtergebleven zijn alsnog in bewaring genomen.

Extreem vervuilde hokken

Een inspecteur van de LID trof na een tip in een woning twintig konijnen, 27 parkieten en twaalf duiven aan in extreem vervuilde hokken. Er lag een dikke laag uitwerpselen op de bodem, er was stof in de lucht en spinnenwebben aan de kooien. De eigenaar kreeg opdracht om op korte termijn de boel schoon te maken en de dieren passende huisvesting te bieden. Bij een hercontrole bleek dat hij daar niet aan had voldaan. De dieren zijn daarop meegenomen en naar een veilig opvangadres gebracht.

Branding, communicatie & voorlichting

Doel

'Samen maken we dierenwelzijn vanzelfsprekend' is het overkoepelende doel van de Dierenbescherming. Daar dragen we vanuit Beïnvloeding & Voorlichting flink aan bij. Omdat we focussen op het voorkómen van dierenleed willen we Nederland goed voorlichten om consumenten, ondernemers en gemeenten te helpen met het maken van diervriendelijke keuzes. Onze activiteiten zijn gericht op branding, communicatie en voorlichting, collecte, service en informatie, lobby en public affairs en persvoorlichting. We organiseren voorlichtingscampagnes, acties, petities en activeren en informeren onze achterban. Daarnaast betrekken we kinderen bij ons werk vanuit de overtuiging dat jong geleerd oud gedaan is. Nederland praat over en is zich steeds bewuster van het belang van dierenwelzijn.

Terugblik

Op televisie lieten we aan een grote, moeilijk bereikbare groep jonge kijkers ons werk zien in de serie 'Op de dierenambulance met...'. Ook voerden we actie voor dierenwelzijn bij vissen met de VisVrij Challenge en we bereikten een breed en jong publiek over verantwoord huisdierbezit via 'De Grote Sinterklaasfilm' en met de lancering van de Dier & Mens Wijzer. Samen met dierenartsen droegen we de noodzaak van de vaccinatie bij huisdieren uit en we hebben onze nieuwe strategische koers onder de aandacht gebracht met behulp van een merkcampagne op radio, tv en in de (online)media.

Ambitie

In 2022 zetten we in op moderne voorlichting op scholen, zowel fysiek met onze voorlichters als met een online pakket. We komen met grote campagnes rond de thema's kittens en het chippen en registreren van katten. Bij de laatste combineren we voorlichting aan het publiek met een oproep aan de politiek om dit verplicht te maken. Door nog betere afstemming tussen lobby, persvoorlichting en communicatie vergroten we de impact en effectiviteit van onze inspanningen. We gaan door met het optimaliseren van onze websites en social media om zo nog meer mensen te overtuigen en te helpen om diervriendelijk te leven.

Campagnes

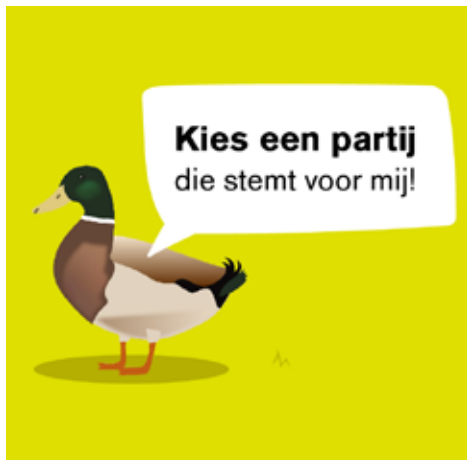
BEREIKT IN 2021

1.500

dierenartspraktijken
kregen van ons informatie.Vaccineren van
levensbelang

In de zomer voerde de Dierenbescherming met de beroepsorganisatie van dierenartsen (KNMvD) en Stichting Zwerfkatten Nederland een bewustwordingscampagne over het belang van het vaccineren van huisdieren. Onder ruim 1.500 dierenartspraktijken werd informatie verspreid en ook via sociale media besteedden we aandacht aan de gevolgen die niet-vaccineren van huisdieren kan hebben. In onze asielen vaccineren we jaarlijks meer dan 10.000 dieren. Juist voor opvangcentra is het essentieel om te vaccineren en besmettelijke virusuitbraken te voorkomen.

3

symbolische dieren
gebruikten we om aan-
dacht te vragen voor
3 prangende thema's.Tweede
Kamerverkiezingen

In de aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen op 17 maart vroegen we de kiezer via drie symbolische dieren aandacht voor een drietal prangende onderwerpen. Zo streed varken Betsy voor een duurzame en diervriendelijke veehouderij, wilde kat Daantje een landelijke chipplicht en eiste de wilde eend een stop op de plezierjacht. Bij deze online campagne werd gebruikgemaakt van grafische uitingen waarbij per onderwerp te zien was welke partijen hier wel of niet voor opkomen. Tevens werd een reeks animatievideo's geproduceerd en ingezet om een brede groep mensen via social media te bereiken.

8

van de meest
voorkomende dieren
laten zien dat ze wel of
niet bij iemand passen.

Dier & Mens Wijzer

Een verstokte bankligger die een bordercollie in huis haalt en verwacht dat de hond de hele dag naast hem komt liggen, of iemand die een kat neemt om te scoren op Instagram, maar niets moet hebben van schoonmaken van kattenbakken. Het lijken overtrokken voorbeelden van verkeerde redenen om aan een huisdier te beginnen, maar helaas komen dit soort 'vergissingen' maar al te vaak voor. Om dit te voorkomen, introduceerden we de Dier & Mens Wijzer. Een online tool waarmee voor acht van de meest voorkomende huisdieren kan worden nagegaan of het klikt en of een dier in iemands leven past.

7 miljoen

mensen bereikten we
in 3 weken via televisie
en online.Merkcampagne
Dierenbescherming

In 2021 ontwikkelden we een nieuwe merkcampagne bestaande uit televisiespots en online video's. De campagne is een doorvertaling van onze strategische visie, waarin we nog meer inzetten op het voorkómen van dierenleed. Het doel van de spot was om te laten zien wie we zijn, wat we doen en waar we voor staan: een diervriendelijke samenleving! In juli en september voerden we drie weken campagne op tv en online. Daarmee bereikten we in beide maanden via televisie en social media en YouTube ruim zeven miljoen mensen.

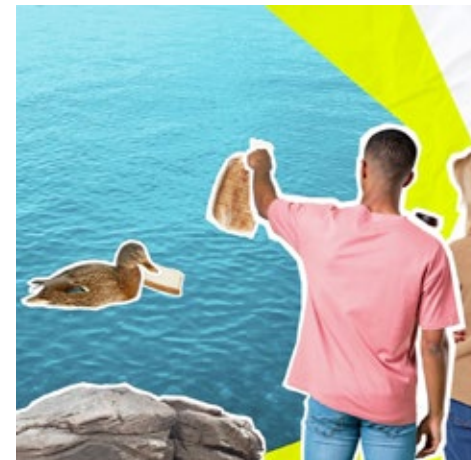
€ 30.000

werd met crowdfunding
opgehaald voor een
billboardcampagne.

Aandacht voor hittestress

De Dierenbescherming en Eyes on Animals willen dat het transport van dieren naar slachthuizen bij hoge temperaturen wettelijk wordt geregeld. Om deze oproep aan de overheid kracht bij te zetten, voerden we zowel on- als offline actie. Via onze website en social media deelden we informatie en een animatievideo. Met crowdfunding werd € 30.000 opgehaald voor een billboardcampagne rond de Tweede Kamer in Den Haag. Zo waren onze uitingen met de oproep 'Laat ze niet stikken' te zien in abri's, op videoborden op Den Haag Centraal en reden er opvallende wagentjes door de stad.

8 kilo

brood verdwijnt er
dagelijks in sommige
vijvers.Komt een eend bij
de bakker

De Dierenbescherming werkt samen met gemeenten om het voeren van eenden te ontmoedigen. Hiervoor is een bewustwordingscampagne opgezet: 'Komt een eend bij de bakker' en ontwikkelden we een toolkit met voorlichtingsmiddelen. Zo maakten we een animatiefilmpje, posters en een lesbrieftje over de eend voor basisscholen. Want eenden voeren is bij uitstek een activiteit met kinderen. In sommige vijvers verdwijnt er wel acht kilo brood per dag. Als alternatief voor oud brood maakten we een receptenboekje, waarmee in een handomdraai de lekkerste gerechten met oud brood worden gemaakt.

200.000

bezoekers trok
'De Grote Sinterklaasfilm:
Trammelant in Spanje'.

De Grote Sinterklaasfilm

In de periode van begin oktober tot en met begin december was de Dierenbescherming op het witte doek te zien. Konijn Freddie stond in 'De Grote Sinterklaasfilm: Trammelant in Spanje' symbool voor het grote aantal konijnen dat jaarlijks in huis genomen wordt, zonder dat mensen hier goed over hebben nagedacht, waarna veel dieren worden gedumpt. Op een speelse manier werden bioscoopbezoekers voorgelicht over het houden van en zorgen voor konijnen met hulp van sterren als Party Piet Pablo, Martien Meiland en Robert ten Brink. De film trok meer dan 200.000 bezoekers.

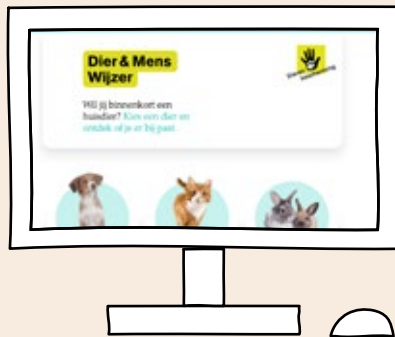
Onze websites in 2021

Alle sites van de Dierenbescherming bij elkaar opgeteld, inclusief campagnepagina's en Beter Leven keurmerk, hadden 5,8 miljoen bezoekers in 2021. Een stijging van 11,5% ten opzichte van het jaar ervoor. Ook op het gebied van SEO scoren we uitstekend. De Dier & Mens Wijzer is in 2021 geïntroduceerd.

5,8 miljoen

alle sites bij elkaar
+ 11,5%

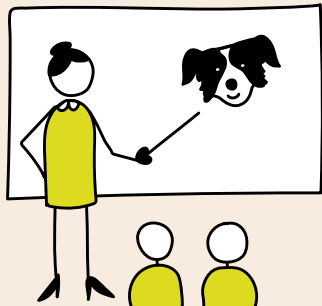

470.000

Dier & Mens Wijzer

Scholenvoorlichting

Vanwege de coronamaatregelen en tijdelijke sluiting van scholen konden we zeer beperkt gastlessen geven. Er waren wel veel aanvragen. Die we hopen in 2022 alsnog te gaan geven.

6

gastlessen in 2021.

98

aanvragen in 2021.
Hiermee worden bijna
3.000 kinderen bereikt.

Magazine DIER

Uit loyaliteitsonderzoek blijkt dat ons ledenmagazine DIER op alle key performance indicators beter presteert dan de benchmark. DIER had een gemiddelde oplage van 130.000 exemplaren.

bekendheid	gebruik	leesfrequentie	waardering
94%	88%	85%	8,3
benchmark: 81%	benchmark: 71%	benchmark: 79%	benchmark: 7,7

Volgers op social media

De Dierenbescherming is actief op verschillende sociale kanalen. Zo houden we onze achterban op de hoogte van ons werk en vergroten we bewustwording over dierenwelzijn.

Facebook

169.664

+0%

Instagram

42.384

+9,8%

Twitter

32.813

+1,8%

LinkedIn

10.646

+23,8%

Nieuwsbrief

Via onze Dierenm@il delen we informatie over ons werk, nieuws, acties en handige dierentips.

234.138

Abonnees Dierenm@il

+7,8%

Jong geleerd, oud gedaan

Als Dierenbescherming helpen we kinderen graag bij het vergroten van hun kennis over dieren via leuke activiteiten, voorlichting op scholen, spreekbeurten, een speciaal ingerichte demonstratiedieren-ambulance en het dieren-beschermersspel. Als wij ze kunnen laten zien hoe belangrijk het is om goed voor dieren te zorgen, is de kans groot dat ze daar later zelf ook naar gaan handelen.

‘Als ik het voor het zeggen had, zouden alle dierenambulances een sirene krijgen. Want dieren die pijn hebben, moeten zo snel mogelijk hulp krijgen. Helaas zorgt niet iedereen goed voor dieren. Sommige mensen jagen duiven op straat weg en schoppen naar ze. Daar zouden ze een boete voor moeten krijgen. Dieren hebben evenveel recht om hier te zijn als mensen. Misschien wel een beetje meer; zij waren er eerder.’

Tristen van Ede (10) is dol op alle dieren, ratten in het bijzonder.

Fondsenwerving

Doel

De Dierenbescherming kan haar werk niet doen zonder de financiële steun van leden, donateurs, (zakelijke) partners en erflaters. De inkomsten uit fondsenwerving zijn hiervoor essentieel en worden geworven via verschillende disciplines. Binnen fondsenwerving richten we ons op het aangaan, behouden en upgraden van duurzame (financiële) relaties teneinde de strategische koers te realiseren en dierenwelzijn in Nederland te verbeteren.

Terugblik

2021 is een succesvol jaar gebleken. Inkomsten uit nalatenschappen, vermogensfondsen en particuliere en zakelijke fondsenwerving kwamen boven begroting uit en nieuwe vormen van (online) doneren (denk aan Tikkie en crowdfunding) hebben aangetoond een succesvolle vorm van fondsenwerving te zijn. Met deze extra acties zijn nieuwe doelgroepen bereikt en verleid om ons (financieel) te steunen. Door verschillende disciplines van fondsenwerving in te zetten op hetzelfde thema, in dit geval dierenambulances, konden we de benodigde inkomsten genereren om 26 wagens te vervangen.

Ambitie

In 2022 gaan we verder inzetten op verbreding fondsenwerving. We verkrijgen (meer) inzicht in onze achterban, onder andere door middel van (data)verrijking, we zetten in op gesegmenteerde fondsenwerving en hebben nieuwe doelgroepen inzichtelijk, waarmee we onze inkomsten op korte en lange termijn zullen laten groeien. Ons team 'Bijzondere giften' zal uitgebreid worden om een verhoging van het aantal erflaters te bewerkstelligen en hiermee in te spelen op de groeiende vraag om passend relatiebeheer op huidige en potentiële erflaters.

€ 1.010.050

was dit jaar de recordopbrengst van de collecte. Dit was € 105.236 meer dan het jaar ervoor.

7.700

collectanten gingen dit jaar langs de deuren om te collecteren voor de Dierenbescherming.

78,8%

van de totale opbrengst werd bijeengebracht met cashgeld.

21,2%

kwam binnen via een QR-code of digitale collectebus.

‘Hoe druk je ook bent, je kan altijd een manier vinden om wat goeds te doen voor een ander’

Petra en Desiree collecteren voor de Dierenbescherming in hun woonplaats Bodegraven

mazars

Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden
SB/10 juni 2022

Ontwikkelingen en successen

BEREIKT IN 2021

Gemakkelijk doneren

Net als in 2020 blijft er behoefte aan gemakkelijk doneren. We hebben dit jaar op deze behoefte ingespeeld door online giftwervende campagnes te organiseren waarbij gedoneerd kon worden via Tikkie. Door in te zoomen op een (urgente) casus of actualiteit, zoals de behoefte aan nieuwe dierenambulances of kerst, hebben we een aantal succesvolle campagnes gevoerd. De donateurs hebben we vervolgens gebeld met de vraag of ze lid wilden worden en ook deze campagnes waren succesvol.

Relatiebeheer

In 2021 continueerden we het Project Fenix (migratie naar nieuw CRM in 2020). Hiermee hebben we een belangrijke randvoorwaarde ingevuld voor een modern relatiebeheer. We focusten dit jaar onder andere op het wegwerken van ticketachterstanden, de mogelijkheid tot het uitdraaien van rapporten en tellingen, aansluiten van overige afdelingen en een gestructureerde manier van *agile* werken. We legden tevens een basis voor de verdere realisatie van de CRM-strategie 2021-2023.

Symbolische maaltijd

Tijdens onze kerstactie vroegen we het Nederlands publiek om een feestmaaltijd te schenken aan onze asioldieren. Het resulteerde in 9.755 symbolische maaltijden in de vorm van een donatie. Mooie bijkomstigheid was dat we deze donateurs mochten benaderen met de vraag of zij lid wilden worden van de Dierenbescherming. Dit leverde een mooie groep nieuwe leden op.

Ledenwerving en ledenbehoud

Mede dankzij de trouwe steun van onze leden kunnen we ons belangrijke werk voor dieren voortzetten. Net als voorgaande jaren stond in 2021 het opbouwen en behouden van duurzame relaties centraal. Dit jaar werden er 4.210 nieuwe leden geworven. In 2021 telde de Dierenbescherming gemiddeld 110.000 leden.

Start verhoging contributie

In 2021 is een plan geschreven en uitgerold ten behoeve van het verhogen van de contributie per 1 januari 2022. De Raad van Toezicht, Ledenraad en de Bestuurder gaven akkoord op het plan van aanpak, waarna de betreffende leden zijn geïnformeerd via brief, mail of telefonisch. Daarnaast werden werkzaamheden in gang gezet om ook financieel en systeemtechnisch in staat te zijn de contributie te verhogen per 1 januari 2022. Vanaf eind december is het nieuwe minimale contributiebedrag (€ 3 per maand) geïncasseerd.

Upgradeacties

Om de gemiddelde jaarwaarde van onze achterban te verhogen, zijn er verschillende upgradeacties uitgevoerd. Hierbij kregen leden de vraag om hun contributiebijdrage te verhogen en donateurs om lid te worden dan wel structureel te steunen. Daarnaast is een selecte groep leden en donateurs actief gevraagd om te steunen met een periodieke schenking. Deze acties zijn zeer succesvol gebleken.

mazars

Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoelinden
SB/18 juni 2022

7

Eind december deden we voor de zevende keer onderzoek naar de loyaliteit onder leden en donateurs.

9.056

Er deden 9.056 leden en 604 donateurs mee.

91

De Charity Support Score – de loyaliteitsmetric voor goede doelen – bleef met 91 gelijk aan die van 2020 (in 2019: 89). Wat betekent dat we een zeer trouwe achterban hebben en de juiste mensen aan ons binden.

Ontwikkelingen en successen

BEREIKT IN 2021

Zakelijke markt

Een greep uit de resultaten:

- We kregen donaties via Tintelingen, YourGift en Sterkado, die mensen de mogelijkheid bieden om (een deel van) hun kaartgoed te doneren aan de Dierenbescherming.
- We hebben onze samenwerking met Greenchoice: 'Sparen voor zonnepanelen' voortgezet.
- We ontvingen weer een donatie van 7Digits dankzij gedoneerde ICT-apparatuur
- Van de Bissell Pet Foundation kregen we een donatie die ten goede kwam aan onze TNR-activiteiten, om de zwervkattenproblematiek aan te pakken.
- Bissell steunde als sponsor onze kerstcampagne.
- Onze samenwerking met sponsorpartner Yarah Biologische Diervoeding werd voortgezet.
- Dierenasielen kregen maaltijden dankzij de #MissionForeverFriend-actie van Hill's Pet Nutrition.

Nalatenschappen

Een mevrouw die de Dierenbescherming in haar testament heeft opgenomen, besloot afgelopen jaar om haar sieraden bij leven te verkopen en de opbrengst te schenken aan de Zwervkattenwerkgroep in Tilburg om zo bij te dragen in de tegemoetkoming van de kosten. Een andere mevrouw besloot vanuit de hospice waar ze de laatste fase van haar leven doorbracht een doelbestemming aan haar nalatenschap te verbinden. In overleg koos zij voor de bouw van ons nieuwe Dierentehuis De Hof van Ede. De uiteindelijke nalatenschap betrof maar liefst € 1,2 miljoen. Er zal een bordje ter nagedachtenis aan mevrouw bij de locatie worden geplaatst.

Crowdfunding

In 2021 werd via crowdfundingplatform voordierenbescherming.nl ruim € 370.000 opgehaald voor landelijke en lokale projecten. De succesvolste acties vloeiden voort uit urgente en actuele verhalen, zoals medische kosten voor verwaarloosde en gewonde dieren. Met het opzetten van een crowdfunding laten we zien hoe slecht dieren soms bij ons binnenkomen, wat we doen om ze er bovenop te helpen en welke kosten daarmee gemoeid zijn.

Vermogensfondsen

In 2021 zijn 29 projecten ingediend bij acht verschillende vermogensfondsen en daarmee werd € 289.106,37 opgehaald voor specifieke projecten om dierenwelzijn te verbeteren. Zeventien projecten daarvan zijn deels of geheel gefinancierd door Stichting Het Waardige Dier. Ook hebben we een royale bijdrage ontvangen van een stichting die anoniem wenst te blijven en zijn er diverse projecten gefinancierd door onder meer het Dinamo Fonds, Stichting Nijldier, Stichting Gelzer Fonds en Stichting Abri voor Dieren. Daarnaast is er door verschillende vermogensfondsen een totaalbedrag van € 25.796,67 gedoneerd als algemene bijdrage aan de Dierenbescherming.

26 nieuwe dierenambulances

Om hoogwaardige dierenhulp te kunnen blijven bieden, moesten 26 dierenambulances vervangen worden. De totale kosten hiervan bedroegen € 312.000. Een mooi moment voor fondsenwerving om alle registers open te trekken. Door middel van crowdfunding, een direct mail naar onze leden en donateurs, donatie van een anonieme stichting, een major donor en donatie via de zakelijke markt, is het target behaald en konden alle 26 dierenambulances worden vervangen.

‘Omdat ik ook nu graag al wat wil betekenen voor dieren, heb ik mijn sieraden laten taxeren. De opbrengst is voor de Dierenbescherming. Ik eet er zelf geen boterham minder door, terwijl zij onze hulp hard nodig hebben.’

Op jonge leeftijd lieten Josephine Wouters-Verhulst en haar inmiddels overleden man Frans een testament opstellen; de Dierenbescherming namen ze daar toen al in op.

Krachtige organisatie

Doel

Onze medewerkers, betaald en onbetaald, werken met passie aan het realiseren van onze strategische koers. Iedere dag weer zetten zij zich met bezieling in om onze gemeenschappelijke droom 'Samen naar een vanzelfsprekend diervriendelijk Nederland' te vervullen. Daarom is het onze missie om ervoor te zorgen dat wij de juiste mensen op de juiste functies op het juiste moment kunnen plaatsen. Dat wij de talenten van onze medewerkers koesteren en ontwikkelen, mensen in hun kracht zetten en dat zij gezond, veilig én met veel plezier voor de Dierenbescherming werken.

Terugblik

In 2021 is de vraag gesteld welke structuur, cultuur en besturingsfilosofie nodig zijn om de gestelde strategische doelen te realiseren. Daarop is ervoor gekozen om de inrichting volledig te ontwerpen op basis van de strategische koers. Met als doel een nieuw en duurzaam organisatiemodel waarin zowel de 'harde' als 'zachte' aspecten zijn meegenomen. Dit inrichtingstraject heeft plaatsgevonden en een nieuwe organisatiestructuur is opgetekend en ingevoerd. De aanpalende besturingsfilosofie beschrijft hoe er in de organisatie leiding wordt gegeven en de veranderaanpak beschrijft de aanvullende nog te nemen stappen in de inrichting van de 'Krachtige organisatie'.

Ambitie

Uit de veranderaanpak zijn verschillende punten overgenomen die in 2022 verder handen en voeten krijgen. Zo werken we ernaartoe dat alle medewerkers weten welk gedrag passend is bij de Dierenbescherming en de strategische koers. Hierover gaan we met onze mensen in gesprek. Dit gedrag wordt vervolgens vastgelegd in een integrale gedragscode voor iedereen. We zetten daarnaast via verschillende projecten in op de ontwikkeling van onze mensen en voeren zowel een medewerker- als preventief medisch onderzoek uit om te kijken hoe het met iedereen gaat.

Betaalde medewerkers

Aantal medewerkers

379

312 FTE (bezetting in fte)
inclusief 18 externen

Arbeidscontract

99

Contract voor
bepaalde tijd

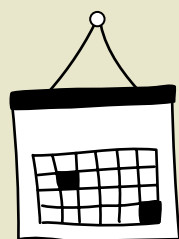
280

Contract voor
onbepaalde tijd

Gemiddeld aantal
dienstjaren

6

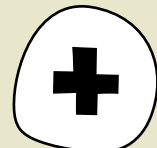
jaar en 5 maanden

Gemiddelde
leeftijd

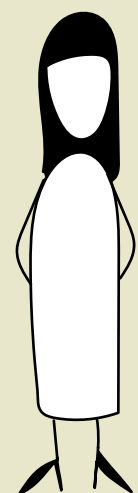
41

jaar

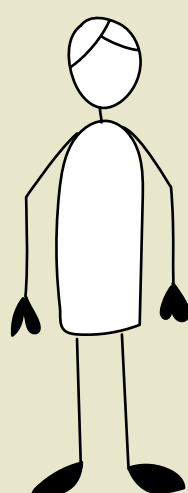
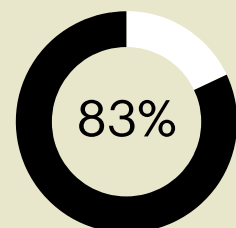

Gemiddeld
verzuim-
percentage

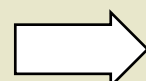
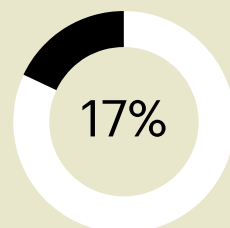
5,02%

313
vrouwen

66
mannen

In dienst

64

Uit dienst

93

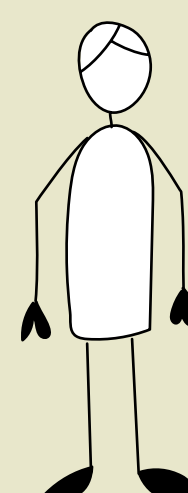
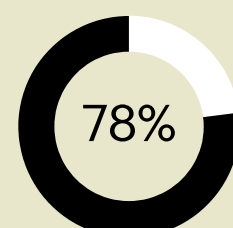
Onbetaalde medewerkers

4.082

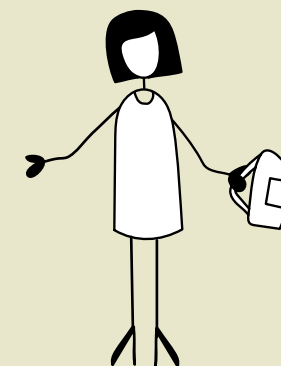
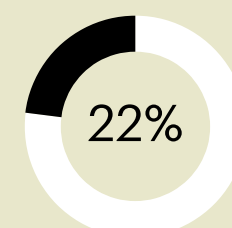
excl. collectanten en wijkhoofden

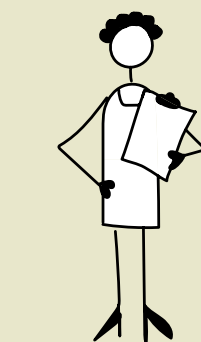
3.169
vrouwen

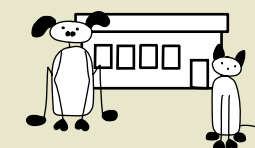
913
mannen

7.700
collectanten

1.400
wijkhoofden

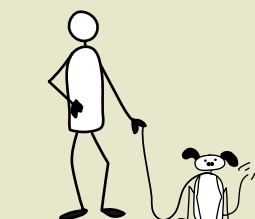
2.289

vrijwilligers
dierenopvangcentra

771

vrijwilligers
dierenambulance

600

vrijwilligers
Dierenbuddy

Betaalde en onbetaalde medewerkers betrokken door:

16

corona-updates voor
alle medewerkers

600

maandelijks bezoekers
op MijnDB (intranet)

24

blogs van de bestuurder
en collega's

37

Kattenbelletjes
(interne nieuwsbrief)

4,5%

meer bezoekers van
MijnDB (intranet)
dan in 2020

11

digitale lunchtalks

Online opleidingen/trainingen/workshops van DB Academy

12x

Omgaan met
verandering

7x

Leidinggeven aan
verandering

2x

Timemanagement

3x

Omgaan met
lastige situaties aan
de telefoon

3x

Omgaan met
lastige situaties op
de werkvloer

73

medewerkers

24

leidinggevers

17

coördinatoren

19

medewerkers

24

medewerkers

23

medewerkers

Ontwikkelingen en successen

BEREIKT IN 2021

Human Resource Management

Weerbaarheid

Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) zijn binnen de DB Academy trainingen die worden aangeboden in hetomgaan met lastige situaties, zowel op de werkvloer als aan de telefoon. Middels deze trainingen hebben we onze medewerkers handvatten geboden om goed om te gaan met ontevredenheid, lastige emoties of agressie wanneer zij hiermee worden geconfronteerd. Zo hebben we mooie stappen gezet om de gezondheid en weerbaarheid van onze medewerkers te behouden én te versterken.

Inrichting Krachtige Organisatie

Met de Inrichting Krachtige Organisatie (IKO) heeft Human Resources (HR) haar slagkracht laten zien en werd deze soms ook wat op de proef gesteld. Het opstellen van de adviesaanvraag voor de Ondernemingsraad (OR) en de beantwoording waren succesvol en nadat die procedure was afgerond, kwam het aan op uitvoering, waarbij HR een grote rol speelde. Allereerst werden er nieuwe functies beschreven en gewaardeerd met een extern bureau. Medewerkers zijn vanzelfsprekend op de hoogte gebracht van de nieuwe strategie. De mensen op wie dit van toepassing was, zijn geïnformeerd over de gevolgen van de IKO voor hem of haar en het Sociaal Plan werd toegelicht. Het Mobiliteitsbureau heeft medewerkers die boventallig waren verklaard, begeleid van werk naar werk. Veel tijd is er door HR besteed aan het ondersteunen van de plaatsingsprocedures van medewerkers. Er zijn ook gesprekken gevoerd om ze in hun nieuwe functies te laten landen. Tenslotte hebben onze HR adviseurs adviesgesprekken gehad met medewerkers in het kader van de ontwikkeling van de organisatie en die van henzelf met betrekking tot keuzes voor opleidingen.

DB Academy

De Dierenbescherming vindt het belangrijk dat haar medewerkers goed zijn opgeleid en onderschrijft de gedachte dat je een leven lang kunt leren. Er is daarom een in- en extern scholingsaanbod voor alle betaalde en onbetaalde medewerkers verenigd in de DB Academy, die niet alleen vakinhoudelijke trainingen biedt, maar ook vakinhoudelijke opleidingen, vaardigheidstrainingen, seminars en congressen ontwikkelt en organiseert. Dit jaar waren dat bijvoorbeeld in het kader van de veranderingen in de organisatie de training ‘Omgaan met verandering’ en ‘Leiding geven aan verandering’. Er vinden ook trainingen ‘Gesprekstechnieken’ plaats. We hebben een eigen leiderschapsprogramma voor de managers van de dierenopvangcentra ontwikkeld en daar zijn we trots op.

Talentontwikkeling

Om ambitieuze en talentvolle medewerkers binnen onze organisatie de mogelijkheid te geven zichzelf te ontwikkelen en ontplooien, is begin 2021 gestart met het twee jaar durende ‘Talent Ontwikkel Programma’ (TOP). Binnen het programma worden middels een combinatie van training, praktijkopdrachten vanuit het Managementteam (MT) en intervisie competenties aangeleerd die van belang zijn voor verschillende rollen binnen onze organisatie én voor het verder vormgeven van de strategische koers. Het overkoepelende thema van de eerste lichting van het TOP is projectmatig werken.

Gezonde leefstijl

De Dierenbescherming wil dat medewerkers gezond zijn en blijven. Daarom wil zij haar medewerkers een preventief medisch onderzoek aanbieden om een gezonde leefstijl aan te moedigen. Dit jaar zijn er selectiegesprekken gevoerd met diverse aanbieders en is het bedrijf Lifeguard geselecteerd om dat Preventief Medisch Onderzoek (PMO) te laten uitvoeren. We hebben de vorm, vragenlijsten en communicatieplan besproken met als doel in januari 2022 van start te gaan. In samenwerking met Lifeguard hebben we voorlichting gegeven aan de medewerkers over dit onderwerp in onze Lunchtalk.

Coronaprotocol

Er is er een checklist voor leidinggevendenden opgesteld met onderwerpen om met medewerkers in gesprek te blijven en ze optimaal te ondersteunen bij het thuiswerken en bij de opvangcentra. Net als in 2020 ontvingen de medewerkers na elke coronapersconferentie een bericht van de Bestuurder over de gevolgen van de aangekondigde maatregelen op onze werkzaamheden. Sinds het begin van de coronacrisis houden wij daarnaast een coronaprotocol bij met richtlijnen voor al onze werkgebieden.

Communicatie medewerkers

De Dierenbescherming zet diverse communicatiemiddelen in om medewerkers betrokken te houden, waaronder intranet (MijnDB), de interne nieuwsbrief ‘Kattebelletje’, blogs en berichten van de Bestuurder, digitale lunchtalks en de doorgeefblog ‘#dierenfrontberichten’. Sinds begin 2021 kunnen medewerkers gebruik maken van de nieuwsbrievenmodule, waarmee zij een professionele nieuwsbrief kunnen maken in de stijl van de Dierenbescherming.

Thuiswerkbeleid

Als gevolg van het coronabeleid hebben we ervaren dat thuiswerken in veel functies een uitkomst biedt. Het vergroot de autonomie van de medewerkers zolang het contact met de

leidinggevende en collega’s in stand blijft door elkaar regelmatig ‘in het echt’ te zien. Dit jaar hebben we gebruikt om met de Ondernemingsraad een thuiswerkbeleid te ontwikkelen met bijpassende arbeidsvoorwaarden. Dat beleid gaan we in 2022 invoeren.

DB Festival geannuleerd

Sinds 2017 organiseert de Dierenbescherming om de twee jaar het DB Festival: een feestelijke dag voor alle medewerkers met (dierinhoudelijke) workshops, lezingen en ontmoetingen. We organiseren het festival om onze mensen te bedanken, maar ook om elkaar te ontmoeten en te inspireren. In november hoopten we de derde editie te organiseren, maar vanwege de toen snel oplopende coronabesmettingen zagen we geen andere mogelijkheid dan het festival te annuleren.

Integriteit

De Dierenbescherming heeft een breed scala aan ‘integriteitsinstrumenten’ die ingezet kunnen worden voor de verdere invulling en naleving van ons Integriteitsbeleid. Onderdeel daarvan is onze gedragscode, waarin de Dierenbescherming afspraken maakt met haar medewerkers rondom gewenst en ongewenst gedrag, waaronder ook seksueel ongewenst gedrag. Voor personeel is deze gedragscode onderdeel van het AVR1DB in het Beleid ongewenst gedrag, voor vrijwilligers maakt de gedragscode onderdeel uit van de Voorwaarden en Voorzieningen voor vrijwilligers van de Dierenbescherming.

Om ook op lange termijn aandacht te houden voor integriteit en integer gedrag te bevorderen zijn in 2021 twee integriteitsfunctionarissen aangesteld en is er in 2021 gewerkt aan het voorbereiden van een programma waarbinnen in groepsverband open wordt gesproken over cultuur en integriteitsaspecten. Door op regelmatige en gestructureerde wijze de dialoog met elkaar aan te gaan, trachten wij het bewustzijn omtrent integriteit te vergroten én werken wij aan een cultuur waarbinnen dilemma’s open besproken kunnen worden. Conform planning zullen in 2022 de eerste sessies van dit programma kunnen worden gehouden.

Binnen het integriteitsbeleid van de Dierenbescherming, dat in meerdere beleidsstukken is vastgelegd, hebben leidinggevendenden een belangrijke rol in het fungeren als rolmodel als het op integriteit aankomt. Daarnaast is er een extern vertrouwenspersoon ‘ongewenst gedrag’ aangesteld en twee nieuwe integriteitsfunctionarissen – die samen met de leidinggevendenden en de vertrouwenspersoon – verantwoordelijk zijn voor het beleid.

Indien nodig kan iedereen integriteitsschendingen melden en bespreken, via de (externe) vertrouwenspersoon, integriteitsfunctionarissen, leidinggevendenden of klokkenluiderspunt van het Gimd; een extern punt waar schending kan worden gemeld als vertrouwen ontbreekt in management of integriteitsorgaan. De benodigde gegevens staan op intranet en voor externe meldingen ook op de publieke website van de

Dierenbescherming, zodat dit voor iedereen vindbaar is en melden laagdrempelig blijft.

De Dierenbescherming werkt met een meldprotocol, beschreven in het Integriteitsbeleid. Daarnaast is er een onderzoeksprotocol, wat ervoor zorgt dat wij alle meldingen op transparante en integere wijze kunnen beoordelen en behandelen. Zorgvuldigheid, hoor- en wederhoor en maatwerk in het vinden van passende maatregelen staan hierin voorop. Zo kunnen we alle meldingen naar aard en omvang beoordelen en behandelen.

In 2021 zijn er geen meldingen van integriteitsschendingen gedaan. Wel zijn de integriteitsfunctionarissen geconsulteerd.

Het afgelopen jaar is de Dierenbescherming actief bezig geweest met het thema integriteit, vooral aan de kant van het beleid up to date houden en plannen maken voor het volgende jaar. Hoewel er steeds meer bekend is over integriteit binnen de organisatie, zijn we ons ervan bewust dat er continu aan gewerkt zal moeten worden om als organisatie integre te zijn en integriteitsbewustzijn te vergroten.

Als goede doelen organisatie willen wij realiseren dat het handelen van alle medewerkers op alle niveaus in overeenstemming is met de maatschappelijk geaccepteerde waarden en normen in het algemeen en de specifieke waarden en normen die verbonden zijn aan het werken binnen de goede doelen sector en de Dierenbescherming. Aandachtspunt voor het integriteitsbeleid is en blijft dus, waarmee het een levend en doorleefd document wordt.

Klachtenregistratie

- In 2021 zijn er 191 klachten binnengekomen over (onderdelen van) de Dierenbescherming; dat zijn er 9 meer dan vorig jaar.
- 15,7% van de klachten is gegrond; dit is een daling van 5,2% ten opzichte van 2020 (20,9%).

In verband met de invoering van de afdeling Dierenhulp bij de start van de nieuwe organisatiestructuur, zijn de klachten die op het gebied van Dierenhulp binnenkomen per 1 september samengevoegd en niet meer per regio geregistreerd.

Samenwerkingsverbanden

Vaak bereik je meer als je de handen ineen slaat. Om onze doelen te bereiken trekt de Dierenbescherming regelmatig op met organisaties als:

- Stichting AAP
- Landelijk Informatie Centrum Gezelschapsdieren
- Natuurmonumenten
- 12 Landschappen
- Zoogdiervereniging
- Fauna4life
- Vissenbescherming
- Federatie Dierenambulances Nederland

- Vogelbescherming
- RAVON
- Natuur en Milieu
- Eyes on Animals
- Stichting Natuurbeelden
- Milieufederatie
- Dibevo
- Partners ten behoeve van Fairdog waaronder Dibevo, Dier&Recht, Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD), Stray Animal Foundation Platform, Universiteit Utrecht, Vereniging van Beroepsmatige Kennelhouders (VBK).

We werken met de provincies en gemeenten aan diervriendelijker alternatieven voor het doden van dieren t.b.v. schadebestrijding. Met RVO.nl (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) bemiddelen we honden uit juridische trajecten, terwijl we met koepelorganisatie Eurogroup for Animals een (formeel) samenwerkingsverband hebben.

In het land wordt in de dierenhulp veel samengewerkt met opvang- en ambulanceorganisaties die geen onderdeel zijn van de Dierenbescherming, en met gemeenten.

De Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming trekt regelmatig op met de politie en stemt af met de NVWA (Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit) en RVO.nl. Verder nemen we deel aan breed samengestelde verbanden met overheid, bedrijfsleven, NGO's en kennisorganisaties.

Tevens gebruiken we kennis van hogescholen en universiteiten voor specifiek onderzoek, met name Universiteit Utrecht (Faculteit Diergeneeskunde) en Livestock Sciences van Wageningen University & Research, en nemen we regelmatig zitting in begeleidingscommissies van wetenschappelijke onderzoeken.

Bedrijfsvoering

Financieel zorgen we voor een gezonde bedrijfsvoering
In 2021 heeft de Dierenbescherming een uitzonderlijk gunstig financieel resultaat behaald. De inkomsten uit fondsenwerving, in het bijzonder nalatenschappen, giften en contributies, hebben de verwachtingen ver overtroffen. Tegelijkertijd heeft de Dierenbescherming als organisatie een goede grip op de uitgaven. Over het algemeen zijn de uitgaven binnen begroting gebleven. De extra inkomsten hebben het in 2021 mogelijk gemaakt om gericht een extra impuls te geven aan de lopende projecten en campagnes. Aan de hand van rapportages wordt periodiek in het MT en met de Bestuurder de voortgang van de realisatie van de strategische doelen besproken en is er actueel inzicht in de financiën. Deze rapportage wordt vervolgens besproken met de Raad van Toezicht.

Voor 2022 worden de rapportages inhoudelijk verder verdiept en zetten we stappen om te sturen op kengetallen. Met de herinrichting van de organisatie is het procuratie-reglement geactualiseerd. De volmachten zijn belegd bij

een kleiner managementteam en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel.

Er is sprake van een gezonde bedrijfsvoering en er zijn voldoende reserves beschikbaar om in 2022 een stevige impuls te geven aan het realiseren van de strategische doelstellingen.

Er is voor 2022 een sluitende begroting opgesteld voor de reguliere activiteiten. Daarmee is de doelstelling gerealiseerd om in stappen, uiterlijk in 2022, de (begrote) inkomsten in evenwicht te laten zijn met de uitgaven van de Dierenbescherming.

Vanaf 2022 zal de Dierenbescherming gefaseerd de vastgoedstrategie uitvoeren door op verschillende locaties een nieuw dierenbeschermingscentrum (DBC) te bouwen of bestaande opvanglocatie te verbouwen. De realisatie van enkele hoogwaardige regionale DBC's zal een groot beslag leggen op de beschikbare middelen. Dat is aanleiding om ons financieel beleid ten aanzien van de financiering van het vastgoed en het treasuryreglement in 2022 te actualiseren.

De juridische structuur van de Dierenbescherming en de bijbehorende administratie zijn in 2021 verder vereenvoudigd door het fuseren van enkele stichtingen. Met de herinrichting van de organisatie zijn alle administratieve taken centraal belegd en worden ze voor alle stichtingen van de Dierenbescherming op dezelfde wijze uitgevoerd. Dat vergroot de kwaliteit en de efficiency. Er is een tenderdesk opgezet die zich richt op de aanbestedingen van de gemeenten voor de wettelijk taak in opvang en vervoer van zwerfdieren, contractbeheer en ondersteunen van accountmanagers in de afdeling Dierenhulp. Er zijn in 2021 meerdere aanbestedingen en offerteprocedures met succes doorlopen.

Centrale regie op vastgoed en facilitair beheer
In 2021 is de centrale inkoop van facilitaire middelen verder uitgerold op basis van de vastgestelde roadmap. Met de bestaande leverancier voor diervoeding zijn aanvullende afspraken gemaakt om voor alle dierenopvangcentra het complete pakket te leveren. Voor schoonmaakmaterialen en -middelen is een leverancier geselecteerd. Het gebruik van het standaard assortiment sluit aan bij het schoonmaak- en hygiëneprotocol dat wordt gehanteerd binnen de dierenbeschermingscentra. Medewerkers kunnen via een portal de bestellingen plaatsen.

Na een succesvolle pilot wordt op meer locaties het sluitplan toegepast, waarbij toegang tot de verschillende ruimtes in het dierenopvangcentrum elektronisch wordt geregeld. Met een persoonlijke tag kan de medewerker of vrijwilliger de ruimte(n) betreden die zijn geautoriseerd.

Om de veiligheid van de medewerkers in het werken met honden in de dierverblijven te vergroten, komt er een alarmeringssysteem op basis van portofoons. Hiervoor is een leverancier geselecteerd. Dit systeem wordt in 2022 uitgerold op de locaties.

Er is een huurovereenkomst afgesloten voor een centraal gelegen opslaglocatie waarin benodigdheden voor de

dierenopvangcentra en het archief van de Dierenbescherming veilig en tegen lage kosten opgeslagen kunnen worden. Storingen aan de gebouwen en reparaties kunnen worden gemeld in een registratiesysteem dat de meldingen uitzet bij de partijen die de storingen oplossen of de reparatie uitvoeren. Zo is er centraal zicht op de meldingen en de opvolging daarvan en borgen we dat de meldingen op de juiste manier worden afgehandeld.

Op het gebied van vastgoed is in 2021 de nieuwbouw van het hoogwaardige opvangcentrum in Ede voorbereid en werd de aannemer geselecteerd. Door de aanwezigheid van vloermuizen in een van de bestaande gebouwen is het plan op onderdelen aangepast zodat de bouw op een passende, diervriendelijke wijze kan worden uitgevoerd. Het opvangcentrum wordt naar verwachting opgeleverd in oktober 2022. Daarnaast zijn de nieuwbouw van een hoogwaardig, regionaal dierenopvangcentrum in Groningen en de verbouwing van het opvangcentrum in Gouda voorbereid. De grond voor de nieuwbouw in Groningen is begin 2022 verworven en in maart 2022 wordt de besluitvorming afgerond. De verbouwing in Gouda start in februari 2022.

ICT ondersteunt over de volle breedte van de organisatie
Sinds de start van de coronacrisis geldt een advies om zoveel mogelijk thuis te werken. De Dierenbescherming heeft zich snel aangepast aan deze situatie. Voor veel medewerkers is het een vanzelfsprekendheid geworden om het werken thuis en op kantoor te combineren.

In 2021 is het hybride werken het uitgangspunt geworden in het beleid van de Dierenbescherming en zijn de arbeidsvoorwaarden daarop aangepast. Er is een traject gestart om het hybride werken beter te ondersteunen vanuit de digitale kantooromgeving zodat de medewerkers optimaal kunnen samenwerken aan projecten, documenten kunnen delen en op een eenvoudige, veilige manier met elkaar online kunnen vergaderen.

Deze migratie naar de cloud is in 2021 voorbereid. In 2022 vindt de selectie van de IT-leverancier plaats en zal de Dierenbescherming gefaseerd overgaan vanuit de huidige Citrix-omgeving naar Microsoft Office 365.

In 2021 is het informatiebeleid van de Dierenbescherming vastgesteld. Het beleid bepaalt de kaders, rollen en verantwoordelijkheden die nodig zijn om de informatiesystemen die binnen de organisatie worden gebruikt, efficiënt in te zetten en optimaal verder te ontwikkelen. Met portfolio-management worden keuzes gemaakt over de inzet van middelen voor de verschillende IT-projecten. Om de organisatie over de volle breedte te ondersteunen, is in 2021 de formatie van het IT-team uitgebreid.

Er werd een security assessment uitgevoerd op het interne netwerk van de Dierenbescherming om mogelijke kwetsbaarheden te identificeren en er zijn passende acties ondernomen op de uitkomsten daarvan. Dit zal een terugkerend onderdeel worden van de security cyclus. Daarnaast hebben we als vast

onderdeel van de security cyclus al meerdere phishing-simulaties uitgevoerd om de interne organisatie te attenderen op de risico's. De uitkomsten geven tevens inzicht in onderdelen van de organisatie die aandacht behoeven.

Corporate Strategisch Adviseur
Sinds 2021 hebben we bij de Dierenbescherming een Corporate Strategisch Adviseur. De Corporate Strategisch Adviseur representeert de Dierenbescherming in nationale en internationale samenwerkingsverbanden, kijkt op strategisch- en analytisch niveau hoe dierenwelzijn vergroot kan worden en adviseert de bestuurder en het MT over strategische ontwikkelingen op het gebied van dierenwelzijn.

Voorbeelden hiervan zijn onder andere het vervullen van een bestuursfunctie in het Landelijk Informatiecentrum Gezelschapsdieren en een plaats in het deskundigenpanel over dierenwelzijnslabelling van de Europese Commissie en het Europees Parlement. Het onderwerp 'dierenwelzijnslabelling' is een thema geworden voor de Europese Commissie en het Europees Parlement. De Dierenbescherming wordt veel gevraagd voor presentaties en input vanwege het succes dat het Blk is geworden in de Nederlandse retail. In 2021 zijn we geïnterviewd en hebben we presentaties gegeven aan de ambassade van de UK, de Europese Commissie, het Europees Parlement en andere partijen. Klap op de vuurpijl was een internationale webinar op 9-12 die werd geopend door Jane Goodall en werd ingeleid door twee Europese Commissarissen. Onze corporate strategisch adviseur zat daar als een van de vijf leden in het deskundigenpanel over dierenwelzijnslabelling.

De Dierenbescherming vervult daarnaast een bestuursfunctie in het Landelijk Informatiecentrum Gezelschapsdieren. Dit centrum wordt door verschillende partijen gefinancierd, de meeste financiering komt van de landelijke overheid. Die heeft een beleidsevaluatie uitgevoerd, en de Dierenbescherming heeft hier haar visie gegeven op de plek in de wereld van gezelschapsdieren en de mogelijke versterking van die plek.

Bedrijfsvoering en governance

Statuten

De Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren is statutair gevestigd in Den Haag en ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 40407319. De Vereniging is opgericht op 25 augustus 1864. De statuten zijn voor het laatst gedeeltelijk gewijzigd op 5 november 2020. De Dierenbescherming heeft geen winstoogmerk.

De Statutaire doelstelling is als volgt:

De Vereniging heeft ten doel dieren te beschermen in de ruimste zin van het woord en hun belangen te behartigen. De Dierenbescherming gaat hierbij uit van de eigenwaarde van het dier, los van de nutswaarde die het dier voor de mensen mag bezitten. Dieren behoren met respect behandeld te worden als zelfstandige wezens met gevoelens, bewustzijn en integriteit. Gezondheid en het welzijn van het individuele dier staan hierbij centraal.

Kenmerkend voor de structuur van de Dierenbescherming is dat de organisatie drie belangrijke organen kent:

- **Bestuurder** aan wie op grond van de wet bepaalde bevoegdheden zijn toegekend en wie de dagelijkse leiding heeft over de algemene gang van zaken van de Dierenbescherming en de bedrijfsvoering. De Bestuurder wordt geholpen door het managementteam (MT).
- **Ledenraad** aan wie op grond van de wet bepaalde bevoegdheden zijn toegekend.
- **Raad van Toezicht** aan wie op grond van de ANBI-status en CBF-Erkenning bepaalde bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn toegekend.

Deze bevoegdheden zijn in de statuten en reglementen vastgelegd en zijn in zekere mate overlappend, waardoor goede samenwerking tussen de organen van belang is.

Toezichtmodel

Binnen de Dierenbescherming wordt voldaan aan het principe van scheiding van bestuur en toezicht. De Vereniging kent een Ledenraad, Raad van Toezicht, Bestuur en Ondernemingsraad (OR).

Erkende instelling

De Dierenbescherming is door het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) aangemerkt als erkende instelling. Daarnaast onderschrijft de Dierenbescherming als lid van Goede Doelen

Nederland de SBF-Code Goed Bestuur en de daarin opgenomen kernwaarden, principes en normen. De Vereniging kwalificeert zich als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI; nummer RSIN 002709399), waardoor schenkingen en nalatenschappen zijn vrijgesteld van erf- en schenkbelasting en een gever onder bepaalde voorwaarden belastingvoordeel heeft bij het doen van de schenkingen.

Consolidatiekring

Naast de landelijke vereniging bestaat de structuur van de Dierenbescherming uit momenteel vierendertig verbonden en/of gelieerde instellingen. Dit zijn stichtingen waarin onder andere opvangen, dierenambulancedactiviteiten en in een aantal gevallen vermogensbeheer zijn ondergebracht.

De gelieerde organisaties behoren tot de Consolidatiekring van de Dierenbescherming; op grond van de statuten van deze organisaties is in meer of mindere mate sprake van zeggenschap van de Dierenbescherming.

Voor nagenoeg alle stichtingen geldt dat de door de Dierenbescherming voorgeschreven modelstatuten en -reglementen zijn ingevoerd en dat de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren het bestuur vormt.

De activiteiten van de stichtingen worden uitgevoerd in overeenstemming met doelstellingen, visie en beleid van de Dierenbescherming. Voor de gelieerde stichtingen zijn de modelstatuten per 1 juli 2017 opnieuw vastgesteld. Bij een enkele stichting geldt er een (schriftelijk) samenwerkingsverband met afwijkende statuten.

De Consolidatiekring van de Dierenbescherming bestaat uit rechtspersonen die door middel van consolidatie organisatorisch direct of indirect zijn verbonden met de organisatie en samen één economische eenheid vormen. De stichtingen die tot de Consolidatiekring van de Dierenbescherming behoren, zijn in de geconsolideerde jaarrekening weergegeven.

Leden

De Dierenbescherming heeft volwassen leden, gezinsleden, bedrijfsleden en ereleden. Toelating van leden vindt plaats volgens de bepalingen zoals opgenomen in het huishoudelijk reglement.

Ledenraad

Samenstelling

De Ledenraad is zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar, het Bestuur, de Raad van Toezicht en welk deelbelang ook, onafhankelijk en kritisch kunnen opereren. De Ledenraad van de Dierenbescherming bestaat uit 25 mensen, die een zittingstermijn van ten hoogste drie jaar hebben. Eind 2020 zijn er verkiezingen georganiseerd en de nieuwe Ledenraad is sinds 1 januari 2021 in functie.

Benoeming

Door leden van de Dierenbescherming worden 25 leden gekozen. Alleen een meerderjarige natuurlijke persoon die in beginsel voldoet aan de profielschets kan tot lid worden gekozen. Leden van de Ledenraad mogen niet in enig dienstverband staan tot de Dierenbescherming of aan de Dierenbescherming gelieerde organisaties. Tevens mogen zij geen commerciële banden hebben met de organisaties.

Twaalf leden worden provinciaal geworven en dertien leden landelijk. Voor alle benoemingen geldt dat kandidaten dienen te voldoen aan de in de algemene profielschets beschreven expertise.

De 25 leden kiezen op basis van kwaliteiten die zijn beschreven in een algemene profielschets gezamenlijk een dagelijkse voorzitter die eveneens lid van de Ledenraad is. Als een vacature niet kan worden vervuld op de wijze als hiervoor beschreven, wordt het lidmaatschap vervuld door de eerstvolgende niet gekozen landelijke kandidaat met de meeste stemmen en indien dat niet mogelijk is, neemt de Ledenraad maatregelen die nodig zijn om in vacatures te voorzien. Deze situatie heeft zich voorgedaan wat betreft de Ledenraad die in 2020 in functie was. De vacatures zijn toen met inachtneming van de benodigde formaliteiten ingevuld door verkozen provinciale kandidaten in volgorde van de meeste stemmen.

Vergaderingen

Statutair worden er ieder verenigingsjaar ten minste twee vergaderingen van de Ledenraad gehouden, maar in de praktijk komt de Ledenraad vaker bijeen en staan buiten de reguliere vergaderpunten ook dierinhoudelijke thema's centraal.

Ook het afgelopen jaar waarin het fysiek bijeen komen niet mogelijk was vanwege de maatregelen i.v.m. COVID 19, hebben er vier audiovisuele vergaderingen van de Ledenraad plaatsgevonden.

In 2018 is er een dialoogagenda in het leven geroepen en ook in 2021 werd een dialoogsessie georganiseerd. Hierbij zijn Ledenraad, Raad van Toezicht en werkorganisatie vertegenwoordigd en is er gelegenheid om een inhoudelijke dialoog te voeren met de werkorganisatie over dierinhoudelijke onderwerpen aan de hand van de vastgestelde afwegingskaders. Op basis van deze sessie kan de Ledenraad input leveren voor bijvoorbeeld het jaarplan en andere dierinhoudelijke thema's nader bespreken.

De voorjaarsvergadering wordt gehouden vóór 1 juli en de najaarsvergadering na 1 juli, maar voor het einde van het kalenderjaar.

In de voorjaarsvergadering komen onder meer aan de orde:

- het jaarverslag en de jaarrekening inclusief de controleverklaring van de accountant;
- het voorzien in eventuele vacatures van het Bestuur of de Raad van Toezicht;
- andere voorstellen van het Bestuur, mits deze zijn opgenomen in de oproeping ter vergadering;
- het besluit tot verlenen van decharge van het Bestuur over het gevoerde beleid en van de Raad van Toezicht over het gehouden toezicht.

In de najaarsvergadering komen onder meer aan de orde:

- het jaarplan en de begroting voor het volgend verenigingsjaar, alsmede de jaarplanning;
- het voorzien in eventuele vacatures van het Bestuur of de Raad van Toezicht;
- andere voorstellen van het Bestuur, mits deze zijn opgenomen in de oproeping ter vergadering.

De Ledenraad kent een voorzitterschap bestaande uit:

- een technisch voorzitter (ten tijde van de Ledenraadvergadering), zijnde de voorzitter van de Raad van Toezicht;
- een dagelijks voorzitter zijnde een lid van de Ledenraad die daartoe door en uit de leden van de Ledenraad is gekozen.

Community

Binnen de digitale omgeving van de Dierenbescherming is een eigen community ingericht waar leden van de Ledenraad relevante informatie en documenten kunnen vinden.

Bestuurssecretaris

Er is een bestuurssecretaris die zich onder andere richt op good governance en het organiseren van de verbinding tussen de werkorganisatie van de Dierenbescherming, de Raad van Toezicht en de Ledenraad, alsmede het adequaat communiceren met en ondersteunen van de Ledenraad in algemene zin. In 2019 zijn de eerste voorbereidingen getroffen voor een reguliere evaluatie van de onderlinge samenwerking tussen het Bestuur, de Raad van Toezicht en de Ledenraad die in 2020 heeft plaatsgevonden onder begeleiding van een extern bureau.

De Ledenraad kende in 2021 de volgende commissies:

Een aantal commissies heeft een statutaire basis en een aantal is door de Ledenraad zelf ingesteld omdat dat nuttig of noodzakelijk werd geacht.

- **Commissie voorbereiding** heeft een statutaire basis en wordt gevormd door de (dagelijks) voorzitter van de Ledenraad en twee door de Ledenraad aan te wijzen leden. Deze commissie stelt in overleg met de Bestuurder, voorzitter Raad van Toezicht – en bestuurssecretaris – de definitieve agenda voor de Ledenraad-vergadering vast.
- **Commissie communicatie** is gericht op het betrekken bij en informeren van de leden over de werkzaamheden van de Ledenraad.

‘De strategische rol die ik binnen de Ledenraad vervul, past me goed. Het geeft invulling aan mijn wens om als vrijwilliger iets te betekenen en met de expertise en ervaring vanuit mijn eigen leven de Dierenbescherming bij te staan in het realiseren van haar doelstellingen. Dit is net even een andere manier van vrijwilligerswerk, maar evenzo mooi.’

Wendy van Vliet is kwartiermaker en projectmanager op het gebied van voedselverspilling en duurzaamheid. Ze is al bijna dertig jaar als vrijwilliger verbonden aan de Dierenbescherming. Sinds januari 2021 is ze voorzitter van de Ledenraad.

- **Commissie verbetering** richt zich op het optimaal laten functioneren van de Ledenraad, en hoe een actieve inzet van de leden gestimuleerd kan worden. In 2021 heeft de commissie zich tot doel gesteld een actieve inzet van de leden te stimuleren en de expertise van de leden te leren kennen en benutten.
- **Commissie governance** richt zich vooral op de vorm van samenwerking tussen de Bestuurder, Raad van Toezicht en Ledenraad binnen de complexe organisatie en de organisatiestructuur zoals vastgelegd in statuten en reglementen.
- **Commissie jaarstukken** is vroegtijdig aangesloten op het proces van de jaarstukken en heeft extra gelegenheid tot het stellen van vragen. Zij doet een eerste beoordeling van de jaarstukken en geeft een advies aan de Ledenraad met betrekking tot de besluitvorming hierover.
- **Kiescommissie** heeft een statutaire basis en is belast met het organiseren van de verkiezingen van de Ledenraad. De commissie wordt actief op het moment dat verkiezingen aan de orde zijn of er tussentijds in vacatures moet worden voorzien. De Ledenraad heeft in 2020 het besluit genomen tot benoeming van Monique Visser (herbenoemd voor de termijn 2021-2023), Jolanda Brus en Annemarie Smolders-Simonse tot leden van de kiescommissie.
- **Dialoogdagcommissie** wordt elke keer opnieuw gevormd ter voorbereiding op een jaarlijkse dialoogsessie. De commissie heeft ten doel het met de werkorganisatie delen welke onderwerpen de Ledenraad belangrijk vindt en terug zou willen zien in het jaarplan van komend jaar. Dit wordt gedaan door met elkaar vier onderwerpen – die de LR graag terugziet in het jaarplan voor het opvolgend jaar – voor te bereiden en presenteren. Er worden korte presentaties over de aangedragen onderwerpen voorbereid aan de hand van een afwegingskader en een bepaald format op de Dialoogdag.

Dialoogdag

Op 7 juli 2021 was er opnieuw een dialoogsessie tussen Ledenraad, Bestuur en een aantal leden van de Raad van Toezicht. Tijdens deze sessie kwamen onder meer de volgende onderwerpen aan bod: EU-verordening diergezondheid Huisvestingsamendement, aanpak vee-industrie, snoeien in het broedseizoen en cruelty-free en vegan non-foodproducten.

Deze onderwerpen worden in vervolg op de dialoogdag, ofwel verwerkt in het jaarplan voor het volgende jaar of nader onderzocht, waaruit moet blijken dat het haalbaar en passend is om het in een volgend jaarplan te verwerken óf er een feitelijke onderbouwing volgt waaruit blijkt dat daar redelijkerwijs van moet worden afgezien. Op alle onderwerpen die zijn aangedragen door de Ledenraad op de dialoogdag in 2021 is een reactie gegeven tijdens daaropvolgende Ledenraadvergaderingen en indien mogelijk een actie uitgezet.

Excursie

Jaarlijks wordt er een excursie georganiseerd voor de Ledenraad. Deze excursie naar een samenwerkingspartner en opvanglocatie van de Dierenbescherming heeft vanwege de coronasituatie in 2021 geen doorgang kunnen vinden, we hopen dat dit in 2022 alsnog gerealiseerd kan worden.

Voorwaarde is uiteraard dat dit veilig voor mens en dier kan plaatsvinden.

Geen bezoldiging

Het lidmaatschap van de Ledenraad is onbezoldigd.

Accountant

De Ledenraad benoemt, in beginsel op bindende voordracht van de Raad van Toezicht, de accountant.

De ledenraad in 2021

Dit was het 1e jaar van de zittingstermijn van de Ledenraad van de Dierenbescherming, die in 2021 zevenmaal (digitaal) bijeenkwam. Er waren naast de Dialoogdag, één Introductiedag en vijf reguliere Ledenraadvergaderingen waarbij onder meer de volgende onderwerpen werden besproken:

- Verkiezen en invullen diverse functies binnen de Ledenraad voor 2021-2023
- Samenstellen commissies voor 2021-2023
- Benoeming nieuw lid RvT en herbenoeming lid RvT
- Benoeming voorzitter en nieuw lid Commissie van Beroep
- Dierinhoudelijke onderwerpen met onder andere invoeren van landelijke chipplicht, plezierjacht, implementatie Delta-plan Veehouderij, visvrij challenge, verjagen als nieuwe economische drager binnen dierenwelzijn en natuurbeheer
- Ledenpanel
- Jaarverslag en jaarrekening 2020
- Jaarplan en begroting 2022
- Contributieverhoging 2022
- Rolduidelijkheid Ledenraad
- Nieuw ingerichte organisatie
- Voordracht nieuw lid wegens aftreden lid

Raad van Toezicht

Samenstelling

De Dierenbescherming kent een Raad van Toezicht, bestaande uit een door de Raad van Toezicht te bepalen aantal van ten minste vijf en ten hoogste zeven natuurlijke personen. Vanaf september 2020 t.e.m. mei 2021 was er sprake van belet van de voorzitter RvT, Mirjam Sijmons. Er waren voorzieningen getroffen zodat continuïteit en verantwoordelijkheden van de RvT goed geborgd bleven gedurende deze situatie. Medio mei 2021 is Chantal Vergouw toegetreden tot de RvT als voorzitter. De Raad van Toezicht bestaat momenteel uit zes natuurlijke personen. In 2020 is besloten een zevende lid te werven en bij benoeming zal het aantal leden van de Raad van Toezicht worden vastgesteld op zeven. Aan het besluit om een zevende lid te werven, is nog geen uitvoer gegeven.

• Benoeming

De benoeming van de leden van de Raad van Toezicht geschiedt door de Ledenraad met inachtneming van een door de Raad van Toezicht, na overleg met het Bestuur, vast te stellen functieprofiel waarin de competenties en selectieprocedure zijn bepaald. De leden mogen niet in enig dienstverband staan tot de Dierenbescherming, of aan de

Dierenbescherming gelieerde organisaties. De Raad van Toezicht benoemt uit zijn midden een voorzitter en een vicevoorzitter en kan eventuele taken onderling verdelen bij reglement. Aftredende leden kunnen ten hoogste eenmaal worden herbenoemd voor een periode van ten hoogste vijf jaar. Er gelden dan dezelfde regels als bij de initiële benoeming.

Taken

De Raad van Toezicht houdt integraal toezicht op Bestuur, Consolidatiekring, beleid en algemene gang van zaken binnen de Dierenbescherming en de daarmee verbonden organisaties. De Raad van Toezicht is belast met de taken die haar bij de statuten zijn toegekend.

Besluiten

De volgende besluiten van het Bestuur zijn onder andere onderworpen aan de schriftelijke goedkeuring van de Raad van Toezicht en de Ledenraad:

- vaststelling of wijziging van het meerjarenbeleidsplan en de meerjarenraming;
- vaststelling of wijziging van de begroting en het jaarplan;
- vaststelling of wijziging van het jaarverslag en jaarrekening;
- aanvragen van het faillissement of surseance van de Dierenbescherming;
- vaststelling of wijziging van de contributies van de leden.

Vergaderingen

De Raad van Toezicht vergadert ten minste vier maal per jaar. Doorgaans komt de Raad vaker bijeen, dit doet zij wanneer tussentijdse besluitvorming gewenst is. De voorzitter van de Raad van Toezicht neemt deel aan het regulier driehoeks-overleg met het bestuur en de voorzitter van de Ledenraad. Daarnaast functioneert de voorzitter van de Raad als technisch voorzitter van de Ledenraadsvergaderingen en ook neemt er daarnaast tenminste één ander lid deel aan de vergaderingen van de Ledenraad. Daarnaast heeft de Raad onderling een reguliere zelfevaluatie gedaan m.b.t. haar functioneren.

Geen bezoldiging

Het lidmaatschap van de Raad van Toezicht is onbezoldigd. Bestuur

Met ingang van 22 mei 2018 heeft de Raad van Toezicht conform artikel 10.1 van de statuten van de NVBD en artikel 7.1 van de statuten LID) mevrouw J.F. Admiraal tot statutair Bestuurder benoemd. Mevrouw Admiraal was aldus het gehele jaar 2021 (vanaf dat moment tot heden) Bestuurder van de Dierenbescherming.

Bestuur

Taak

Het Bestuur is belast met het besturen van de NVBD en met de algemene gang van zaken binnen de Dierenbescherming en de daarmee verbonden organisaties. Het Bestuur bepaalt het strategisch beleid, stelt financiële richtlijnen vast, voert

management, heeft de eindverantwoordelijkheid voor de dagelijkse leiding en vertegenwoordigt de Dierenbescherming. Een nadere uitwerking van de taken van het Bestuur is onder andere opgenomen in het Bestuursreglement en het reglement Governance Gelieerde Stichtingen.

Samenstelling

Het aantal Bestuurders wordt vastgesteld door de Raad van Toezicht, na schriftelijke goedkeuring van de Ledenraad en is momenteel vastgesteld op één.

Benoeming

De benoeming van een bestuurslid geschiedt met inachtneming van een door de Raad van Toezicht, na advies van de Remuneratiecommissie, vast te stellen functieprofiel waarin de noodzakelijke competenties van een Bestuurder worden omschreven. Het functieprofiel is voor de leden openbaar. Het Bestuur wordt benoemd door de Raad van Toezicht na advies van de Remuneratiecommissie en na goedkeuring van de Ledenraad. De Ondernemingsraad (OR) heeft adviesrecht.

Een Bestuurder wordt benoemd voor onbepaalde tijd of voor een periode zoals overeengekomen in de arbeidsovereenkomst.

Aanvaarden van nevenfuncties

Een Bestuurder dient elke nevenfunctie te melden aan de Raad van Toezicht. Voor het aanvaarden of continueren van een betaalde of onbetaalde nevenfunctie die een zodanige werkbelasting met zich meebrengt dat het afbreuk kan doen aan het functioneren voor de Dierenbescherming of die anderszins strijdig kan zijn met de belangen van (de Consolidatiekring van) de Dierenbescherming, heeft een Bestuurder schriftelijke goedkeuring van de Raad van Toezicht.

Beloning

De beloning en overige arbeidsvoorwaarden van het Bestuur worden vastgesteld door de Raad van Toezicht na advies van de Remuneratiecommissie. Hierbij wordt de puntentelling op basis van de beloningsregeling bestuurder goede doelen organisaties (Goede Doelen Nederland /CBF) in acht genomen.

Beoordeling

Het Bestuur wordt jaarlijks beoordeeld door de Raad van Toezicht na advies van de Remuneratiecommissie volgens een door de Raad van Toezicht, na advies van de Remuneratiecommissie, opgesteld beoordelingskader.

Commissies

Naast de commissies van de Ledenraad die hiervoor zijn genoemd, kent de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren de volgende statutaire commissies:

- **Auditcommissie** is een vast onderdeel van de Raad van Toezicht. Deze commissie is onder verantwoordelijkheid van de Raad van Toezicht belast met het houden van toezicht op de financiële gang van zaken binnen de Dierenbescherming en haar Consolidatiekring in het algemeen. Tevens toetst de commissie de werking van de

administratieve organisatie en interne controle en in het bijzonder de betalingsorganisatie.

- **Remuneratiecommissie** is een vaste commissie van de Raad van Toezicht, bestaande uit leden van de Raad van Toezicht en heeft als taak te adviseren en besluitvorming door de Raad van Toezicht voor te bereiden met name op het gebied van Governance en werkgeverschap van het Bestuur.
- **Commissie van Beroep** is een vaste commissie van de Ledenraad. De leden worden benoemd door de Ledenraad op voordracht van de Bestuurder, bestaande uit onpartijdige en onafhankelijke leden. Voordrachten van de Bestuurder behoeven de schriftelijke goedkeuring van de Raad van Toezicht. Deze commissie heeft onder meer als taak het behandelen van en besluiten over klachten en het adviseren over en bemiddelen in geschillen.

Commissie van Beroep

Er zijn in 2021 bij de Commissie van Beroep geen klachten en/of geschillen gemeld. De Commissie is niet bijeengekomen als gevolg van de coronasituatie. Door het aflopen van de 2e benoemingstermijn van de voorzitter B.C. Oudmayer is per 30 april 2021 I. Sangster benoemd als voorzitter van de CvB (zij was voordien gewoon lid) en per 10 april 2021 M. Luiten als gewoon lid. M.W. Cobussen en R.R. Warmerdam waren reeds lid van de Commissie van Beroep.

Centrale Ondernemingsraad

De Dierenbescherming kent een Ondernemingsraad (OR). Deze heeft negen zetels volgens art. 3 lid 1 van het reglement OR en tot oktober 2021 waren er 5 zetels gevuld. Vanaf oktober 2021 zijn nog 4 zetels gevuld. De OR wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris. De OR brengt een eigen jaarverslag uit.

‘Er is nog veel winst te behalen bij het tegengaan van voedselverspilling. Wij verwerken afgekeurde koeken, brood, bonbons en snoep tot hoogwaardig veevoer. Dat bespaart landbouwgrond én geeft invulling aan de circulaire landbouw die we zo graag willen.’

Karel van der Velden van diervoederbedrijf **Nijssen**, een van de vier winnaars van de **Deltaplan Veehouderij Awards** van de **Dierenbescherming**

Verslag van de Raad van Toezicht

Over de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht (RvT) vervult de rol van toezichthouder, werkgever en klankbord/adviseur van het Bestuur. De strategische koers 'Samen maken we diervriendelijk vanzelfsprekend' van de Dierenbescherming vormt het uitgangspunt voor het toezicht dat de Raad uitoefent.

De Raad van Toezicht volgt de gang van zaken van de vereniging en de geconsolideerde stichtingen kritisch om toezicht te kunnen houden op de algemene gang van zaken binnen de Dierenbescherming en het beleid van zowel de Bestuurder van de NVBD, als het Bestuur door de NVBD van de geconsolideerde stichtingen. Voor sommige plannen en voorstellen van het Bestuur is goedkeuring van de Raad van Toezicht nodig. Daartoe toetst zij behaalde resultaten aan het voorgenomen beleid en beleidsvoornemens op haalbaarheid en realiteitsgehalte.

De RvT werkt met twee commissies: de Remuneratiecommissie en Auditcommissie. De commissies adviseren over onderwerpen die binnen hun taakgebied vallen en bereiden de besluitvorming van de raad voor. Dit laat onverlet dat de verantwoordelijkheid voor de besluitvorming bij de RvT als geheel ligt.

De Raad van Toezicht handelt op basis van de bevoegdheden zoals die in de statuten en reglementen zijn omschreven. De reglementen van de Raad van Toezicht en de commissies zijn te vinden op de website van de Dierenbescherming.

Functioneren Raad van Toezicht in 2021

Invulling toezichthoudende rol

Vergaderingen

Er hebben in 2021 vijf reguliere vergaderingen van de RvT plaatsgevonden en één extra vergadering betreffende de inrichting 'krachtige organisatie' waaraan vijf van de zes leden hebben deelgenomen. Bij de vergaderingen waren minimaal het aantal voorgeschreven leden aanwezig om besluiten te mogen nemen. Verder waren de voorzitter en één ander lid van de Raad van Toezicht steeds aanwezig bij de Ledenraadvergaderingen.

De belangrijkste besluiten die de RvT in 2021 heeft genomen zijn:

Besluiten aangaande functioneren RvT

- Benoeming leden van de RvT Chantal Vergouw en Johan van Hoof
- Herbenoeming Marije Eleveld

Goedkeuring van bestuursbesluiten/overige besluiten

- Vastgoedonderwerpen
- Inrichting krachtige organisatie
- Jaarverslag en jaarrekening 2020
- Vaststelling directiebeloning 2021 – Bestuurdersbeloning 2022
- Liëring St. DODA
- Contributiebeleid
- Fusies met andere stichtingen
- Jaarplan en begroting 2022
- Werving- en selectieprocedure nieuwe Bestuurder

De belangrijkste onderwerpen die tijdens vergaderingen zijn besproken

- Ontwikkelingen ICT
- Beter Leven keurmerk
- Voortgangsrapportages 2021

Invulling werkgeversrol

Bestuurder

Per 22 mei 2018 is Co'tje Admiraal benoemd als Bestuurder van de Dierenbescherming. Zij heeft daarnaast één nevenfunctie als lid van de Raad van Toezicht Rivas te Gorinchem.

Bezoldiging

De Raad van Toezicht kent een bezoldiging toe aan de Bestuurder die valt binnen de richtlijnen van Goede Doelen Nederland (branchevereniging van goede doelen). De beloning van de Bestuurder is vastgesteld conform het puntentellingsregeling van het Centraal Bureau Fondsenwerving en Goede Doelen Nederland. Nadere toelichting op de beloning van de Bestuurder is te vinden in de jaarrekening.

Beoordeling

Het functioneren van de Bestuurder wordt jaarlijks beoordeeld door de RvT. Hiertoe voert de Remuneratiecommissie een jaargesprek met de Bestuurder. Ter voorbereiding op dit gesprek wordt naast het eigen beeld van de RvT ook input opgehaald bij anderen (360 feedback), onder andere bij leden van MT en Ledenraad. Het jaargesprek 2021 heeft op 17 maart 2022 plaatsgevonden, welke tevens als een eindgesprek is ingericht.

• Werving nieuwe Bestuurder

In 2022 gaat Co'tje Admiraal met pensioen en verlaat zij de Dierenbescherming. Eind 2021 is daarom door de RvT een werving- en selectieprocedure gestart om bestuurlijke opvolging te organiseren. Daarbij is externe ondersteuning ingehuurd om deze procedure te doorlopen.

Invulling klankbordrol

Eén van de rollen van de RvT is het vervullen van een klankbordfunctie voor de Bestuurder. Daarin kan de RvT de Bestuurder gevraagd en ongevraagd van advies voorzien en als klankbord terzijde te staan. Dit vergt van de RvT als geheel en van de individuele leden afzonderlijk nadrukkelijk het vermogen om op strategisch niveau te functioneren door zich op hoofdlijnen een oordeel te vormen over vraagstukken en hierover van gedachten te wisselen met de Bestuurder, waarbij de juiste balans moet worden gevonden tussen betrokkenheid en afstand.

De RvT treedt in deze rol op als sparringpartner en adviseur van de Bestuurder. Het sparren gebeurt bijvoorbeeld in het werkoverleg van de Bestuurder met de voorzitter van de RvT, en met individuele leden op basis van hun specifieke expertise.

In 2021 is ten behoeve van deze klankbordrol is in het voorjaar een bijeenkomst georganiseerd over het thema ‘Krachtige organisatie’. En was er in het najaar een heidag waarin de RvT en Bestuurder de belangrijkste strategische inhoudelijke thema’s voor de organisatie in het komende jaar hebben besproken.

Functioneren commissies in 2021

Auditcommissie

De Auditcommissie adviseert de Raad van Toezicht over financiële en vastgoedvraagstukken, waaronder rapportages en effectiviteit van interne controles. Deze commissie bestaat uit drie Raad van Toezicht-leden met financiële en juridische expertise en een achtergrond met betrekking tot vastgoed.

In 2021 is de Auditcommissie vijf keer in vergadering bijeengekomen. De Bestuurder, manager bedrijfsvoering en bestuurssecretaris woonden deze vergaderingen bij. Periodiek wordt de externe accountant uitgenodigd. Voor verantwoording van de financiële gang van zaken binnen de Dierenbescherming steunen de Raad van Toezicht en de Auditcommissie met name op de kwartaalrapportages (forecasts) van het bestuur. Daarnaast keren jaarverslag en jaarrekening (volgens richtlijn RJ 650 voor fondsenwervende instellingen) en jaarplan en begroting (van de NVBD en geconsolideerde stichtingen onder bestuur van de Dierenbescherming) terug op de agenda. Ook worden standaard alle vastgoedprojecten voorbesproken in de auditcommissie. In 2021 is bovendien extra aandacht besteed aan Privacy en Security.

Remuneratiecommissie

De Remuneratiecommissie adviseert de Raad van Toezicht over profielschetsen voor de selectie en voordracht van het Bestuur en leden van de Raad van Toezicht. Daarnaast adviseert zij over algemene arbeidsrechtelijke en arbeidsvoorwaardelijke zaken betreffende het Bestuur. Tevens behoren evaluatie en beoordeling van het functioneren van de Bestuurder tot het takenpakket.

De Remuneratiecommissie is in 2021 meermaals bij elkaar gekomen, zowel fysiek als online. Onderwerpen die daarin aan de orde kwamen waren in ieder geval: werving- en selectie

twee nieuwe leden voor de RvT; herbenoeming van een lid van de RvT; beloning Bestuurder; werving- en selectie nieuwe Bestuurder; jaargesprek Bestuurder.

Over de Raad van Toezicht

Profielschets

Voor de leden zijn profielen opgesteld, zodat de noodzakelijke expertises worden vertegenwoordigd in de Raad. Daarin zijn de volgende aandachtsgebieden benoemd:

- dierinhoudelijke kennis
- financiële expertise
- juridische expertise
- vastgoed expertise
- commerciële en marketing expertise
- kennis van organisatie-inrichting/ontwikkeling.

Samenstelling van de Raad van Toezicht in 2021

In 2021 zijn diverse wisselingen in de samenstelling van de RvT geweest. Er zijn twee nieuwe leden benoemd en twee leden afgetreden. Per 10 mei 2021 is Chantal Vergouw benoemd als voorzitter van de RvT en per 4 december 2021 is Johan van Hoof benoemd als lid van de RvT. De twee leden van de RvT die zijn afgetreden:

- Mirjam Sijmons: lid vanaf 29 september 2018, bij belet sinds augustus 2020 en afgetreden per 9 juni 2021
- Maurits Kuipers: lid vanaf 4 december 2017 en wegens aflopen termijn afgetreden per 4 december 2021

Per eind 2021 bestond de Raad van Toezicht uit de volgende personen

Voorzitter

Chantal Vergouw ***

Benoemd per: 10 mei 2021

Einde termijn: 10 mei 2025

Opnieuw benoembaar: Ja

Vicevoorzitter

Karin Broekhuizen *

Benoemd per: 1 januari 2019

Einde termijn: 1 januari 2023

Opnieuw benoembaar: Ja

Leden

Marije Eleveld **

Benoemd per: 4 december 2017

Einde termijn: 4 december 2025

Opnieuw benoembaar: Nee

Franck Meijboom ***

Benoemd per: 23 juni 2018

Einde termijn: 23 juni 2022

Opnieuw benoembaar: Ja

Jolling de Pree ****

Benoemd per: 29 september 2018

Einde termijn: 29 september 2022

Opnieuw benoembaar: Ja

Johan van Hoof ****

Benoemd per: 4 december 2021

Einde termijn: 4 december 2025

Opnieuw benoembaar: Ja

- * voorzitter remuneratiecommissie
- ** voorzitter auditcommissie
- *** tevens lid van de remuneratiecommissie
- **** tevens lid van de auditcommissie

Funcities en nevenfuncities 2021

Chantal Vergouw

Commercieel/marketing

- Directievoorzitter Interpolis
- Lid Raad van Commissarissen Eureko Sigorta, Achmea, Turkije
- Bestuurder Stichting Kunst en Onderneming Brabant, Tilburg

Franck Meijboom

Dierinhoudelijk

- Universitair Hoofddocent Faculteit Diergeneeskunde Universiteit Utrecht/Hoofd van CenSAS
- Lid Raad voor Dieraangelegenheden
- Vice-president van EurSafe
- Voorzitter Wetenschappelijke Advies Commissie Ritueel Slachten
- Coördinator Thematic Group Ethics LERU
- Bestuurslid Stichting Examen- en Certificeringsinstituut Plagdierbeheersing (EVM)
- Bestuurslid (technisch voorzitter) Stichting Olievogel-opvang Nederland (SON)

Johan van Hoof

Financieel

Vastgoed-

- Partner KPMG Advisory
- Lid Raad van Toezicht Zorggroep Amsterdam Oost

Jolling de Pree

Juridisch

- Advocaat/Partner bij De Brauw Blackstone Westbroek NV
- Lid van de Adviescommissie Mededinging van de Nederlandse Orde van Advocaten

Karin Broekhuizen

Bestuur & organisatie

- Eigenaar L&B CC
- Lid Raad van Commissarissen Woningstichting Leusden
- Lid Raad van Commissarissen Veenendaalse Woningstichting

Marije Eleveld

Vastgoed

Bestuur & organisatie

- Directeur/Bestuurder Woningcorporatie Bo-Ex
- Lid Raad van Commissarissen Wijkontwikkelingsmaatschappij Lombok
- Lid Bestuur Stichting Woonwagens Utrecht
- Voorzitter Stichting Utrechtse Woningcorporaties (STUW)
- Lid Dagelijks en Algemeen Bestuur Regioplatform Woningcorporaties Utrecht (RWU)
- Lid Algemeen Bestuur Stichting Woonruimteverdeling Utrecht (SWRU)
- Lid toetsingscommissie woningbouwimpuls BZK
- Lid Informatie en communicatie Orgaan (ICO) aardwarmte provincie Utrecht
- Mede-eigenaar Camping De Hartjens in Azewijn

Maurits Kuipers

Vastgoed

- Eigenaar MC Capital
- Voorzitter MSRE Alumni Association, vereniging gelieerd aan de Amsterdam School of Real Estate

Mirjam Sijmons

Commercieel/marketing

- Lid Raad van bestuur EY
- Lid Raad van Commissarissen Kampert en Helm

Bezoldiging

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging. Zij kunnen reis- en verblijfskosten declareren.

Zelfevaluatie

Conform het reglement van de RvT wordt jaarlijks het functioneren van de raad van toezicht geëvalueerd. De RvT heeft in maart 2022 het eigen functioneren in 2021 en dat van individuele leden van de RvT geëvalueerd. Naast onder andere het individueel functioneren van de leden en het collectief functioneren van de Raad als geheel is ook de onderlinge samenwerking in de RvT en de relatie met het bestuur onderwerp van de evaluatie geweest.

Lidmaatschappen

De leden de RvT zijn via de Dierenbescherming lid van de Stichting Intern Toezicht Goede Doelen.

Governance

De Raad van Toezicht hanteert de Code Goed Bestuur bij het uitoefenen van toezichthoudende en ondersteunende taken leidend principe.

Belangenverstrengeling

Er zijn in 2021 geen meldingen geweest van mogelijke belangenverstrengeling bij de Bestuurder, noch van transacties waarbij tegenstrijdige belangen van de Bestuurder, toezichthouders en/of externe accountants speelden of spelen die van materiële betekenis zijn voor de Dierenbescherming en/of desbetreffende Bestuurder, toezichthouders en/of externe accountant.

Contact stakeholders

Ten behoeve van een goede invulling van haar rol heeft de RvT ook periodiek contact met relevante stakeholders. De OR en de Ledenraad vormen daarin belangrijke gesprekspartners.

De RvT voert daartoe minimaal één keer per jaar een overleg met de OR, om zich een beeld te vormen van de belangrijkste interne ontwikkelingen die binnen de organisatie spelen. Dit overleg heeft in het voorjaar en in het najaar van 2021 plaatsgevonden, waar steeds twee leden van de RvT aan deelnamen.

Tussen de voorzitter Ledenraad, voorzitter RvT en Bestuurder vindt regelmatig een driehoeksoverleg plaats. Mede door dit intensieve driehoeksoverleg is aan de zeggenschap en het toezicht, dat zowel bij de Raad van Toezicht als de Ledenraad is belegd, op goede wijze invulling gegeven. Op 7 juli 2021 heeft een afvaardiging van de RvT bovendien de jaarlijkse dialoogdag van de Ledenraad bijgewoond.

In verband met de coronamaatregelen hebben ook in 2021 de meeste overleggen digitaal plaatsgevonden.

Dankwoord

De Raad van Toezicht bedankt alle medewerkers, vrijwilligers en Ledenraad van de Dierenbescherming van harte voor hun inzet. De Raad heeft waardering voor de behaalde resultaten van bestuur en organisatie. Met al hun inzet is ook in 2021 weer een belangrijke bijdrage geleverd aan verbeteren van dierenwelzijn.

‘Toen ik de kippen ophaalde en in de auto mee naar huis nam, waren ze bijna kinderlijk verrast over alles wat ze zagen. Al die tijd hadden ze in een ‘witte’ ruimte geleefd, daglicht kenden ze niet. Nu konden ze hun natuurlijke gedrag laten zien. De pootjes gebruiken om naar insecten te zoeken en stofbaden nemen.’

Sharon Groenwold adopteerde drie kippen via een proefdiertraject van Universiteit Utrecht. De Dierenbescherming steunt het initiatief om ex-proefdieren een toekomst te bieden.

Financiële visie, strategie en beleid

Bestuursverslag

Financiële resultaten

Verantwoording doelbesteding			
(x € 1.000)	Baten	Lasten	Exploitatieresultaat
Fondsen			
Geworven eigen baten			
Baten uit contributies	5.758		
Baten uit nalatenschappen	19.725		
Baten uit giften	3.159		
Baten uit collecte	1.017		
Overige baten eigen fondsen	24		
Overige opbrengsten	1.424		
(Verbreding) Fondsenwerving		3.021	
	31.107	3.021	28.086
Geworven baten derden			
Baten loterij organisaties	1.815		
Baten uit subsidies overheden	81		
Externe vermogensfondsen	319		
(Verbreding) Fondsenwerving		0	
	2.215	0	2.215
	33.322	3.021	30.301
Doelstellingen			
1. Diervriendelijk leven	0	814	-814
2. Diervriendelijk ondernemen	2.200	2.188	12
3. Diervriendelijk besturen	2.485	3.620	-1.135
4. Diervriendelijk omgaan met de openbare ruimte	0	215	-215
5. Hoogwaardige Dierenhulp			
Baten als tegenprestatie ..			
.. Vergoeding gemeenten	6.791		
.. Opbrengst ambulance	237		
.. Opbrengst opvang/pension	1.930		
Lasten		17.761	
	8.959	17.761	-8.802
6. Impactvolle beïnvloeding en voorlichting	0	5.570	-5.570
	13.643	30.168	-16.525
Kosten beheer en administratie (krachtige organisatie)	0	5.019	-5.019
Financiële baten en lasten	2.292	246	2.046
Totaal	49.257	38.455	10.802

In 2021 realiseerde de Dierenbescherming €49.257.000 aan baten. Dat is inclusief €2.292.000 aan financiële baten. De lasten waren €38.455.000. Het financieel resultaat is €10.802.000 positief. Van de totale baten is €30.168.000 rechtstreeks aan de doelstellingen besteed. Het buitengewoon gunstige financiële resultaat maakt het mogelijk om voor de komende jaren extra geld te reserveren voor het realiseren van de vastgoedstrategie waarbij op verschillende plekken in Nederland een nieuw dierenopvangcentrum wordt gebouwd of het bestaande asiel wordt verbouwd. Daarnaast gaan we in de komende jaren concrete opties uitwerken om zelf bij te dragen aan dierenwelzijn. We zorgen dat onze oplossingen goed zichtbaar zijn. Daarom gaan we boven op de reguliere strategische en operationele activiteiten impulsprojecten ter hand nemen die dit handelingsperspectief extra onder de aandacht brengen. Voor deze impulsprojecten wordt vanuit de reserves extra budget beschikbaar gesteld.

Geworven baten (fondsen)

De fondsen hebben in 2021 in totaal €33.322.000 aan baten opgeleverd. Hiervan is 93% afkomstig uit eigen fondsen; 7% is aangedragen uit overige fondsen. De eigen fondsen zijn voor het grootste deel afkomstig van particulieren, waaronder nalatenschappen, contributies van leden, giften en de jaarlijkse collecte. Tegenover de opbrengsten van de eigen fondsen staat €3.021.000 aan wervingskosten, waardoor de eigen fondsen per saldo €28.086.000 opleveren. Overige fondsen dragen in totaal €2.215.000 bij. Er worden geen kosten gemaakt voor het verwerven van de overige fondsen. Per saldo, na verrekening van wervingskosten, kwam uit de fondsen in het verslagjaar €30.301.000 beschikbaar. Om de fondsen te werven zet de Dierenbescherming verschillende activiteiten in. Ongeveer de helft van onze giften is afkomstig van onze leden en donateurs. Daarom is het belangrijk om leden te blijven werven en een actief programma toe te passen om leden te behouden. Daarnaast organiseert de Dierenbescherming jaarlijks haar collecteweek rondom Dierendag. Verder wordt er geworven voor een partnerschap met bedrijven. Er worden evenementen georganiseerd en er wordt geïnvesteerd in relatiebeheer met vermogensfondsen en de Nationale Postcode Loterij (NPL). Tot slot zijn we actief in het werven van nalatenschappen door mensen te wijzen op de mogelijkheden om de Dierenbescherming als goed doel op te nemen in hun testament. Dit alles doet de Dierenbescherming zowel op landelijk als op regionaal niveau en via on- en offline kanalen.

Doelstellingen

In de nieuwe strategische koers van de Dierenbescherming beschrijven we vier externe doelstellingen, twee interne doelstellingen en twee randvoorwaarden wat de organisatie in de komende jaren wil bereiken. De lasten van de organisatie worden voor zover mogelijk met een kostenverdeelstaat toegerekend aan de vier externe doelstellingen en twee interne doelstellingen. In 2021 is er in totaal € 30.168.000 besteed aan de doelstellingen. Hiervan is 59% besteed aan de doelstelling Dierenhulp (€17.761.000). Dit gaat vooral om de kosten van de opvang van dieren in de asielen en het vervoer van dieren met de dierenambulance. Hier stonden €8.959.000 aan opbrengsten tegenover vanuit de gemeentelijke bijdragen voor de opvang van (zwerf)dieren, de ontvangsten voor afstand en adoptie van dieren in de asielen en de opbrengsten van ambulanceritten. Per saldo draagt de Dierenbescherming uit andere middelen €8.802.000 bij aan de uitgevoerde dierenhulp in 2021. De overige 41% van de bestedingen aan de doelstellingen is bestemd voor de doelstellingen diervriendelijk leven, ondernemen, besturen en omgaan met de openbare ruimte en de impactvolle beïnvloeding, en voorlichting. De doelstelling diervriendelijk ondernemen heeft eigen baten, namelijk de opbrengst van de Stichting Beter Leven keurmerk. De baten van diervriendelijk besturen bestaan uit de subsidieopbrengsten van het ministerie van LNV voor de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID). De Dierenbescherming bekostigt uit andere middelen de overige bestedingen aan deze doelstellingen, in totaal €7.723.000. Per saldo, na verrekening van baten die verbonden zijn aan de uitvoering van onze doelstellingen, werd er in 2021 een bedrag van €16.525.000 besteed uit fondsen bijgedragen aan de vier externe en twee interne doelstellingen. Ter ondersteuning van de activiteiten van de Dierenbescherming worden er kosten gemaakt voor beheer en administratie. Dat valt in de strategie onder de randvoorwaarde krachtige organisatie. Omdat de Dierenbescherming naast fondsenwerving ook een brede, uitvoerende taak heeft is er behoefte aan professionele ondersteuning op het gebied van HRM, vastgoed en facilitaire zaken, ICT en financiën.

Vergelijking met begroting 2021 en realisatie 2020

In onderstaande tabel worden de baten en lasten vergeleken met de begroting voor 2021 en de realisatie in 2020. Een verschil met een positief teken betekent hogere baten of lagere kosten in vergelijking met de begroting of vorig jaar; een negatief bedrag duidt op lagere baten of hogere kosten.

(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroot 2021	Verskil begroting 2021	Realisatie 2020	Verskil realisatie 2020
BATEN					
Baten van particulieren	29.683	20.209	9.474	22.116	7.567
Baten van bedrijven	219	150	69	418	-199
Bijdrage van loterijorganisaties	1.815	1.619	197	1.819	-4
Baten van subsidies van overheden	2.565	2.565	0	2.415	151
Baten van andere organisaties zonder winststreven	319	355	-36	508	-189
Baten als tegenprestatie voor levering van producten/diensten	11.225	10.919	306	11.003	222
Overige baten	1.138	163	974	366	771
SOM VAN DE BATEN	46.965	35.980	10.985	38.646	8.319
LASTEN					
Besteed aan doelstellingen					
Diervriendelijk leven	814	725	-90	659	-155
Diervriendelijk ondernemen	2.188	2.430	242	1.854	-334
Diervriendelijk besturen	3.620	3.854	234	3.637	17
Diervriendelijk omgaan met de openbare ruimte	215	205	-11	219	4
Hoogwaardige Dierenhulp	17.761	17.238	-523	18.586	826
Impactvolle beïnvloeding en voorlichting	5.570	5.021	-549	4.228	-1.342
	30.168	29.472	-696	29.185	-984
(Verbreding) Fondsenwerving	3.021	3.306	286	3.618	597
Kosten beheer en administratie (krachtige organisatie)	5.019	5.170	151	4.582	-437
SOM VAN DE LASTEN	38.209	37.949	-260	37.385	-824
Saldo financiële baten en lasten	2.046	387	1.658	1.060	986
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	10.802	-1.582	12.384	2.321	8.482

Toelichting verschil realisatie 2021 met begroting

In 2021 heeft de Dierenbescherming een uitzonderlijk gunstig financieel resultaat behaald. Het gerealiseerde resultaat over 2021 is uitgekomen op €10,8 miljoen positief. De uitgaven voor de projecten die een impuls geven aan de nieuwe strategie bedragen €968K. Daarmee komt het operationele resultaat van de Dierenbescherming uit op €11,3 miljoen positief. In de begroting was een operationeel resultaat van €501K negatief opgenomen en was €995K uit de reserves beschikbaar voor de impulsprojecten.

De inkomsten uit fondsenwerving, in het bijzonder nalatenschappen, giften en contributies, hebben de verwachtingen ver overtroffen. De bijdrage van de Nationale Postcodeloterij is hoger uitgekomen. Ook zijn er meer inkomsten uit de gemeentelijke dienstverleningsovereenkomsten en voor de adoptie van dieren. Door de coronamaatregelen is minder gebruik gemaakt van pension in de opvangcentra.

De verkoop van de panden van het voormalig asiel in Amstelveen en Kampen alsmede de snuffelmarkt in Ede hebben geleid tot eenmalige opbrengsten van ruim €1 miljoen. Op de beleggingen is een rendement van €2 miljoen behaald. Tegelijkertijd heeft de Dierenbescherming als organisatie een goede grip op de uitgaven. Over het algemeen zijn de uitgaven binnen begroting gebleven. De extra inkomsten hebben het in 2021 mogelijk gemaakt om gericht een extra impuls te geven aan de lopende projecten en campagnes. Zo is er extra geld uitgetrokken voor een campagne over verantwoord huisdierenbezit, de ontwikkeling van korte spots voor de merkencampagne en inkoop van extra media. Verder was in de begroting 2021 een korting op voorlichting en fondsenwerving opgenomen. Door de extra financiële ruimte die in ontstaan, is dat

budget alsnog uitgegeven. Tot slot is er soms binnen de kaders van het totale budget met posten geschoven waardoor er minder geld is uitgegeven op de ene kostenpost en meer op de andere, bijvoorbeeld door vacatureruimte in te zetten voor tijdelijke inhuur of extern advies.

Toelichting verschil realisatie 2021 met vorig jaar

Ten opzichte van vorig jaar is het financieel resultaat €8.482.000 hoger. Het grootste verschil zit bij de baten van particulieren door veel hogere opbrengsten uit nalatenschappen, giften en contributies. Daarnaast liggen de overige baten veel hoger dan vorig jaar door de verkoop van enkele vastgoedobjecten. Het gunstige financiële resultaat heeft het mogelijk gemaakt om meer geld te besteden aan impactvolle beïnvloeding en voorlichting, bijvoorbeeld door een campagne over verantwoord huisdierenbezit. De daling van de uitgaven aan hoogwaardige dierenhulp komt door de sluiting van enkele locaties in 2021 en het centraliseren van enkele activiteiten op het gebied van vastgoed en het beheer van dienstverleningsovereenkomsten met de gemeenten.

Over het boekjaar 2021 zijn de volgende kengetallen van toepassing:

Kengetallen 2021			
	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
% kosten beheer en administratie ten opzichte van totale lasten	13,1%	13,6%	12,3%
% besteed aan de doelstellingen ten opzichte van de totale baten	64,2%	81,9%	75,5%
% besteed aan de doelstellingen ten opzichte van de totale lasten	79,0%	77,7%	78,1%
% wervingskosten t.o.v. baten eigen fondsenwerving	9,7%	16,0%	15,7%

Toelichting op de financiële positie

In onderstaande tabel is de verkorte, geconsolideerde balans (na resultaatbestemming) van de Dierenbescherming per 31 december 2021 opgenomen. De Dierenbescherming beschikt over een solide financiële positie. Dat stelt ons in staat om financiële tegenvallers op te vangen. In lijn met de afspraken met de Raad van Toezicht wordt in de komende jaren op een verantwoorde manier een deel van de reserves ingezet voor het realiseren van de doelstellingen uit het nieuwe strategische meerjarenbeleid. Met name de investeringen in de hoogwaardige regionale dierenbeschermingscentra (DBC) zullen een groot beslag leggen op de beschikbare middelen.

Balans Dierenbescherming		Na resultaatbestemming	
(x € 1.000)	31 dec 2021	31 dec 2020	Mutatie
ACTIVA			
Vaste activa	22.842	23.863	-1.021
Beleggingen	31.678	22.433	9.245
Vorderingen en overige activa	6.690	6.468	221
Liquide middelen	22.897	19.669	3.228
TOTAAL ACTIVA	84.106	72.433	11.673
PASSIVA			
Reserves en fondsen	75.076	64.274	10.802
- Continuïteitsreserve	24.179	25.138	-958
- Bestemmingsreserves	45.673	33.234	12.439
- Bestemmingsfondsen	5.223	5.902	-679
Voorzieningen	244	243	1
Langlopende schulden	1.879	2.008	-128
Kortlopende schulden en overlopende passiva	6.908	5.909	998
TOTAAL PASSIVA	84.106	72.433	11.673

De vaste activa zijn per saldo afgenomen met €1,0 miljoen. De afschrijvingen en desinvesteringen waren groter dan de nieuwe investeringen. In 2021 zijn de panden van het voormalig asiel in Amstelveen en Kampen alsmede de snuffelmarkt in Ede verkocht. Dat heeft geleid tot desinvesteringen. Er zijn investeringen gedaan in het onderhoud en aanpassingen op de verschillende dierenopvangcentra.

De beleggingen zijn toegenomen met ruim €9,2 miljoen door het positieve rendement in 2021 en een extra inleg vanuit de liquide middelen. Om het effect van de negatieve rente op het banksaldo te beperken is begin 2021 een bedrag van €7 miljoen overgemaakt naar de beleggingsrekening.

De vorderingen en overige activa zijn toegenomen doordat er nieuwe vorderingen zijn ontstaan uit nalatenschappen. De liquide middelen zijn met €3,2 miljoen afgenomen. Het positieve exploitatieresultaat leidt tot een toename van de liquiditeit. Begin 2021 is een bedrag van €7 miljoen overgemaakt naar de beleggingsrekening. Voor een uitgebreide toelichting op de mutatie van de liquide middelen wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht.

Toelichting op de passiva

Het positieve exploitatieresultaat leidt tot een toename van de reserves en fondsen van €10,9 miljoen. In totaal beschikt de Dierenbescherming over een vermogen van €75 miljoen. Hiervan heeft €45,7 miljoen een specifieke bestemming, vooral gerelateerd aan vastgoed en de ontwikkeling van nieuwe concepten om zelf als consument, bedrijfsleven en politiek bij te kunnen dragen aan een beter dierenwelzijn. In de komende jaren zullen de reserves op een verantwoorde wijze worden gebruikt voor de realisatie van de toekomstschets van het vastgoed waarbij wordt toegewerkt naar hoogwaardige, regionale dierenopvangcentra.

De voorzieningen op de balans bestaan uit de voorziening voor jubilea.

De langlopende schulden betreffen leningen die zijn opgenomen voor de bouw of verbouwing van enkele dierenopvangcentra.

De overige kortlopende schulden betreffen voornamelijk de schulden aan leveranciers en de reservering voor verlof en vakantiegeld voor de medewerkers van de Dierenbescherming. De stijging komt doordat er meer facturen openstaan bij leveranciers.

Risicomanagement in jaarrekening 2021

Organisatie

De Dierenbescherming beheert met het risicomanagement op gestructureerde wijze de belangrijkste risico’s die de organisatie kunnen raken. Op deze manier is de Dierenbescherming in staat om risico’s te signaleren en tijdig effectieve beheersmaatregelen te nemen om zo de continuïteit te waarborgen. In een vroeg stadium wordt nagedacht over de mogelijke risico’s, zodat we ervoor kunnen zorgen dat ze geen bedreiging worden en eventuele ernstige gevolgen worden beperkt. Het risicomanagement vormt een onderdeel van de planning-en-controlcyclus van de Dierenbescherming. In de plannen van de managers staan maatregelen benoemd om de risico’s te beperken. Risico’s worden besproken tussen de Bestuurder en de Raad van Toezicht en komen aan de orde in het overleg van de Bestuurder en het managementteam. De coördinerende rol voor het risicomanagement ligt bij de Manager Bedrijfsvoering en de Bestuurssecretaris. Zij adviseren de Bestuurder over de gevolgen van bepaalde besluiten of actuele risico’s die zich aandienen. De Bestuurder is eindverantwoordelijk.

Risicoanalyse en -beheersing

In deze risicoparaagraaf meldt de Dierenbescherming de risico’s die in 2021 bijzondere aandacht hebben gekregen. Per risico wordt de oorzaak benoemd, de genomen beheersmaatregelen en wat er in 2021 is bereikt. De risico’s zijn geïnventariseerd vanuit vier perspectieven:

1. *Dierenwelzijnsrisico's*: risico’s die zijn verbonden aan ontwikkelingen en gebeurtenissen in onder andere nationaal en internationaal overheidsbeleid en in de samenleving, die een negatieve impact hebben op het dierenwelzijn.
2. *Strategische risico's*: risico’s die zijn verbonden aan trends en gebeurtenissen die de positie van de Dierenbescherming structureel kunnen bedreigen.
3. *Financiële/administratieve risico's*: risico’s die zijn verbonden aan het financieel en administratief management van de Dierenbescherming en risico’s op het gebied van het beheer van de financiële middelen.
4. *Operationele risico's*: risico’s die direct zijn verbonden aan de uitvoering van de activiteiten binnen de Dierenbescherming, in het bijzonder in de dierenopvangcentra en dierenambulances.

Nr.	Oorzaak	Beheersmaatregel	Bereikt in 2021
1.	Onvoldoende of afnemende aandacht voor dierenwelzijn in overheidsbeleid (wetgeving en handhaving) en in de samenleving.	• Er is op aangedrongen om dierenwelzijn en ook de positie van de veehouder steeds ten volle mee te nemen in de discussie over stikstof en broeikasgassen. Een win-win-winaanpak i.p.v. een win-verliesaanpak waarbij de aanpak van stikstof en broeikasgassen ten koste gaat van dierenwelzijn en dit achteraf weer 'gerepareerd' moet worden. • Contact onderhouden met beleidsmakers en politiek, en aangedrongen op voortgang dierenwelzijnsdossiers, ook in corona- en verkiezingsjaar, waaronder leveren inhoudelijke input voor TK-verkiezingen en coalitievorming. • Voor gezelschapsdieren lobbyen we voor regelgeving voor mentaal en lichamelijk gezonde dieren, minder vrijblijvende voorlichting daarover, en nemen we een positie in over de Positieflijst. • De Dierenbescherming zet via de lobby in om rond de tafel te komen bij het convenant Dierwaardige veehouderij. • Actieve communicatie en profilering van het werk van de DB.	• In enkele subsidieregelingen voor terugdringen emissies wordt dierenwelzijn meegenomen, zij het nog zwak ingevuld. De SER heeft in zijn advies over het opstellen van een landbouwconvenant heel duidelijk gewaarschuwd voor single-issue-aanpak. In het nieuwe regeerakkoord staat het opstellen van een convenant incl. dierenwelzijn. • Er is wetgeving aangenomen voor een verbod op stroomhalsbanden bij honden, aangescherpte regels voor identificatie en registratie van honden, wetsvoorstel zelfstandig houdverbod in behandeling genomen in de TK. • In het regeerakkoord is opgenomen dat het kabinet het initiatief neemt voor een convenant over de ontwikkeling naar een dierwaardige veehouderij. De minimumstandaard wordt daarin gesteld op 1 ster BLK en de strekking daarvan wordt vertaald naar wetgeving. • Verspreid over 2021 diverse malen onze boodschap goed onder de aandacht gekregen via diverse relevante mediakanalen.

2.	Onvoldoende borging van het dierenwelzijn in onze eigen dierenopvangcentra en diervervoer.	• Tools en beleid ontwikkelen en/of implementeren voor het monitoren en bevorderen dierenwelzijn. • Specialistische aandacht voor werken met het type honden in onze opvang. • Kwaliteitskeurmerken voor asielen en dierenambulances. • Uitgangspunten dierenwelzijn uit PVE toepassen bij nieuwbouw, renovatie en beheer van ons vastgoed.	• Er is een lijst opgesteld voor kritische processen in de opvang die worden gemonitord door de DBC-manager en de manager Dierenhulp (zoals hygiëne, opvolgen protocollen en opvolging van aanbevelingen uit RI&E). • Er wordt gestuurd op kengetallen zoals verblijfsdagen, aantal langzitters en retourpercentage. • Verandering in de landelijke organisatiestructuur met managers DBC waardoor meer professionaliteit, eenduidiger sturing en meer uitwisseling van kennis is gerealiseerd. • Handboek Dierenambulances ingevoerd en vorderingen met het handboek voor DOC's. • Evaluatie en doorontwikkeling dierenwelzijnsassessment Davalon uitgevoerd. • Start opzet centrale meldkamer voor de dierenambulances. • Succesvolle (her)keuringen van asielen en dierenambulances. • Programma van eisen toegepast bij de nieuwbouw Ede en de voorbereiding van de nieuwbouw Groningen en de verbouwing Gouda.
3.	Toenemende concurrentie voor de Dierenbescherming op gebied van dierenhulp en fondsenwerving (incl. werving nalatenschappen).	• Organiseren landelijke specialisatie relatiemanagement en aanbestedingen. • Optimalisatie van het relatiebeheersysteem en rapportages over nalatenschappen en fondsenwerving algemeen. • Extra inzet en budget op werving nalatenschappen. • Uitingen ontwikkeld voor tv/radio voor werving nalatenschappen en fondsenwerving algemeen met als doel nieuwe groepen te bereiken via nieuwe kanalen. • Akkoord voor start contributieverhoging. • Upgradeacties periodiek schenken en contributie.	• Er is een landelijk stafbureau met accountmanagers en een specialistische tenderdesk actief die de regie voert over de gemeentelijke aanbestedingen voor opvang en vervoer van zwerfdieren. • Betere inzichten in groei relaties voor nalaten en interne doelgroepen voor fondsenwerving algemeen. • Groei in informatie aanvragen nalaten uit nieuwe kanalen. • Groei in informatie aanvragen nalaten en fondsenwerving algemeen uit nieuwe kanalen zoals tv/radio. • Groei in inkomsten uit crowdfunding. • Enorme toename inkomsten uit nalatenschappen en groei in inkomsten uit contributie.
4.	Onveilige werksituaties voor onze medewerkers.	• Verbeteren van technische veiligheid, instructies en kennis van medewerkers. • Werken aan verbeteren sociale en fysieke veiligheid voor onze medewerkers. • Terugdringen ziekteverzuim.	• Er is een contract afgesloten voor portofoonsystemen op de opvangcentra; in 2022 worden de portofoons ingezet op de dierenopvangcentra zodat collega's kunnen worden gealarmeerd bij een acute noodsituatie. • Infectiepreventieprotocol opgesteld en geïmplementeerd. • Gezond samenwerken toegepast als leidend thema voor beoordelingscyclus 2022. • Normaal verzuim mede door strikte protocollen rond COVID-19 (o.a. thuiswerken, werken in ploegen), aandacht psychosociale arbeidsbelasting en actieve ziekteverzuimbegeleiding. • Medewerkers hebben een tegemoetkoming in de kosten voor thuiswerken ontvangen en een budget voor de aanschaf van middelen om gezond en veilig thuiswerken gerealiseerd en er is beleid vastgesteld voor tijd- en plaatsonafhankelijk werken. • Preventief Medisch Onderzoek wordt uitgevoerd.

5.	Afnemende binding van betaalde en onbetaalde medewerkers met de organisatie en krapte op de arbeidsmarkt.	- Werken aan binding met de organisatie als hybride werken de norm wordt. - Inzetten van nieuwe kanalen voor arbeidsmarktcommunicatie. - Extra inzet van werving-en-selectie-bureaus.	- Voorbereiding van kampvuurgesprekken. - Aantal moeilijk vervulbare functies was beperkt.
6.	Bedrijfsvoering is afhankelijk van de continuïteit in de beschikbaarheid van IT-systemen en kwetsbaarheden in de verwerking van persoonsgegevens.	- Uitvoeren van een jaarlijkse IT-audit. - Uitvoeren van een assessment, het testen van de IT-beveiliging en het versturen van phishing mails als test voor het eigen personeel.	- Security is een integraal onderdeel geworden van het IT-beleid. - Er hebben zich geen calamiteiten voorgedaan met de informatievoorziening. - Het aantal gemelde datalekken in 2021 is zeer beperkt en beperkt in omvang geweest. - Medewerkers zijn bewust gemaakt van het belang om veilig te werken met privacygevoelige informatie door phishing mails en lunchtalks.
7.	Nieuwe strategische koers en herinrichting van de organisatie.	Duidelijk beeld creëren van tijdlijnen en acties rond de voortgang van de krachtige organisatie die aanspreken voor de medewerkers.	- Nieuwe functies beschreven en gewaardeerd. - Medewerkers geïnformeerd over de nieuwe inrichting van de organisatie. - Medewerkers op wie dit van toepassing was geïnformeerd over de gevolgen van de herinrichting en het Sociaal Plan toegelicht. - Plaatsingsprocedures begeleid, gesprekken gevoerd en medewerkers op nieuwe functies gepositioneerd. - Medewerkers die boventallig waren verklaard begeleid van werk naar werk.

Methodiek van risicobeoordeling

Bij de beoordeling van de risico's wordt gekeken naar de kans op het zich voordoen van een mogelijke gebeurtenis en de gevolgen voor de Dierenbescherming in de ruimste zin van het woord. De gevolgen kunnen onder andere bestaan uit reputatieschade voor de Dierenbescherming, een belemmering in het realiseren van de doelstellingen op het gebied van dierenwelzijn of een financieel verlies (minder inkomsten of extra kosten). De combinatie van kans en gevolg bepaalt of het risiconiveau als laag, medium of hoog wordt beoordeeld. De beoordeling is bepalend voor de beheersmaatregelen die worden genomen. De risico's worden gevisualiseerd in onderstaande risicomatrix. Deze laat in één oogopslag zien waar zich de potentiële risico's bevinden. De nummers verwijzen naar de risico's zoals in de tabellen in deze paragraaf zijn beschreven. De pijl geeft weer hoe vorig jaar dit risico was gepositioneerd in de matrix. Als er een streepje staat, is het risico hetzelfde beoordeeld als vorig jaar of gaat het om een nieuw risico.

Risicomatrix					
↑ Kans (%)					
Zeer groot		(1 -)			
Groot			(5 ↑)		
Gematigd			(2 -) (4 ↓)		
Klein		(7 -)		(3 ←)	(6 →)
Zeer klein					
	Zeer gering	Gering	Redelijk groot	Groot	Zeer groot
→ Gevolg					

Risicobereidheid

de impact van een probleem rondom reputatie altijd (zeer) groot. Imago en vertrouwen bij het publiek zijn immers essentieel voor de steun die wij ontvangen. De Dierenbescherming kan het zich niet veroorloven reputatieschade op te lopen. Dit zou zich direct kunnen vertalen in afnemende betrokkenheid van donateurs, vrijwilligers en stakeholders, met als gevolg minder inkomsten die beschikbaar komen voor het verbeteren van dierenwelzijn. Daarom is de bereidheid voor risico's die de reputatie van de Dierenbescherming kunnen schaden laag. Tegelijkertijd zet de Dierenbescherming zich maximaal in voor een structureel beter welzijn voor dieren en is zij bereid weloverwogen risico's te nemen om de doelstellingen te realiseren. Op het gebied van bedrijfsvoering en financiën is de Dierenbescherming juist risicomijdend, omdat zij de continuïteit van de organisatie wil waarborgen. Om de financiële gevolgen van risico's op te kunnen vangen, houdt de Dierenbescherming voldoende reserves aan.

Financieel beleid

De Dierenbescherming staat voor een solide financieel beleid. In 2020 is het financieel beleid op onderdelen herzien. Het financieel beleid richt zich op (1) het realiseren van een gezonde (financiële) bedrijfsvoering, waarbij op termijn de (begrote) inkomsten en uitgaven van de Dierenbescherming met elkaar in evenwicht zijn, (2) het behoud van een solide financiële basis waarmee de Dierenbescherming in staat is financiële risico's op te vangen en (3) het realiseren van de doelen in het nieuwe strategische meerjarenbeleidsplan. Er wordt uitgegaan van een risicogeoriënteerde benadering voor het bepalen van de reserves en de liquiditeit. Het gaat om de vraag welke (financiële) risico's de Dierenbescherming loopt (het risicoprofiel) en of er voldoende buffers zijn om die risico's op te vangen (beschikbare weerstandscapaciteit). De Dierenbescherming is een goede-doelenorganisatie en is voor een groot deel afhankelijk van fondsen (giften, donaties en nalatenschappen). Daarnaast spelen de inkomsten uit gemeentelijke contracten voor de opvang en het vervoer van zwerfdieren een grote rol. De risico's aan de inkomstenkant ontstaan

bijvoorbeeld doordat deze inkomsten voor een kortere of langere periode wegvallen. Te denken valt aan het inzakken van de inkomsten uit nalatenschappen, het aflopen van gemeentelijke contracten of een tegenvallende opbrengst van de jaarlijkse collecte. Door een risicoanalyse (kans, impact) kan bepaald worden wat de omvang is van het financiële risico en welke gewenste omvang van het weerstandsvermogen daarbij past. Hetzelfde is toepasbaar op de omvang van de liquiditeit. Voor alle inkomstencategorieën wordt jaarlijks een (subjectieve) inschatting gemaakt van de kans op een bepaalde daling van die inkomsten in een bepaald jaar. De kansen lopen van 50% (redelijk waarschijnlijk) tot 5% (zeer kleine kans). Door de kansen te vermenigvuldigen met de verwachte daling van de inkomsten kunnen we de totale impact berekenen. In onderstaande tabel is het risicoprofiel van de Dierenbescherming weergegeven. In het risicoprofiel is de Stichting Beter Leven keurmerk buiten beschouwing gelaten. Het bestuur van deze stichting bepaalt zijn eigen financieel beleid.

Normering continuïteitsreserve			
(x € 1.000)			
	Opbrengsten 2021	Gewogen risico	Impact
Risicoprofiel van de baten (ex. sBLK)			
Nalatenschappen	19.725	-19%	-3.748
Contributies, giften particulieren en zakelijke markt	9.137	-19%	-1.759
Gemeentelijke contracten	6.791	-16%	-1.104
Nationale Postcodeloterij	1.800	-9%	-162
Collecte	1.017	-31%	-318
Subsidie LID	2.485	-10%	-255
Overige baten	3.811	-8%	-314
Totaal risicoprofiel			-7.659
Continuïteitsreserve (ex. sBLK)			23.422
Verhouding tussen continuïteitsreserve en risicoprofiel			3,1
Vrij beschikbare ruimte in de continuïteitsreserve (boven norm van 2,0)			8.104

Bij elkaar opgeteld is de totale financiële impact op het resultaat berekend op €7,7 miljoen (het risicoprofiel). Dat is een (zeer) conservatieve inschatting omdat in de praktijk de kans kleiner is dat op de genoemde inkomstencategorieën zich tegelijkertijd een daling van deze omvang voordoet. Daarnaast is de Dierenbescherming in staat om bij wegvallende inkomsten voor een deel ook de uitgaven te verlagen.

Jaarlijks wordt de verhouding vastgesteld tussen het risicoprofiel en de omvang van de continuïteitsreserve. Op basis van de gegevens in de jaarrekening 2021 is deze verhouding 3,1. Dat betekent dat de Dierenbescherming in staat is om ruim drie jaar achter elkaar de impact op te vangen van de genoemde risico's in de bedrijfsvoering. Voor de hoogte van de continuïteitsreserve worden de volgende normen gehanteerd:

- **Ratio lager dan 1:** het weerstandsvermogen (continuïteitsreserve) is onvoldoende; er is een herstelplan nodig om het vermogen op niveau te brengen en/of de risico's te verminderen.
- **Ratio tussen 1 en 2:** het weerstandvermogen is voldoende om de financiële risico's op te vangen.
- **Ratio boven 2:** het weerstandsvermogen is meer dan voldoende. Er is ruimte om gericht investeringen te doen voor de doelen van de Dierenbescherming.

De huidige omvang van de continuïteitsreserve maakt het mogelijk om in de komende jaren gericht middelen vrij te maken die een krachtige impuls geven aan het realiseren van de doelstellingen van de Dierenbescherming. In de begroting voor 2022 wordt met dat doel ruim €4,3 miljoen uit de reserves besteed. Dit is in de jaarrekening 2021 in een bestemmings-reserve gezet. Daarbovenop is dus €8,1 miljoen extra beschikbaar in de komende jaren.

Ook voor de liquiditeit zijn normen opgesteld. Er wordt jaarlijks bepaald wat de totale kosten minus de afschrijvingen zijn. Hieruit zijn de gemiddelde uitgaven per maand te bepalen. De Dierenbescherming wil in staat zijn om een periode van zes

maanden te overbruggen waarin er (om welke reden dan ook) geen inkomsten zijn maar de uitgaven wel doorlopen. In de volgende tabel is deze berekening gemaakt.

Normering liquiditeitssaldo	
(x € 1.000)	
Totale kosten op jaarbasis (ex. sBLK)	36.236
Af: afschrijvingen	-1.416
Totale uitgaven	34.820
Gemiddelde uitgaven per maand	2.902
Aantal maanden zonder inkomsten kunnen overbruggen	6
Minimale liquiditeit (ex. sBLK)	17.410
Actuele liquiditeitssaldo per 31 december 2021 (ex. sBLK)	21.375

Op basis van de cijfers in de jaarrekening 2021 is de minimum liquiditeit gesteld op €17,4 miljoen. Aan het einde van 2021 was het liquiditeitssaldo €21,4 miljoen. Jaarlijks in de begroting wordt er een liquiditeitsprognose opgesteld met een horizon van twee jaar en wordt de ontwikkeling van de liquiditeit getoetst aan de minimale norm. Wanneer de verwachte liquiditeit (structureel) onder de minimale norm zakt, zijn aanvullende maatregelen nodig. Bij een situatie waarin de liquiditeit langdurig boven de norm ligt, is er ruimte om dat te beleggen. Met de aanstaande nieuwbouwtrajecten voor dierenopvangcentra verwachten we dat in de komende jaren een deel van de beleggingsportefeuille te gelde zal worden gemaakt.

In het treasury-reglement zijn de bepalingen vastgelegd ten aanzien van het beheer van de liquiditeit en het vermogens- en beleggingsbeleid. Het treasury-reglement wordt in 2022 geactualiseerd, mede onder invloed van de investeringsopgave voor de realisatie van de toekomstschets voor het vastgoed van de Dierenbescherming. Het treasury-reglement zal aansluiten bij de uitgangspunten ‘reserves en beleggingsbeleid’ die zijn ontleend aan de VFI-richtlijn ‘Financieel Beheer Goede Doelen’. Deze richtlijn is opgenomen in de eisen van het CBF-keur van het Centraal Bureau Fondsenwerving. Een deel van het vermogen wordt belegd. De omvang wordt bepaald door de normering voor de (minimum) liquiditeit. Uitgangspunt is de instandhouding van de hoofdsom en bescherming tegen inflatie. De beleidskeuze is om risicomijdend te beleggen. De Dierenbescherming gebruikt geen derivaten of andere vormen van actieve hedging om financiële risico's af te dekken. Er is sinds 2020 geen sprake meer van het verstrekken van leningen aan derden. De opgenomen lening is een hypothecaire lening waarvan de rente voor langere tijd is vastgelegd. De Dierenbescherming loopt met de lening geen renterisico. Het renterisico is hier het risico dat de waarde van de lening fluctueert als gevolg van een verandering van de marktrente. Ook is er geen sprake van een kasstroomrisico. Dit is het risico dat de toekomstige rentebetalingen op de lening fluctueren in omvang. Tot slot is er door de solide liquiditeitspositie van de Dierenbescherming een zeer klein liquiditeitsrisico. Dit is het risico dat de organisatie over onvoldoende financiële middelen beschikt die nodig zijn om aan de verplichtingen te voldoen. Het risico op fraude heeft ook de aandacht van de organisatie. Via de interne beheersingsmaatregelen wordt het risico op fraude zoveel mogelijk beperkt. Daarnaast is er een klokkenluidersregeling. Er zijn in 2021 geen meldingen binnengekomen van (mogelijke) fraude.

Vooruitblik financiële cijfers

In 2022 zet de Dierenbescherming naast de reguliere dierenhulp onverminderd in op het realiseren van de strategische koers. Belangrijk onderdeel daarvan is dat we burgers, bedrijfsleven, beleidsmakers, kennisorganisaties en de politiek handelingsperspectief bieden: concrete opties om zelf bij te dragen aan dierenwelzijn. We zorgen dat onze oplossingen goed zichtbaar zijn. Daarom gaan we boven op de reguliere strategische en operationele activiteiten impulsprojecten ter hand nemen die dit handelingsperspectief extra onder de aandacht brengen. Hard nodig in een tijd waarin de bereidheid er vaak is, maar de kennis en kunde niet. Voor deze impulsprojecten wordt vanuit de reserves extra budget beschikbaar gesteld.

We zijn van plan om een landelijke actie op te zetten voor het chippen en registreren (en mogelijk neutraliseren) van katten in combinatie met een lobby om te komen tot een chipplicht voor katten. We zetten stappen om te komen tot een landelijke meldkamer voor onze dierenambulances. Fenix, ons relatiebeheersysteem, wordt verder ontwikkeld zodat we organisatiebreed onze relaties kunnen beheren en de mogelijkheden benutten voor gepersonaliseerde communicatie voor fondsenwerving. We ontwikkelen alternatieven voor de veehouderij waarin juist dierenwelzijn, het milieu en klimaat worden gecombineerd en dat een fair inkomen oplevert voor de boer. Een extra campagne zet het merk Dierenbescherming steviger neer.

Vanaf 2022 hanteert de Dierenbescherming een operationele begroting in evenwicht. Dat wil zeggen dat de jaarlijkse inkomsten voldoende zijn om de reguliere kosten te dekken. De eenmalige impulsprojecten worden betaald uit de reserves. De financiële positie van de Dierenbescherming is dermate stevig dat we dat op een verantwoorde wijze kunnen doen. Het begrote operationele resultaat van de Dierenbescherming, het saldo van baten en lasten uit de reguliere activiteiten, bedraagt €3.000 positief. Daarbovenop wordt er €4,3 mln. uit de reserves besteed aan projecten die een impuls geven aan de nieuwe strategie.

Ten opzichte van de begroting 2021 verwachten we hogere inkomsten uit fondsenwerving. De afgelopen jaren hebben laten zien dat deze op een structureel hoger niveau zijn gekomen. Met de inzet van extra fondsenwervende activiteiten en een fondsenwerfer moeten we in staat zijn om dat blijvend te realiseren. De Nationale Postcodeloterij heeft bekendgemaakt dat de jaarlijkse bijdrage aan de Dierenbescherming is vastgesteld op €1,8 mln. Vanaf 2022 ontvangt de Landelijke Inspectie-dienst de hogere structurele bijdrage in het kader van de meerjarige afspraken met het ministerie van LNV. De inkomsten van gemeenten voor dierenhulp vallen in 2022 lager uit, met name doordat het contract met de gemeente Eindhoven en omliggende gemeenten voor het DBC Brabant eindigde in 2021. Er wordt een scenario uitgewerkt voor het DBC waarin breder wordt gekeken naar de mogelijkheden in de regio Brabant en Zeeland. In 2022 blijft het DBC open voor opvang (in beperkte omvang) en vervoer. De kosten daarvan worden ten laste gebracht van de reserves om daarmee de reguliere operatie niet te belasten. Het geeft ons tijd om een goed toekomstscenario uit te werken. De inkomsten uit onze pension-activiteiten nemen verder af. Op steeds minder asielen is er nog pension en sinds de coronapandemie wordt er veel minder gebruikgemaakt van pension. We houden de pensionactiviteiten open tot minstens het einde van 2022. Dat geeft duidelijkheid aan onze klanten en geeft meer tijd voor een afweging over de pensionactiviteiten binnen de nieuwe strategie.

Begroting 2020 en 2021 en realisatie 2020			
(x € 1.000)	Begroting 2021	Realisatie 2021	Begroting 2022
BATEN			
Baten van particulieren	20.209	29.683	21.105
Baten van bedrijven	150	219	180
Bijdrage van loterijorganisaties	1.619	1.815	1.819
Baten van subsidies van overheden	2.565	2.565	2.893
Baten van andere organisaties zonder winststreven	355	319	367
Baten als tegenprestatie voor levering van producten/diensten	10.919	11.225	9.990
Overige Baten	163	1.138	175
SOM VAN DE BATEN	35.980	46.965	36.528
LASTEN			
Besteed aan doelstellingen			
Diervriendelijk leven	725	814	987
Diervriendelijk ondernemen	2.430	2.188	2.666
Diervriendelijk besturen	3.854	3.620	4.074
Diervriendelijk omgaan met openbare ruimte	205	215	393
Hoogwaardige dierenhulp	17.238	17.761	19.036
Impactvolle beïnvloeding en voorlichting	5.021	5.570	6.034
	29.472	30.168	33.189
(Verbreding) Fondsenwerving	3.306	3.021	3.835
Kosten beheer en administratie (krachtige organisatie)	5.170	5.019	4.313
SOM VAN DE LASTEN	37.949	38.209	41.337
SALDO VOOR FINANCIËLE BATEN EN LASTEN	-1.969	8.757	-4.809
Saldo financiële baten en lasten	387	2.046	449
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	-1.582	10.802	-4.360

JAARREKENING 2021

mazars

Mazars N.V.
Gewaarmerkt voor
identificatiedoelinden
SB/18 juni 2022

Inhoud

1.1	Geconsolideerde jaarrekening 2021	120
1.1.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2021	120
1.1.2	Geconsolideerde staat van baten en lasten	121
1.1.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht	122
1.1.4	Toelichting op de Geconsolideerde jaarrekening	123
1.1.5	Toelichting op de Geconsolideerde balans	128
1.1.6	Toelichting op de Geconsolideerde staat van baten en lasten	138
2.1	Enkelvoudige jaarrekening 2021	145
2.1.1	Enkelvoudige balans per 31 december 2021	145
2.1.2	Enkelvoudige staat van baten en lasten 2	146
2.1.3	Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening Toegepaste standaarden	147
2.1.4	Toelichting op de enkelvoudige balans 2	148
2.1.5	Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten	155
3	Overige gegevens	164
3.1	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	164

1.1 Geconsolideerde jaarrekening 2021

1.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2021		Na resultaatbestemming	
(x € 1.000)		31 december 2021	31 december 2020
ACTIVA			
Immateriële Vaste Activa	1	1.495	1.600
Materiële Vaste Activa	2	21.316	22.234
Financiële Vaste Activa	3	31	29
Beleggingen	4	31.678	22.433
Totaal Vaste Activa		54.520	46.296
Vorraden		206	206
Vorderingen en overlopende activa	5	6.483	6.263
Liquide middelen	6	22.897	19.669
Totaal Vlottende Activa		29.587	26.137
TOTAAL ACTIVA		84.106	72.433
PASSIVA			
Reserves en fondsen			
Reserves	7		
- Continuïteitsreserve		24.179	25.138
Bestemmingsreserves		45.673	33.234
		69.853	58.372
Fondsen	8		
- Bestemmingsfondsen		5.223	5.902
		75.076	64.274
Voorzieningen	9	244	243
Langlopende Schulden	10	1.879	2.008
Kortlopende Schulden en overlopende passiva	11	6.908	5.909
TOTAAL PASSIVA		84.106	72.433

1.1.2 GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN		Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
(x € 1.000)				
BATEN				
Baten van Particulieren	12	29.683	20.209	22.116
Baten van Bedrijven	13	219	150	418
Bijdrage van Loterijorganisaties	14	1.815	1.619	1.819
Baten van Subsidies van Overheden	15	2.565	2.565	2.415
Baten van Verbonden Organisaties	16	0	0	0
Baten van andere organisaties zonder winststreven	17	319	355	508
		34.603	24.898	27.276
Baten als tegenprestatie voor levering van producten/diensten	18	11.225	10.919	11.003
Overige Baten	19	1.138	163	366
SOM VAN DE BATEN		46.965	35.980	38.646
LASTEN				
Besteed aan doelstellingen	20			
Diervriendelijk leven		814	725	659
Diervriendelijk ondernemen		2.188	2.430	1.854
Diervriendelijk besturen		3.620	3.854	3.637
Diervriendelijk omgaan met de openbare ruimte		215	205	219
Hoogwaardige dierenhulp		17.761	17.238	18.586
Impactvolle beïnvloeding en voorlichting		5.570	5.021	4.228
		30.168	29.472	29.185
(Verbreiding) Fondsenwerving		3.021	3.306	3.618
Kosten beheer en administratie (krachtige organisatie)		5.019	5.170	4.582
SOM VAN DE LASTEN		38.209	37.949	37.385
SALDO VOOR FINANCIËLE BATEN EN LASTEN		8.757	-1.969	1.261
Saldo financiële baten en lasten	21	2.046	387	1.060
SALDO VAN BATEN EN LASTEN		10.802	-1.582	2.321
Bestemming saldo van baten en lasten				
Toevoeging/onttrekking aan:				
Continuïteitsreserve		-958		625
Bestemmingsreserves		12.439		1.472
Bestemmingsfondsen		-679		223
Totaal		10.802		2.321

1.1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)	2021	2020
Exploitatieresultaat vóór financiële baten en lasten (dividend en interest)	11.078	2.338
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	1.613	1.873
Mutatie voorzieningen (inclusief voorziening financiële vaste activa)	1	-32
Ongerealiseerde koersresultaten	-2.321	-1.077
Mutatie voorraad	-1	10
Mutatie vorderingen	-221	2.602
Mutatie kortlopende schulden	998	-1.100
Totaal:	70	2.276
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		
Ontvangen interest	194	181
Ontvangen dividend	80	171
Bank- en beleggingskosten	-232	-139
Betaalde interest	-80	-84
Aankoop van beleggingen	-10.630	-6.845
Verkoop van beleggingen/gerealiseerd koersresultaat	3.469	1.693
Totaal:	-7.199	-5.023
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Investerings in (im)materiële vaste activa	-1.160	-1.932
Desinvesteringen materiële vaste activa	570	1.097
Totaal:	-590	-835
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossingen langlopende schulden	-128	-136
Ontvangen aflossingen leningen u/g	-2	4
Totaal:	-130	-132
Toename / afname geldmiddelen	3.228	-1.375
Mutatie liquide middelen		
Beginsaldo 1 januari	19.669	21.239
Eindsaldo 31 december	22.897	19.863
Mutatie boekjaar	3.228	-1.375

Noot: Het kasstroomoverzicht 2020 is overgenomen uit de jaarrekening 2020. De cijfers zijn niet aangepast aan de ontliëring van stichting De Ark. Hierdoor wijkt het eindsaldo van de liquide middelen op 31 december 2020 af van het beginsaldo op 1 januari 2021. In paragraaf 1.1.4 wordt onder de kop ‘Mutaties in de consolidatiekring 2021’ het verschil toegelicht.

1.1.4 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Algemeen

De jaarrekening van de Dierenbescherming bestaat uit de Geconsolideerde jaarrekening en de enkelvoudige jaarrekening van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren (hierna: ‘NVBD’, KVK-nummer 40407319). De Geconsolideerde jaarrekening is samengesteld op basis van RJ650. Een groot aantal stichtingen is bestuurlijk verbonden aan de Dieren- bescherming. Bij de meeste stichtingen wordt het bestuur van deze stichtingen per 31 december 2021 gevormd door één of meer werknemers van de NVBD. Eén stichting is op andere wijze verbonden.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2021, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2021.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties geldend voor boek- jaar 2021.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Mutaties in de consolidatiekring 2021

De stichting De Ark is meegenomen in de jaarrekening 2020 maar deze stichting is niet meer in de jaarrekening 2021 mee- genomen. Deze stichtingen maakt per 1 januari 2021 geen deel meer uit van de consolidatiekring. De Dierenbescherming kiest ervoor om de cijfers over 2020 aan te passen voor de uittreiding van de stichting per 1 januari 2021 om daarmee de ver- gelijkbaarheid van de cijfers te vergroten. In de tabel op de volgende pagina wordt het effect op de balans per 31 december 2020 weergegeven.

In 2021 zijn de activiteiten in stichting Dierentehuis Amstelveen (KvK 55067689) en Steunfonds OverGelder (KvK 09119568) beëindigd en zijn de activa verkocht. Daarna zijn deze twee stichtingen gefuseerd met het het Steunfonds van de Dieren- bescherming (KvK 41089819).

Samenstelling 2021 van de in deze jaarrekening opgenomen entiteiten

Met de ontliëring en de de bovengenoemde fusie zijn in deze jaarrekening de volgende entiteiten opgenomen. Tussen haak- jes staan de KVK-nummers:

- Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren (40407319)
- Stg. De Dierenbescherming Beheer Onroerende Zaken (50151193)
- Stg. Steunfonds van de Dierenbescherming (41089819)
- Stg. Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (41193523)
- Stg. Beterleven Keurmerk (54937388)
- Stg. Dierenambulance de Meren (01080735)
- Stg. Dierenambulance Dierenbescherming OverGelder (08178692)
- Stg. Dierenbescherming Dierenambulance Twente (08218211)
- Stg. Asiel “De Kuipershoek” (41042590)
- Stg. Dierenasiel de Swinge (01134344)
- Stg. Dierenhulp Noord-Overijssel (05068776)
- Stg. DOC Enschede (41028317)
- Stg. Dierentehuis Hof van Ede (09152530)
- Stg. Dierenopvangcentrum ’t Noordbroek (41031584)
- Stg. Steunfonds Dierentehuis Edo Hammers (41023819)
- Stg. tot Exploitatie van het Dierenbeschermingscentrum te Amersfoort (31023984)
- Stg. Dierenambulance Noord-Holland Zuid (55263607)
- Stg. Dierenasiel Alkmaar (41238303)
- Stg. Dierenopvang Haarlemmermeer (34105007)
- Stg. tot Exploitatie Dierenopvangcentrum Kerbertasyl (41224625)
- Stg. Knaagdierencentrum IJmuiden (voorheen in Heiloo) (37109686)
- Stg. Beheer Dierentehuizen in Kennemerland (41222022)
- Stg. Dierenambulance Noord-Kennemerland (41241365)
- Stg. Dierenambulance De Heuvelrug (41265945)
- Stg. Wildopvang Krommenie (41231354)

Stg. Dierenambulance Midden Nederland (41246694)
Stg. Dierenbescherming Limburg (14131945)
Stg. Dierenhulp Nijmegen-Den Bosch (09128866)
Stg. DOC “Doornakker” (41088869)
Stg. Dierenambulance Zuid-Holland Zuid (41136097)
Stg. Dierenopvang Rijnmond (52149455)
Stg. Dierentehuis Nieuwe Waterweg (41141192)
Stg. Dierentehuis “Midden Holland” (41172289)

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De activa en passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij hierna anders vermeld. Alle genoemde bedragen luiden in duizenden euro’s, tenzij anders vermeld. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de organisatie zullen toevloeien en dat de waarde ervan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en dat de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle – of nagenoeg alle – risico’s met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico’s met betrekking tot de transactie zijn overgedragen aan de gebruiker van de dienst.

Het gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de bestuurder oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. In 2021 hebben geen schattingswijzigingen plaatsgevonden.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. De Dierenbescherming maakt geen gebruik van afgeleide instrumenten.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. De eerste waardering is tegen reële waarde. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Aanpassing vergelijkende cijfers 2020

In de onderstaande tabel wordt het effect weergegeven van de ontliëring voor de balans per 31 december 2020 in de geconsolideerde jaarrekening.

1.1.4 Mutatie geconsolideerde balans per 31 december 2020 door ontliëring stichting De Ark			
(x € 1.000)	31 december 2020 in JR2020	Ontliëring De Ark	31 december 2020 in JR2020
ACTIVA			
Immateriële Vaste Activa	1.600	0	1.600
Materiële Vaste Activa	22.645	-411	22.234
Financiële Vaste Activa	29	0	29
Beleggingen	22.433	0	22.433
Totaal Vaste Activa	46.707	-411	46.296
Vorraden	206	0	206
Vorderingen en overlopende activa	6.329	-67	6.263
Liquide middelen	19.863	-195	19.669
Totaal Viottende Activa	26.398	-261	26.137
TOTAAL ACTIVA	73.106	-672	72.433
PASSIVA			
Reserves en fondsen			
Reserves			
- Continuïteitsreserve	25.263	-125	25.138
- Bestemmingsreserves	33.751	-516	33.234
	59.014	-642	58.372
Fondsen			
- Bestemmingsfondsen	5.902	0	5.902
	64.915	-642	64.274
Voorzieningen	243	0	243
Langlopende Schulden	2.008	0	2.008
Kortlopende Schulden en overlopende passiva	5.940	-31	5.909
TOTAAL PASSIVA	73.106	-672	72.433

Grondslagen voor de balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De uitgaven na eerste verwerking van een gekocht of zelf vervaardigd immaterieel vast actief worden toegevoegd aan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs als het waarschijnlijk is dat de uitgaven zullen leiden tot een toename van de verwachte toekomstige economische voordelen en de uitgaven en de toerekening aan het actief op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Als niet wordt voldaan aan de voorwaarden voor activering worden de uitgaven verantwoord als kosten in de staat van baten en lasten. Aan het einde van ieder boekjaar wordt de realiseerbare waarde bepaald van de immateriële vaste activa die ‘nog niet in gebruik zijn genomen en/of worden afgeschreven over een levensduur van meer dan twintig jaar’, ook als er geen aanwijzing is voor een bijzondere waardevermindering. Op software wordt 20 procent per jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Met ingang van 1 januari 2020 verantwoordt de Dierenbescherming de kosten van groot onderhoud in de boekwaarde van het actief op het moment dat het onderhoud is uitgevoerd. De afschrijvingstermijn sluit uit aan bij de verwachte duur van het onderhoud. De geplande onderhoudsinvesteringen zijn gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

Gebouwen	2,5%
Verbouwing	10%
Installaties, machines en projecten	10%
Onderhoud met een levensduur van 10 jaar	10%
Inventaris	20%
Vervoersmiddelen	20%
Onderhoud met een levensduur van 5 jaar	20%
Automatisering	33%

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten (activa en verplichtingen) die worden aangehouden voor handelsdoeleinden worden gewaardeerd tegen reële waarde en wijzigingen in die reële waarde worden verantwoord in de staat van baten en lasten. In de eerste periode van waardering worden toerekenbare transactiekosten als last in de staat van baten en lasten verwerkt. Voor de waardering van overige financiële vaste activa, vorderingen en schulden wordt verwezen naar de desbetreffende toelichtingen hiernavolgend.

Financiële vaste activa

Beleggingen

De effecten worden gewaardeerd op de beurskoers per balansdatum. De gerealiseerde en ongerealiseerde koersverschillen worden in de staat van baten en lasten verantwoord onder ‘resultaat beleggingen’. Effecten die worden aangehouden tot einde looptijd worden eveneens gewaardeerd tegen beurskoers per ultimo boekjaar.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd op verkrijgingprijs, zo nodig onder aftrek van een voorziening voor incurante voorraden. De verkrijgingprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde, inclusief de transactiekosten. De reële waarde op het moment van de transactie is gelijk aan de kostprijs. Na eerste verwerking worden de vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zo nodig onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid. De hoogte van de voorziening wordt door middel van individuele beoordeling bepaald.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Reserves en fondsen

- De continuïteitsreserve dient ter dekking van de kortetermijnrisico's.
- Bestemde reserve is dat deel van het vermogen waarbij het bestuur een bestemming heeft aangegeven.
- Bestemde fondsen is dat deel van het vermogen waarbij derden een bestemming hebben aangegeven.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen hetzij nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om verplichtingen en verliezen af te wikkelen, hetzij de contante waarde van die uitgaven.

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Nederlandse Pensioenregelingen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op de balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op de balansdatum af te wikkelen.

Voor een op de balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de organisatie de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien, en als de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Het saldo (resultaat) wordt bepaald als het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der lasten. De baten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd, lasten reeds zodra zij voorzienbaar zijn. Baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen, worden in de staat van baten en lasten verwerkt; indien deze baten in het verslagjaar niet volledig zijn besteed, worden nog niet bestede gelden opgenomen in de desbetreffende bestemmingsreserve, respectievelijk bestemmingsfonds. Een onttrekking aan bestemmingsreserve, respectievelijk fonds, wordt als besteding verwerkt.

Baten

Contributies, baten uit acties derden en gezamenlijk, en opbrengst dierenhulp worden als baten toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Giften, donaties en collecten worden verantwoord in het jaar waarin deze zijn ontvangen. De baten uit nalatenschappen worden verantwoord in het jaar waarin de omvang ervan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Voorlopige uitbetalingen op nalatenschappen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar waarin ze worden ontvangen verantwoord als baten uit nalatenschappen, voor zover deze niet eerder als baten zijn verantwoord. Voor een deel van de baten is een specifieke bestemming aangewezen door de geldgever. In die situaties wordt een bestemmingsfonds gecreëerd om aan deze wens tegemoet te kunnen komen. De kosten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Giften van een zaak in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Giften bestaande uit diensten worden in het algemeen niet financieel verantwoord, tenzij dit op geld waardeerbare diensten van bedrijven betreft. De niet financiële bijdrage die door vrijwilligers wordt geleverd, wordt conform de richtlijn niet in de staat van baten en lasten verantwoord.

Subsidies die door de verstrekker afhankelijk zijn gesteld van projectkosten worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar dat de gesubsidieerde bestedingen hebben plaatsgevonden, danwel contractueel zijn vastgelegd. De overige subsidies worden verwerkt als bate in het jaar waarvoor de subsidiegever deze bestemd heeft.

Lasten

De lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld conform de indirecte methode. Voor een toelichting op de mutaties in het kasstroomoverzicht wordt verwezen naar de toelichting bij de staat van baten en lasten of de toelichting in de balans.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

1. Immateriële vaste activa				
(x € 1.000)	Immateriële activa	Nog in gebruik te nemen	Totaal 2021	Totaal 2020
Aanschafwaarde per 1 januari	2.040	0	2.040	1.473
Af: afschrijving per 1 januari	-440	0	-440	-124
Boekwaarde per 1 januari	1.600	0	1.600	1.349
Investeringen	333	0	333	498
Overige mutaties	0	0	0	68
Afschrijvingen	-438	0	-438	-316
Desinvesteringen aanschafwaarde	0	0	0	0
Desinvesteringen cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0
Mutatie boekjaar	0	0	-105	250
Aanschafwaarde per 31 december	2.373	0	2.373	2.040
Af: afschrijving per 31 december	-878	0	-878	-440
Boekwaarde per 31 december	1.495	0	1.495	1.600

In 2021 zijn aanvullende investeringen gedaan in de doorontwikkeling van het relatiebeheersysteem voor de NVBD. Daarnaast heeft stichting BLK in 2021 verder geïnvesteerd in hun relatiebeheersysteem. Alle immateriële vaste activa worden gebruikt voor de bedrijfsvoering.

2. Materiële vaste activa						
(x € 1.000)	Gebouwen en grond	Nog in gebruik te nemen	Inventaris	Vervoer middelen	Totaal 2021	Totaal 2020
Aanschafwaarde per 1 januari	36.412	210	1.952	-24	38.550	47.194
Af: Afschrijving per 1 januari	-14.281	0	-1.652	29	-15.904	-19.350
Boekwaarde per 1 januari	22.130	210	300	4	22.645	27.844
Liëring/ontliëring						
Aanschafwaarde	-973	0	-35	-12	-1.020	-5.497
Af: Afschrijving	572	0	26	11	609	1.587
Mutatie boekwaarde door liëring/ontliëring	-400	0	-10	-1	-411	-3.910
Totale boekwaarde per 1 januari	21.730	210	291	3	22.234	23.934
Investeringen	0	827	0	0	827	1.441
Overige mutaties	445	-574	130	43	44	-120
Afschrijvingen	-1.044	0	-131	-1	-1.175	-1.558
Overige mutaties afschrijvingen	-2	0	2	-43	-44	46
Desinvesteringen aanschafwaarde	-1.913	0	-573	-1	-2.487	-4.468
Desinvesteringen cumulatieve afschrijvingen	1.372	0	544	1	1.918	3.371
Mutatie boekjaar	-1.142	252	-27	-1	-918	-1.289
Aanschafwaarde per 31 december	33.971	463	1.474	5	35.913	38.550
Af: Afschrijving per 31 december	-13.383	0	-1.211	-3	-14.597	-15.904
Boekwaarde per 31 december	20.588	463	263	2	21.316	22.645

In 2021 zijn de activiteiten van stichting Dierentehuis Amstelveen, stichting Steunfonds Overgelder en stichting Edo Hammers beëindigd en zijn de activa verkocht. Dat heeft geleid tot deinvesteringen van gebouwen en grond en inventaris.

3. Financiële vaste activa		
(x € 1.000)	31 dec 2021	31 dec 2020
Waarborgsommen	31	29
Saldo financiële vaste activa	31	29

4. Beleggingen		
(x € 1.000)	31 dec 2021	31 dec 2020
Obligaties	19.397	14.066
Aandelen	12.281	7.872
Langlopende deposito's	0	495
Saldo beleggingen	31.678	22.433

Overzicht van de effectenportefeuille					
(x € 1.000)	Obligaties 2021	Aandelen 2021	Deposito's 2021	Totaal 2021	Totaal 2020
Beurswaarde per 1 januari	14.066	7.872	495	22.433	16.351
Bij: Aankopen	6.859	3.771	0	10.630	6.845
Af: Verkopen/aflossingen	-949	-2.262	-495	-3.706	-1.840
Bij/af: Koersresultaten	-579	2.900	0	2.321	1.077
Bij/af: Saldo mutaties	0	0	0	0	0
Beurswaarde per 31 december	19.397	12.281	0	31.678	22.433

De beleggingen vinden plaats conform het treasury-reglement van de Dierenbescherming. De portefeuille van de Dierenbescherming is ondergebracht bij de Rabobank waarbij afspraken zijn gemaakt over de verdeling tussen aandelen en obligaties en de fondsen die expliciet zijn uitgesloten, zoals beleggingen in producten die gerelateerd zijn aan bont of bedrijven die hun producten op dieren testen.

Het rendement op de portefeuille in 2021 komt netto uit op 10,3% positief (het koersresultaat in 2021 gerelateerd aan de waarde per 1 januari 2021 van de portefeuille van de Dierenbescherming). In 2021 is er €7 miljoen ingelegd op de beleggingsrekening. De deposito's zijn aan het einde van de looptijd afgelost.

5. Vorderingen en overlopende activa		
(x € 1.000)	31 dec 2021	31 dec 2020
Te vorderen uit hoofde van nalatenschappen	3.403	2.812
Bijdrage Nationale Postcode Loterij	1.800	1.800
Debiteuren	255	318
Vooruit betaalde bedragen/nog te factureren	518	457
Overige vorderingen en overlopende activa	449	867
Voorschot aanslag VpB	58	0
Vooruitbetaalde pensioenpremie	0	9
Saldo vorderingen en overlopende passiva	6.483	6.263

De vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan 1 jaar, met uitzondering van vorderingen uit nalatenschappen die, afhankelijk van de afwikkeling, langer dan 12 maanden kunnen blijven staan. De vorderingen zijn beoordeeld op volwaardigheid en indien van toepassing is een voorziening voor oninbaarheid getroffen.

Te vorderen uit hoofde van nalatenschappen

De vordering uit hoofde van nalatenschappen ontstaat op het moment dat een nalatenschap de status erfbelasting of rekening en verantwoording heeft gekregen. Daarna vindt doorgaans binnen een jaar de uitbetaling plaats van de nalatenschappen. Aan het einde van 2021 bedroeg de post te vorderen uit hoofde van nalatenschappen €3.403.000. Hierin is rekening gehouden met een voorziening van € 4.200 in verband met een mogelijke claim vanuit een legitieme portie/kindsdeel.

Vordering Nationale Postcode Loterij (NPL)

De Dierenbescherming ontvangt de jaarlijkse bijdrage van de Nationale Postcode Loterij achteraf.

Debiteuren

De vordering op debiteuren is in totaal € 255.000. Hierin is rekening gehouden met een voorziening voor mogelijke oninbaarheid van €43.000. De vordering is op deelnemers van (stichting) Beterleven Keurmerk, facturen aan gemeenten en particulieren voor onder andere pensionreserveringen in de asielen en afgenomen dierenambulancediensten.

Overige vorderingen en overlopende activa

De post overige vorderingen en overlopende activa omvat het resterende nog te ontvangen deel van de subsidie voor de LID over 2021 en de nog te factureren bijdragen van de gemeenten over de laatste maanden van 2021 voor de opvang van dieren.

6. Liquide middelen		
(x € 1.000)	31 dec 2021	31 dec 2020
Tegoeden bij banken	22.875	19.637
Kasgeld	18	28
Gelden onderweg	4	4
Saldo liquide middelen	22.897	19.669

De tegoeden bij banken omvatten de saldi op de betaalrekeningen, spaarrekeningen en de beleggingsrekening. Het kasgeld wordt aangehouden voor de bedrijfsvoering in de dierenopvangcentra.

7. Reserves				
(x € 1.000)	Continuïteits-reserve	Bestemmings-reserves	Totaal 2021	Totaal 2020
Stand per 1 januari	25.263	33.751	59.014	60.050
Mutatie consolidatiekring	-125	-516	-642	-4.916
Nieuwe stand per 1 januari	25.138	33.234	58.372	55.134
Stelselwijziging groot onderhoud	0	0	0	1.782
Resultaatverdeling	-958	12.439	11.481	2.097
Stand per 31 december	24.179	45.673	69.853	59.014

Continuïteitsreserve

Het saldo van het resultaat dat resteert na verwerking van de mutaties in de bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves, wordt toegevoegd aan de continuïteitsreserve. Deze reserve is bedoeld om financiële risico's op te vangen in de bedrijfsvoering. Het financiële beleid is gericht op (1) het realiseren van een gezonde (financiële) bedrijfsvoering, waarbij op termijn de (begrote) inkomsten en uitgaven van de Dierenbescherming met elkaar in evenwicht zijn, (2) het behoud van een solide financiële basis waarmee de Dierenbescherming in staat is financiële risico's op te vangen en (3) het realiseren van de doelen in het nieuwe strategische meerjarenbeleidsplan. Er is gekozen voor een risico-georiënteerde benadering voor het bepalen van de reserves en de liquiditeit. Het gaat om de vraag welke (financiële) risico's de Dierenbescherming loopt (het risicoprofiel) en of er voldoende buffers zijn om die risico's op te vangen (beschikbare weerstandscapaciteit). De Dierenbescherming is een goede doelen organisatie en is voor een groot deel afhankelijk van fondsen (giften, donaties en nalatenschappen). Daarnaast spelen de inkomsten uit gemeentelijke contracten voor de opvang en het vervoer van zwerfdieren een grote rol. De risico's aan de inkomstenkant ontstaan bijvoorbeeld doordat deze inkomsten voor een kortere of langere periode wegvallen. Te denken valt aan het inzakken van de inkomsten uit nalatenschappen, het aflopen van gemeentelijke contracten of een tegenvallende opbrengst van de jaarlijkse collecte. Door een risicoanalyse (kans, impact) kan bepaald worden wat de omvang is van het financiële risico en welke gewenste omvang van het weerstandsvermogen daarbij past.

Het risicoprofiel voor 2021 is berekend op €7,7 miljoen. De verhouding tussen de continuïteitsreserve en het risicoprofiel is 3,1 waarmee de gestelde norm van 2 ruimschoots wordt behaald. Hierdoor ontstaat ruimte om in de komende jaren extra te investeren in de doelstellingen van de Dierenbescherming. De berekeningen worden toegelicht in de risicoparagraaf. Op basis van de normering van het CBF mag de continuïteitsreserve maximaal 1,5 maal de kosten van de werkorganisatie bedragen. Ultimo 2021 bedraagt deze verhouding 0,66. Bij het hanteren van de maximale norm van 1,5 zou de continuïteitsreserve ten hoogste €55.379.000 mogen bedragen. De Dierenbescherming blijft daar ruim onder.

Bestemmingsreserves

In onderstaand overzicht zijn de bestemmingsreserves nader toegelicht.

Bestemmingsreserve				
(x € 1.000)	Stand per 1 jan	Dotaties (+)	Onttrekkingen (-)	Stand per 31 dec
Reservering financiering vaste activa t.b.v. doelstelling	19.711	318	-1.066	18.963
Reservering financiering vaste activa t.b.v. bedrijfsvoering	1.987	138	-286	1.840
Realisatie toekomstschets vastgoed Dierenbescherming	10.448	5.354	0	15.802
Impulsprojecten 2022	0	3.909	0	3.909
Ontwikkeling nieuwe concepten	0	3.000	0	3.000
Overig	1.088	1.071	0	2.159
Saldo bestemmingsreserve	33.234	13.791	-1.352	45.673

Reservering financiering vaste activa ten behoeve van doelstelling en bedrijfsvoering

De reserve financiering vaste activa t.b.v. doelstelling en reserve financiering vaste activa t.b.v. bedrijfsvoering zijn conform de ‘Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties’ onder de bestemmingsreserves verantwoord. De hoogte van de reserves financiering vaste activa zijn gelijk aan de vaste activa voor de doelstelling of bedrijfsvoering, verminderd met de leningen die opgenomen zijn in het kader van de doelstelling of de bedrijfsvoering. Indien en voor zover eigen middelen zijn aangewend ten behoeve van vaste activa benodigd voor de bedrijfsvoering of activa ter realisering van de doelstelling, wordt er een reserve financiering activa ten behoeve van doelstelling en bedrijfsvoering aangehouden.

Realisatie toekomstschets vastgoed Dierenbescherming

In 2020 heeft de Dierenbescherming een toekomstschets voor het vastgoed vastgesteld. In de komende jaren wordt toege- werkt naar verschillende hoogwaardige regionale dierenopvangcentra in Nederland. Dat betekent dat op verschillende locaties nieuwbouw zal plaatsvinden of een bestaand pand zal worden aangepast aan de nieuwe standaard uit het program- ma van eisen. Dat zal tot grote investeringen leiden. De bestaande bestemmingsreserves voor vastgoed en groot onderhoud zijn in 2020 herschikt in één nieuwe bestemmingsreserve voor de realisatie van deze toekomstschets voor het vastgoed. In 2021 is er €5,3 miljoen toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Impulsprojecten 2022

In de begroting voor 2022 zijn enkele grote projecten opgenomen die een krachtige impuls geven aan het realiseren van de strategische doelstellingen. Hiervoor wordt in totaal een bedrag van €3,9 miljoen uitgetrokken.

Ontwikkeling nieuwe concepten

In de komende jaren zal de Dierenbescherming meerdere grote concepten ontwikkelen. Belangrijk onderdeel daarin is dat we burgers, bedrijfsleven, beleidsmakers, kennisorganisaties en de politiek handelingsperspectief willen bieden: concrete opties om zelf bij te dragen aan dierenwelzijn. We zorgen dat onze oplossingen goed zichtbaar zijn. Daarom wordt hiervoor een bedag van €3 miljoen gereserveerd.

Overige bestemmingsreserves

De overige bestemmingsreserves betreffen meerdere bestemmingsreserves van stichting Beterleven Keurmerk. Daarnaast is een bestemmingsreserve voor het realiseren van de doelstellingen uit het nieuwe strategische beleidsplan en het opvangen van het exploitatieverlies van het DBC Eindhoven in 2022 als gevolg van het aflopen van de dienstverleningsovereenkomst in de regio voor de opvang en het vervoer van zwerfdieren. Tot slot is er bij de stichting LID een bestemmingsreserve gecreëerd die is ontstaan door een hoge opbrengst uit een nalatenschap en in de komende jaren wordt ingezet in plaats van de reguliere bijdrage van de NVBD aan stichting LID.

8. Bestemmingsfondsen

Onder de bestemmingsfondsen wordt dat deel van de reserves opgenomen, dat een beperkte bestedingsmogelijkheid heeft. Deze beperkte bestedingsmogelijkheid wordt veroorzaakt doordat een derde (de gever) deze beperking heeft aangegeven of doordat het geld werd ingezameld voor een specifiek doel. In deze jaarrekening zijn de bestemmingsfondsen opnieuw gerubiceerd op basis van de bestemming.

8. Bestemmingsfondsen				
(x € 1.000)	Stand per 1 jan	Dotaties (+)	Onttrekkingen (-)	Stand per 31 dec
Dierenhulp	2.276	91	-702	1.665
Dierenambulance	483	0	-69	414
Dierenwelzijn	122	164	0	286
Medische hulp	725	25	-53	697
Vastgoed	2.129	50	-329	1.850
Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming	71	164	-15	221
Overig	96	0	-5	90
Saldo bestemmingsfondsen	5.902	494	-1.173	5.223
waarvan verkregen uit nalatenschappen	3.759	444	-797	3.407
waarvan anders gevormd	2.143	0	-369	1.773

Fondsen voor dierenhulp

Dit betreft fondsen die besteed moeten worden aan de opvang van zwerfdieren.

Fondsen voor dierenambulance

Dit zijn de fondsen waarbij een bestemming is gegeven voor het diervervoer en de dierenambulances.

Fondsen voor dierenwelzijn

Dit betreft fondsen voor het bevorderen van het dierenwelzijn in het algemeen. Het gaat om een nalatenschap die wordt besteed aan de bestrijding van de bio-industrie en het toezicht op het vervoer van slachtdieren.

Fondsen voor medische hulp

Onder het fonds voor medische (nood)hulp valt onder andere het Fonds Yvonne Uitenbosch. Dit fonds komt uit een nalaten- schap dat wordt besteed aan dierenartskosten voor dieren van mensen met een beperkt inkomen. Het gaat om de financie- ring van buitengewone medische kosten en/of operaties van hun huisdieren (in de breedste zin van het woord).

Fondsen voor vastgoed

De fondsen waarin het geld is bestemd voor nieuwbouw of het verbouwen van een bestaand dierenopvangcentrum, worden opgenomen onder fondsen voor vastgoed.

Fondsen voor de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming

Er zijn fondsen waarbij het geld expliciet is bestemd voor het werk van de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming.

In onderstaande tabel is de aansluiting gegeven tussen de reserves en fondsen in de geconsolideerde jaarrekening en de enkelvoudige jaarrekening. Daarbij worden de reserves en fondsen uitgesplitst in het deel van de NVBD (enkelvoudige jaarrekening), de stichtingen waarbij het bestuur wordt gevormd door één of meerdere medewerkers van de NVBD en de stichtingen die op andere wijze zijn verbonden.

Aansluiting reserves en fondsen						
(x € 1.000)	Stand per 1 jan	Ontliëring	Nieuwe stand per 1 jan	Dotaties (+)	Onttrek- kingen (-)	Stand per 31 dec
Reserves						
Continuïteitsreserve	25.263	-125	25.138	2.226	-3.184	24.179
- w.v. NVBD	20.607	0	20.607	0	-315	20.292
- w.v. Entiteiten onder bestuur NVBD	4.531	0	4.531	2.226	-2.869	3.888
- w.v. Entiteiten met een eigen bestuur	125	-125	0	0	0	0
Bestemmingsreserves	33.751	-516	33.234	13.791	-1.352	45.673
- w.v. NVBD	4.910	0	4.910	6.909	-372	11.447
- w.v. Entiteiten onder bestuur NVBD	28.324	0	28.324	6.882	-980	34.227
- w.v. Entiteiten met een eigen bestuur	516	-516	0	0	0	0
Totaal reserves	59.014	-642	58.372	16.017	-4.536	69.853
Fondsen						
Bestemmingsfondsen	5.902	0	5.902	494	-1.173	5.223
- w.v. NVBD	5.063	0	5.063	444	-1.015	4.493
- w.v. Entiteiten onder bestuur NVBD	838	0	838	50	-158	731
- w.v. Entiteiten met een eigen bestuur	0	0	0	0	0	0
Totaal reserves en fondsen	64.915	-642	64.274	16.511	-5.709	75.076

9. Voorzieningen				
(x € 1.000)	Stand per 1 jan	Dotaties (+)	Onttrekkingen (-)	Stand per 31 dec
Jubilea	229	37	-23	244
Personeel en harmonisatie	14	0	-14	0
Saldo voorzieningen	243	37	-37	244

Voorziening jubilea

Voor de verwachte toekomstige uitkeringen voor jubilea is een voorziening gevormd voor de NVBD en de LID. Conform de geharmoniseerde arbeidsvoorwaarden wordt bij 10 en 20 jaar dienstverband een bedrag uitgekeerd. Bij het bepalen van de hoogte van de voorziening is rekening gehouden met een blijfkans.

Voorziening personeel en harmonisatie

In het kader van de harmonisatie van de arbeidsvoorwaarden is in 2018 een voorziening getroffen. Aan het eind van 2021 is deze voorziening volledig afgewikkeld.

10. Langlopende schulden		
(x € 1.000)	31 dec 2021	31 dec 2020
Hypothecaire lening BNG Bank	1.591	1.675
Hypothecaire lening Stichting Het Waardige Dier	138	150
Lening Stichting Het Waardige Dier aan Noordbroek	18	20
Achtergestelde lening gemeente Gouda	43	43
Lening gemeente Vlaardingen	90	120
Saldo langlopende schulden	1.879	2.008

Hypothecaire lening BNG Bank

Dit betreft een lening die verstrekt is ter financiering van het dierenbeschermingscentrum in Haarlemmermeer. Met ingang van 2018 is er een aflossingsverplichting van € 21.000 per kwartaal. De rente bedraagt 4,6% per jaar en is vast tot en met 31 oktober 2023. Ter zekerheid van de aflossingsverplichting en rentebetalingen heeft de gemeente Haarlemmermeer zich borg gesteld.

Hypothecaire lening Stichting Het Waardige Dier

Het betreft een lening die in 20 jaar afgelost dient te worden. Het bedrag dient echter niet terugbetaald te worden, maar wordt als gift van Stichting Het Waardige Dier verantwoord in de staat van baten en lasten. De rente bedraagt 0,5% per jaar. Ter zekerheid van de verstrekte lening is een hypotheekstelling op de onroerende zaak te Born verstrekt.

Lening Stichting Het Waardige Dier aan Noordbroek

Dit betreft een lening die door stichting Het Waardige Dier aan het dierentehuis in Almelo is verstrekt. De lening wordt in 20 jaar afgelost. Het bedrag dient echter niet terugbetaald te worden, maar wordt als gift van Stichting Het Waardige Dier verantwoord in de staat van baten en lasten

Achtergestelde lening gemeente Gouda

Dit betreft een achtergestelde lening die de gemeente Gouda heeft verstrekt aan het dierentehuis Midden-Holland. Er hoeft niet afgelost te worden en er zijn geen zekerheden verstrekt. Over het uitstaand saldo hoeft geen rente betaald te worden.

Lening gemeente Vlaardingen

Dit is een langlopende lening van de gemeente Vlaardingen voor het dierentehuis Nieuwe-Waterweg. Met de gemeente is afgesproken dat de lening in 5 jaar wordt afgelost.

11. Kortlopende schulden en overlopende passiva		
(x € 1.000)	31 dec 2021	31 dec 2020
Schulden aan leveranciers	1.678	1.105
Reservering voor verlof en vakantiegeld	1.986	1.849
Vooruit ontvangen bedragen	1.467	1.353
Pensioen	74	67
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.030	1.081
Kortlopend deel langlopende schulden	128	128
Overige schulden en overlopende passiva	545	325
Saldo kortlopende schulden en overlopende passiva	6.908	5.909

Vooruit ontvangen bedragen

De vooruitontvangen bedragen betreffen grotendeels de contributies voor 2022 die in het 4e kwartaal van 2021 zijn geïnd bij leden. Daarnaast zijn er vooruitbetaalde reserveringen voor het pensioen.

Overige schulden en overlopende passiva

Deze post bestaat vooral uit inkoopfacturen die betrekking hebben op 2021 en in 2022 zijn ontvangen.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Rechten uit nalatenschappen

Met ingang van het boekjaar 2018 is de wijze waarop de baten uit nalatenschappen worden verantwoord, veranderd. Dat betekent dat de Dierenbescherming rechten heeft op nalatenschappen die voor een deel nog niet zijn verantwoord in de jaarrekening. Het gaat dan om de nalatenschappen die nog niet de status erfbelasting of rekening en verantwoording hebben bereikt maar al wel door de Dierenbescherming (beneficiair) zijn aanvaard.

Onderhoudsverplichtingen

Met ingang van 1 januari 2020 verantwoordt de Dierenbescherming de kosten van groot onderhoud in de boekwaarde van het actief op het moment dat het onderhoud is uitgevoerd. In de oude systematiek werden de verwachte onderhoudskosten opgenomen op de balans in de voorziening groot onderhoud. In de onderstaande tabel staan de verwachte investeringen in onderhoud in de periode van 2022 tot en met 2026. Deze verwachtingen zijn gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan.

Investerings in groot onderhoud	
(x € 1.000)	
Groot onderhoud 2022	307
Groot onderhoud 2023	116
Groot onderhoud 2024	230
Groot onderhoud 2025	181
Groot onderhoud 2026	479
Totale verwachte investeringen in onderhoud per 31 december 2021	1.314

Huurverplichtingen

De Dierenbescherming heeft meerdere panden gehuurd voor het gebruik van kantoorlocaties en Dierenbeschermingscentra. De grootste huurverplichting betreft de huur van het kantoorpand aan de Regulusweg in Den Haag. De totale huurverplichting per 31 december 2021 voor het jaar 2022 bedraagt €289.000. De einddatum van de huurcontracten variëren van 2022 tot en met 2024, met de optie tot verlenging. Aan verhuurders van de panden is in totaal een bankgarantie verstrekt ter waarde van € 1.500 (Oss).

Leaseverplichtingen

De leaseverplichtingen betreffen de lease van dierenambulances en overige voertuigen voor het vervoer van dieren bij DLM. De leaseovereenkomst met DLM staat op naam van NVBD. Daarnaast worden er 26 personenauto’s geleased voor de buitendienstinspecteurs van de Landelijke Inspectiedienst en enkele andere medewerkers van de Dierenbescherming. Deze contracten hebben een einddatum variërend van 2021 tot en met 2028. De jaarlijkse leaseverplichting (exclusief voorschot voor brandstofkosten) bedraagt:

Leaseverplichtingen	
(x € 1.000)	
Leasekosten 2022	1.155
Leasekosten 2023	1.028
Leasekosten 2024	759
Leasekosten 2025	474
Leasekosten 2026	335
Totale leaseverplichting per 31 december 2021	3.751

Resultaatverdeling 2021

Baten waarvoor de bestuurder of de Raad van Toezicht een specifieke bestemming heeft gegeven, worden toegevoegd aan een bestemmingsreserve en bestedingen worden ten laste van de bestemmingsreserve gebracht. Baten waarvoor een derde een beperkte bestedingsmogelijkheid heeft aangegeven, worden toegevoegd aan een bestemmingsfonds en bestedingen van deze gelden worden aan dit fonds onttrokken. Het saldo dat resteert na verwerking van de mutaties in de bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves, wordt toegevoegd of onttrokken aan de continuïteitsreserve.

De bestuurder vraagt de leden van de Ledenraad en de Raad van Toezicht als volgt in te stemmen met het verdelen van het resultaat op grond van de geconsolideerde jaarrekening over 2021:

Resultaatverdeling 2021	
(x € 1.000)	
Toevoeging aan de continuïteitsreserve	-958
Dotatie aan de reserve financiering vaste activa	457
Onttrekking aan de reserve financiering vaste activa	-1.352
Dotatie aan de overige bestemmingsreserves	13.334
Onttrekking aan de overige bestemmingreserves	0
Dotatie aan de bestemmingsfondsen	494
Onttrekking aan de bestemmingsfondsen	-1.173
Exploitatieresultaat 2021	10.802

1.1.6 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

12. Baten van Particulieren			
(x € 1.000)			
	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Nalatenschappen en legaten	19.725	11.500	12.710
Contributies	5.758	5.400	5.635
Giften	3.159	2.492	2.839
Collecten	1.017	800	905
Overige baten van particulieren	24	17	27
Totaal Baten van Particulieren	29.683	20.209	22.116

Nalatenschappen en legaten

De baten uit nalatenschappen en legaten worden conservatief begroot. De Dierenbescherming heeft veel activiteiten verricht om het nalaten aan de organisatie onder de aandacht te brengen onder mensen die willen nalaten aan goede doelen. De opbrengsten in 2021 uit nalatenschappen zijn uitzonderlijk hoog.

Contributies

Het aantal leden in 2021 bedroeg gemiddeld 110.000 ten opzichte van 112.000 in 2020. De gemiddelde geefwaarde per lid is toegenomen.

13. Baten van Bedrijven			
(x € 1.000)			
	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Zakelijke giften	170	79	370
Giften in natura	1	0	0
Sponsoring	41	62	25
Opbrengst aandeel in acties van derden	2	10	3
Overige baten van bedrijven	5	0	21
Totaal Baten van Bedrijven	219	150	418

14. Bijdrage van Loterijorganisaties			
(x € 1.000)			
	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Bijdrage Nationale Postcode Loterij	1.800	1.600	1.800
Overige bijdragen van loterijorganisaties	15	19	19
Totaal Bijdrage van Loterijorganisaties	1.815	1.619	1.819

Overeenkomst Nationale Postcode Loterij

De Stichting Nationale Postcodeloterij heeft met de Dierenbescherming in 2021 een nieuwe overeenkomst gesloten met een looptijd tot en met 31 december 2025, waarin de Dierenbescherming als beneficiant wordt aangemerkt. In 2021 is de bijdrage aan de Dierenbescherming opnieuw €1,8 miljoen. In de begroting werd rekening gehouden met een lager bedrag.

15. Baten van Subsidies van Overheden			
(x € 1.000)			
	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (t.b.v. Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming) Projectbijdragen	2.485	2.520	1.600
	81	45	815
Totaal Baten van Subsidies van Overheden	2.565	2.565	2.415

Subsidie ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

De Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) ontvangt jaarlijks een bijdrage van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit voor het inspectiewerk. Deze subsidie wordt verstrekt op basis van het Convenant Samenwerking Dierhandhaving. De bijdrage is ten opzichte van 2020 structureel verhoogd om daarmee extra buitendienstinspecteurs aan te stellen.

16. Baten van verbonden organisaties

Er zijn geen baten van verbonden organisaties in 2021.

17. Baten van andere organisaties zonder winststreven			
(x € 1.000)			
	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Opbrengst externe vermogensfondsen	319	355	508
Totaal Baten van andere organisaties zonder winststreven	319	355	508

Jaarlijks wordt via projectaanvragen gelden ontvangen van onder andere de Anonieme Stichting en Stichting Waardig Dier. Met deze gelden wordt het dierenwelzijn vergroot in de dierenopvangcentra door bijvoorbeeld de verbetering van de kwaliteit van de dierverblijven of de aanleg van speelweides voor honden.

18. Baten als tegenprestatie voor levering van producten/diensten			
(x € 1.000)			
	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Opbrengst dienstverlening gemeenten	6.791	6.469	6.426
Baten asielactiviteiten	1.435	1.196	1.469
Baten stichting Beterleven Keurmerk	2.200	2.141	2.026
Baten ambulanceactiviteiten	237	260	275
Baten pensionactiviteiten	321	577	503
Opbrengst verkoop artikelen	67	76	97
Veterinaire diensten en medicatie	175	182	208
Overig	0	18	0
Totaal Baten als tegenprestatie voor levering van producten/diensten	11.225	10.919	11.003

Opbrengst dienstverlening gemeenten

De opbrengst dienstverlening gemeenten betreffen de vergoedingen voor de uitvoering voor de wettelijke taken waarvoor de gemeenten verantwoordelijk zijn, zoals opvang en vervoer van gevonden dieren met een vermoedelijke eigenaar. De Dierenbescherming verricht deze activiteiten voor de gemeenten op grond van dienstverleningsovereenkomsten.

Baten asielactiviteiten

De baten asielactiviteiten bestaan uit opbrengsten vanwege de adoptie van dieren of de afstand van dieren.

Baten ambulanceactiviteiten

De ambulanceactiviteiten genereren opbrengsten door het uitvoeren van ambulanceritten op verzoek van particulieren en bedrijven.

Baten pensionactiviteiten

Dit betreft de baten voor de tijdelijk opvang van dieren in de asielen. Door de COVID-19 maatregelen hebben deze activiteiten gedurende een periode in 2021 niet kunnen plaatsvinden. De baten in 2021 zijn daarom lager dan vorig jaar en de begroting.

Veterinaire diensten en medicatie

Dit betreft de opbrengsten van gefactureerde medische handelingen en medicijnen.

19. Overige Baten			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Verkoop resultaat activa	1.012	0	318
Cursusopbrengsten	25	57	33
Overige opbrengsten	101	107	15
Totaal overige baten	1.138	163	366

Verkoop resultaat activa

De opbrengst betreft het verkoopresultaat van het voormalig dierenopvangcentrum in Amstelveen en Kampen en de snuffelmarkt in Ede. De opbrengsten zijn bestemd voor nieuwbouw in de toekomst.

Cursussen

De opbrengsten cursussen betreffen de opbrengsten van hondentrainingen op diverse locaties in het land. Door de COVID-19 maatregelen hebben deze niet altijd doorgang kunnen vinden.

20. Lastenverdeling											
(x € 1.000)	Dier-vriendelijk leven	Dier-vriendelijk onder-nemen	Dier-vriendelijk besturen	Dier-vriendelijk omgaan met de openbare ruimte	Hoog-waardige Dierenhulp	Impact-volle bein-vloeding en voor-lichting	(Ver-breding) Fondsen-werving	Kosten beheer en admini-stratie (krachtige organisatie)	Totaal realisatie 2021	Totaal begroting 2021	Totaal realisatie 2020
Directe kosten	296	770	229	6	5.069	3.175	1.458	998	12.000	11.077	10.748
Personeelskosten	460	1.054	2.993	151	9.395	2.215	1.418	3.461	21.147	22.053	21.383
Autokosten	1	14	290	1	21	9	17	21	375	405	333
Huisvestingskosten	0	42	39	0	1.572	58	15	68	1.794	1.602	1.766
Afschrijvingskosten	3	200	4	3	1.075	5	5	319	1.613	1.854	1.873
Overige indirecte kosten	54	108	64	54	630	108	108	153	1.279	958	1.282
Totale lasten	814	2.188	3.620	215	17.761	5.570	3.021	5.019	38.209	37.949	37.385

Kostentoerekening

Voor de uitgangspunten van de lastenverdeling wordt verwezen naar de grondslagen voor de bepaling van het resultaat.

Kengetallen		
(x € 1.000)	Werkelijk 2021	Werkelijk 2020
% kosten beheer en administratie ten opzichte van totale lasten	13,1%	12,3%
% besteed aan de doelstellingen ten opzichte van de totale baten	64,2%	75,5%
% besteed aan de doelstellingen ten opzichte van de totale lasten	79,0%	78,1%
% wervingskosten t.o.v. baten eigen fondsenwerving	9,7%	15,1%

Directe kosten dierenhulp			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Medische kosten	1.611	1.456	1.555
Kosten ambulances	1.298	1.215	982
Kosten asielen	249	196	201
Giften aan derde partijen	50	39	239
Overige kosten dierenhulp	1.466	1.247	1.646
Totaal directe kosten dierenhulp	4.673	4.153	4.623

Directe kosten toezicht dierenwelzijn			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Kosten toezicht	4	5	4
Totaal directe kosten dierenwelzijn	4	5	4

Directe kosten voorlichting			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Kosten voorlichting	3.443	2.692	1.990
Totaal directe kosten voorlichting	3.443	2.692	1.990

Directe kosten beleidsbeïnvloeding			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Beïnvloeding en lobby diversen	335	297	306
Totaal directe kosten beleidsbeïnvloeding	335	297	306

Directe kosten eigen fondsenwerving			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Ledenwerving en -behoud	457	766	746
Collectekosten	178	231	226
Overige fondsenwervende acties	716	835	766
Totaal directe kosten eigen fondsenwerving	1.350	1.832	1.737

Directe kosten beheer en administratie			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Accountants- en administratiekosten	205	164	188
Advieskosten	899	730	722
Telefoon- en internetkosten	336	304	358
Juridische kosten	157	128	79
Verzekeringskosten	150	120	145
Overige kosten beheer en administratie	447	651	597
Totale directe kosten beheer en administratie	2.195	2.098	2.088

Advieskosten

De advieskosten omvatten onder andere de kosten van externe adviseurs op het gebied van inkoop en privacy en de inhuur van enkele kwartiermakers voor onder ander Dierenbuddy en de centrale meldkamer.

Juridische kosten

Hieronder zijn onder andere de kosten opgenomen voor de herinrichting van de organisatie die in 2021 is doorgevoerd.

Overige kosten beheer en administratie

Onder deze post zijn onder andere kantoorartikelen, verzendkosten en dotatie aan voorzieningen opgenomen.

Personeelskosten			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Salarissen	15.184	15.165	15.008
Sociale lasten	2.540	2.713	2.654
Pensioenpremies	1.064	1.106	1.126
Doorberekende personeelskosten	0	0	15
Onkostenvergoedingen personeel	423	599	500
Wervingskosten personeel	73	50	40
Overige personeelskosten	1.864	2.421	2.039
Totaal personeelskosten	21.147	22.053	21.383
Gemiddeld aantal FTE	339	351	347

De personeelskosten zijn in 2021 lager dan begroting. De personele bezetting was lager dan de formatie. De jaarlijkse stijging van de loonkosten volgens het arbeidsvoorwaardenbeleid was hoger dan begroot. Door de COVID-19 maatregelen en het advies om zo veel mogelijk vanuit huis te werken is er geen vergoeding voor woon-werkverkeer betaald aan het kantoorpersoneel en waren er veel minder zakelijke dienstreizen. In plaats daarvan is er een thuiswerkvergoeding uitgekeerd.

Overige personeelskosten			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Uitzendkrachten en interim-management	689	927	853
Dotatie voorziening	36	0	82
Kosten vrijwilligers	353	204	244
Kosten salarisadministratie	60	70	74
Ziekteverzuimverzekering	46	50	56
Deskundigheidsbevordering	265	499	265
Overige personeelskosten	416	671	466
Totaal overige personeelskosten	1.864	2.421	2.039

Uitzendkracht en interim-management

De kosten voor uitzendkrachten en interim-management liggen lager dan de begroting en de realisatie vorig jaar.

Kosten vrijwilligers

Dit betreft verstrekte vergoedingen aan vrijwilligers, die voor het overgrote deel bestaan uit reiskosten- en telefoonvergoedingen. Er is in 2021 een eindejaarsattentie verstrekt aan alle vrijwilligers.

Autokosten			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Leasekosten	299	313	279
Brandstofkosten	64	92	45
Overige autokosten	11	0	9
Totaal autokosten	375	405	333

Huisvestingskosten			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Huurkosten	295	286	301
Gas, water en licht	380	380	293
Onderhoudskosten	308	198	345
Zakelijke lasten	254	263	249
Schoonmaakkosten	210	175	233
Overige huisvestingskosten	347	299	345
Totaal huisvestingskosten	1.794	1.602	1.766

Overige indirecte kosten			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Afschrijvingskosten	1.613	1.854	1.873
Automatiseringskosten	1.279	958	1.282
Totaal overige indirecte kosten	2.893	2.813	3.155

Honorarium accountant

Het volgende honorarium van Mazars is ten laste gebracht van de Dierenbescherming en de gelieerde partijen die de Dierenbescherming consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a lid 1 en 2 BW. Het bedrag is exclusief BTW. De opdracht is uitgebreid met een accountantsverklaring bij de enkelvoudige jaarrekening van de stichting Dierenopvang Rijnmond en stichting Dierenambulance Zuid-Holland-Zuid ten behoeve van de gemeente Rotterdam.

Honorarium accountant		
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Realisatie 2020
Onderzoek van de jaarrekening	108	171
Andere controleopdrachten	18	17
Adviesdiensten op fiscaal terrein	6	6
Andere niet-controlediensten	21	5
Totaal honorarium accountant	154	198

21. Saldo financiële baten en lasten			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Bank			
Bankkosten	-166	-69	-101
Rente opbrengsten	-1	0	0
Leningen			
Betaalde rente ontvangen gelden	-80	-88	-84
Ontvangen rente uitgeleende gelden	0	0	0
Beleggingen			
Overige kosten effecten en beleggingen	-65	-25	-38
Resultaat aan- en verkoop beleggingen	-237	0	-146
Mutatie ongerealiseerd koersresultaat beleggingen	2.321	300	1.077
Ontvangen dividend	80	108	171
Ontvang couponrente	175	135	161
Ontvangen rente langlopende deposito's	20	27	20
Totaal saldo financiële baten en lasten	2.046	387	1.060

Voor de toelichting op het resultaat uit beleggingen wordt verwezen naar de toelichting in de balans.

2.1 Enkelvoudige jaarrekening 2021

2.1.1 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2021		Na resultaatbestemming	
(x € 1.000)		31 december 2021	31 december 2020
ACTIVA			
Immateriële Vaste Activa	1	780	1.023
Materiële Vaste Activa	2	3.288	3.417
Financiële Vaste Activa	3	23	23
Beleggingen	4	31.678	22.433
Totaal Vaste Activa		35.769	26.896
Voorraden		24	20
Vorderingen en overlopende activa	5	5.393	5.141
Liquide middelen	6	21.350	18.192
Totaal Vlottende Activa		26.766	23.353
TOTAAL ACTIVA		62.535	50.249
PASSIVA			
Reserves en fondsen			
Reserves	7		
- Continuïteitsreserve		20.292	20.607
- Bestemmingsreserves		11.447	4.910
		31.739	25.516
Fondsen	8		
- Bestemmingsfondsen		4.493	5.063
		36.231	30.580
Voorzieningen	9	121	124
Langlopende Schulden	10	0	0
Kortlopende Schulden en overlopende passiva	11	26.183	19.545
TOTAAL PASSIVA		62.535	50.249

2.1.2 ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)		Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
BATEN				
Baten van Particulieren	12	27.341	19.800	20.426
Baten van Bedrijven	13	171	140	163
Bijdrage van Loterijorganisaties	14	1.805	1.608	1.806
Baten van Subsidies van Overheden	15	68	34	69
Baten van Verbonden Organisaties	16	0	0	0
Baten van andere organisaties zonder winststreven	17	74	355	65
		29.459	21.937	22.529
Baten als tegenprestatie voor levering van producten/diensten	18	1.167	964	815
Overige Baten	19	15	111	42
		30.640	23.012	23.385
SOM VAN DE BATEN				
LASTEN	20			
Besteed aan doelstellingen				
Diervriendelijk leven		814	725	659
Diervriendelijk ondernemen		215	205	219
Diervriendelijk besturen		560	644	653
Diervriendelijk omgaan met de openbare ruimte		215	205	219
Hoogwaardige Dierenhulp		11.732	5.254	13.408
Impactvolle beïnvloeding en voorlichting		5.570	4.946	4.227
		19.106	11.977	19.386
(Verbreding) Fondsenwerving		3.021	3.306	3.618
Kosten beheer en administratie (krachtige organisatie)		5.019	5.170	4.582
		27.146	20.454	27.586
SOM VAN DE LASTEN				
SALDO VOOR FINANCIËLE BATEN EN LASTEN		3.494	2.557	-4.201
Saldo financiële baten en lasten	21	2.157	495	1.173
		5.651	3.052	-3.027
SALDO VAN BATEN EN LASTEN				
Bestemming saldo van baten en lasten				
Toevoeging/onttrekking aan:				
Continuïteitsreserve		-315		1.187
Bestemmingsreserves		6.537		-4.426
Bestemmingsfondsen		-571		212
		5.651		-3.027
Totaal				

2.1.3 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de ‘Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties’.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepalingen

De activa en passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij hierna anders vermeld. Alle genoemde bedragen luiden in duizenden euro’s, tenzij anders vermeld.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de organisatie zullen toevloeien en dat de waarde ervan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en dat de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico’s met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen.

Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico’s met betrekking tot de transactie zijn overgedragen aan de gebruiker van de dienst.

De grondslagen van de enkelvoudige jaarrekening zijn verder gelijk aan de Geconsolideerde jaarrekening.

2.1.4 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

1. Immateriële vaste activa				
(x € 1.000)	Immateriële activa	Nog in gebruik te nemen	Totaal 2021	Totaal 2020
Aanschafwaarde per 1 januari	1.292	0	1.292	1.008
Af: afschrijving per 1 januari	-269	0	-269	-84
Boekwaarde per 1 januari	1.023	0	1.023	924
Investeringsen	0	0	0	283
Overige mutaties	0	0	0	0
Afschrijvingen	-243	0	-243	-185
Desinvesteringen aanschafwaarde	0	0	0	0
Desinvesteringen cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0
Mutatie boekjaar	-243	0	-243	98
Aanschafwaarde per 31 december	1.292	0	1.292	1.292
Af: afschrijvingen per 31 december	-512	0	-513	-269
Boekwaarde per 31 december	780	0	780	1.023

In 2021 zijn aanvullende investeringen gedaan in de doorontwikkeling van het relatiebeheersysteem voor de NVBD. Alle immateriële vaste activa worden gebruikt voor de bedrijfsvoering.

2. Materiële vaste activa						
(x € 1.000)	Gebouwen en grond	Nog in gebruik te nemen	Inventaris	Vervoer middelen	Totaal 2021	Totaal 2020
Aanschafwaarde per 1 januari	6.407	33	1.218	-43	7.615	9.033
Af: Afschrijving per 1 januari	-3.110	0	-1.132	43	-4.198	-5.177
Boekwaarde per 1 januari	3.298	33	86	0	3.417	3.856
Investeringsen	0	87	0	0	87	227
Overige mutaties	70	-120	52	43	45	-32
Afschrijvingen	-157	0	-57	0	-214	-350
Overige mutaties afschrijvingen	0	0	-1	-43	0	0
Desinvesteringen aanschafwaarde	-215	0	-364	0	-579	-1.613
Desinvesteringen cumulatieve afschrijvingen	213	0	364	0	578	1.330
Mutatie boekjaar	-89	-33	-6	0	-84	-439
Aanschafwaarde per 31 december	6.262	0	905	0	7.167	7.615
Af: Afschrijving per 31 december	-3.053	0	-826	0	-3.879	-4.198
Boekwaarde per 31 december	3.209	0	80	0	3.288	3.417

De NVBD heeft enkele panden in eigendom. Deze zijn verantwoord onder post gebouwen en grond.

3. Financiële vaste activa		
(x € 1.000)	31 dec 2021	31 dec 2020
Waarborgsommen	23	23
Saldo financiële vaste activa	23	23

4. Beleggingen		
(x € 1.000)	31 dec 2021	31 dec 2020
Obligaties	19.397	14.066
Aandelen	12.281	7.872
Langlopende deposito's	0	495
Saldo beleggingen	31.678	22.433

Overzicht van de effectenportefeuille					
(x € 1.000)	Obligaties 2021	Aandelen 2021	Deposito's 2021	Totaal 2021	Totaal 2020
Beurswaarde per 1 januari	14.066	7.872	495	22.433	16.351
Bij: Aankopen	6.859	3.771	0	10.630	6.845
Af: Verkopen/aflossingen	-949	-2.262	-495	-3.706	-1.840
Bij/af: Koersresultaten	-579	2.900	0	2.321	1.077
Bij/af: Saldo mutaties	0	0	0	0	0
Beurswaarde per 31 december	19.397	12.281	0	31.678	22.433

Voor een toelichting op de portefeuille wordt verwezen naar de toelichting in de geconsolideerde balans.

5. Vorderingen en overlopende activa		
(x € 1.000)	31 dec 2021	31 dec 2020
Te vorderen uit hoofde van nalatenschappen	3.045	2.409
Bijdrage Nationale Postcode Loterij	1.800	1.800
Debiteuren	58	343
Vooruit betaalde bedragen	376	209
Terug te vorderen belastingen	0	224
Overige vorderingen en overlopende activa	113	155
Saldo vorderingen en overlopende passiva	5.393	5.140

De vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan 1 jaar, met uitzondering van vorderingen uit nalatenschappen die, afhankelijk van afwikkeling, langer dan 12 maanden kunnen blijven staan. De vorderingen zijn beoordeeld op volwaardigheid en indien van toepassing is een voorziening voor oninbaarheid getroffen.

Te vorderen uit hoofde van nalatenschappen

De vordering uit hoofde van nalatenschappen ontstaat op het moment dat een nalatenschap de status erfbelasting of rekening en verantwoording heeft gekregen. Daarna vindt doorgaans binnen een jaar de uitbetaling plaats van de nalatenschappen. Aan het einde van 2021 bedroeg de post te vorderen uit hoofde van nalatenschappen €3.045.000. Hierin is rekening gehouden met een voorziening van € 4.200 in verband met een mogelijke claim vanuit een legitieme portie/kindsdeel.

Vordering Nationale Postcode Loterij (NPL)

De Dierenbescherming ontvangt de jaarlijkse bijdrage van de Nationale Postcode Loterij achteraf.

Debiteuren

De vordering op debiteuren is in totaal € 58.000. Hierin in rekening gehouden met een voorziening voor mogelijke oninbaarheid van € 11.000.

6. Liquide middelen		
(x € 1.000)	31 dec 2021	31 dec 2020
Tegoeden bij banken	21.342	18.187
Kasgeld	4	5
Gelden onderweg	3	0
Saldo liquide middelen	21.350	18.192

De tegoeden bij banken omvatten de saldi op de betaalrekeningen, spaarrekeningen en de beleggingsrekening. Het kasgeld wordt aangehouden voor de bedrijfsvoering in de dierenopvangcentra. Er zijn geen bankgaranties verstrekt.

7. Reserves				
(x € 1.000)	Continuïteits-reserve	Bestemmings-reserves	Totaal 2021	Totaal 2020
Stand per 1 januari	20.607	4.910	25.516	28.413
Stelselwijziging groot onderhoud	0	0	0	252
Ontbinding Stichting van Sirlach Bartholomeus Criellaert	0	0	0	91
Resultaatverdeling	-315	6.537	6.222	-3.239
Stand per 31 december	20.292	11.447	31.739	25.516

In de geconsolideerde jaarrekening wordt een aansluiting gegeven tussen de reserves van de NVBD en de reserves van alle entiteiten in de geconsolideerde jaarrekening.

Bestemmingsreserves

In onderstaand overzicht zijn de bestemmingsreserves nader toegelicht.

Bestemmingsreserve				
(x € 1.000)	Stand per 1 jan	Dotaties (+)	Onttrekkingen (-)	Stand per 31 dec
Reservering financiering vaste activa t.b.v. bedrijfsvoering	1.410	0	-286	1.125
Reservering financiering vaste activa t.b.v. doelstelling	3.029	0	-86	2.943
Impulsprojecten 2022	0	3.909	0	3.909
Ontwikkeling nieuwe concepten	0	3.000	0	3.000
Overig	470	0	0	470
Saldo bestemmingsreserve	4.910	6.909	-372	11.447

Reservering financiering vaste activa ten behoeve van doelstelling en bedrijfsvoering

De reserve financiering vaste activa t.b.v. doelstelling en reserve financiering vaste activa t.b.v. bedrijfsvoering zijn conform de ‘Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties’ onder de bestemmingsreserves verantwoord. De hoogte van de reserves financiering vaste activa zijn gelijk aan de vaste activa voor de doelstelling of bedrijfsvoering, verminderd met de leningen die opgenomen zijn in het kader van de doelstelling of de bedrijfsvoering. Indien en voor zover eigen middelen zijn aangewend ten behoeve van vaste activa benodigd voor de bedrijfsvoering of activa ter realisering van de doelstelling, wordt er een reserve financiering activa ten behoeve van doelstelling en bedrijfsvoering aangehouden.

Impulsprojecten 2022

In de begroting voor 2022 zijn enkele grote projecten opgenomen die een krachtige impuls geven aan het realiseren van de strategische doelstellingen. Hiervoor wordt in totaal een bedrag van €3,9 miljoen uitgetrokken.

Ontwikkeling nieuwe concepten

In de komende jaren zal de Dierenbescherming meerdere grote concepten ontwikkelen. Belangrijk onderdeel daarin is dat we burgers, bedrijfsleven, beleidsmakers, kennisorganisaties en de politiek handelingsperspectief willen bieden: concrete opties om zelf bij te dragen aan dierenwelzijn. We zorgen dat onze oplossingen goed zichtbaar zijn. Daarom wordt hiervoor een bedrag van €3 miljoen gereserveerd.

Overige bestemmingsreserves

De overige bestemmingsreserves betreft een bestemmingsreserve voor het realiseren van de doelstellingen uit het nieuwe strategische beleidsplan.

8. Bestemmingsfondsen

Onder de bestemmingsfondsen wordt dat deel van de reserves opgenomen, dat een beperkte bestedingsmogelijkheid heeft. Deze beperkte bestedingsmogelijkheid wordt veroorzaakt doordat een derde (de gever) deze beperking heeft aangegeven of doordat het geld werd ingezameld voor een specifiek doel. In deze jaarrekening zijn de bestemmingsfondsen opnieuw gerubiceerd op basis van de bestemming.

8. Bestemmingsfondsen				
(x € 1.000)	Stand per 1 jan	Dotaties (+)	Onttrekkingen (-)	Stand per 31 dec
Dierenhulp	2.070	91	-614	1.546
Dierenambulance	483	0	-69	414
Dierenwelzijn	122	164	0	286
Medische hulp	725	25	-53	697
Vastgoed	1.503	0	-264	1.238
Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming	71	164	-15	221
Overig	90	0	0	90
Saldo bestemmingsfondsen	5.063	444	-1.015	4.493
waarvan verkregen uit nalatenschappen	3.161	444	-682	2.923
waarvan anders gevormd	1.903	0	-333	1.570

Fondsen voor dierenhulp

Dit betreft fondsen die besteed moeten worden aan de opvang van zwerfdieren.

Fondsen voor dierenambulance

Dit zijn de fondsen waarbij een bestemming is gegeven voor het diervervoer en de dierenambulances.

Fondsen voor dierenwelzijn

Dit betreft fondsen voor het bevorderen van het dierenwelzijn in het algemeen. Het gaat om een nalatenschap die wordt besteed aan de bestrijding van de bio-industrie en het toezicht op het vervoer van slachtdieren.

Fondsen voor medische hulp

Onder het fonds voor medische (nood)hulp valt onder andere het Fonds Yvonne Uitenbosch. Dit fonds komt uit een nalatenschap dat wordt besteed aan dierenartskosten voor dieren van mensen met een beperkt inkomen. Het gaat om de financiering van buitengewone medische kosten en/of operaties van hun huisdieren (in de breedste zin van het woord).

Fondsen voor vastgoed

De fondsen waarin het geld is bestemd voor nieuwbouw of het verbouwen van een bestaand dierenopvangcentrum, worden opgenomen onder fondsen voor vastgoed.

Fondsen voor de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming

Er zijn fondsen waarbij het geld expliciet is bestemd voor het werk van de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming.

9. Voorzieningen				
(x € 1.000)	Stand per 1 jan	Dotaties (+)	Onttrekkingen (-)	Stand per 31 dec
Jubilea	110	22	-11	121
Personeel en harmonisatie	14	0	-14	0
Saldo voorzieningen	124	22	-25	121

Voorziening jubilea

Voor de verwachte toekomstige uitkeringen voor jubilea is een voorziening gevormd voor de NVBD en de LID. Conform de geharmoniseerde arbeidsvoorwaarden wordt bij 10 en 20 jaar dienstverband een bedrag uitgekeerd. Bij het bepalen van de hoogte van de voorziening is rekening gehouden met een blijfkans.

Voorziening personeel en harmonisatie

In het kader van de harmonisatie van de arbeidsvoorwaarden is in 2018 een voorziening getroffen. Aan het eind van 2021 is deze voorziening volledig afgewikkeld.

10. Langlopende schulden

Er zijn geen langlopende schulden binnen de NVBD.

11. Kortlopende schulden en overlopende passiva		
(x € 1.000)	31 dec 2021	31 dec 2020
Schulden aan leveranciers	1.311	861
Vooruitontvangen contributies	1.397	1.246
Reservering voor verlof en vakantiegeld	1.016	972
Vooruit ontvangen bedragen	442	209
Pensioen	89	1
Belastingen en premies sociale verzekeringen	645	516
Rekening courant gelieerde instellingen	21.319	15.753
Overige schulden en overlopende passiva	-37	-13
Saldo kortlopende schulden en overlopende passiva	26.183	19.545

Rekening Courant

De rekening-courantpositie bestaat uit de volgende saldi:

Rekening courant gelieerde instellingen	
(x € 1.000)	
Rekening courant St. Steunfonds Dierenbescherming	15.807
Rekening courant St. Landelijke Inspectiedienst	947
Rekening courant St. Dierenopvang Rijnmond	602
Rekening courant St. De Doornakker	572
Rekening courant St. Beheer Onroerende Zaken	457
Rekening courant overige stichtingen	2.934
Totaal rekening courant gelieerde instellingen	21.319

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Rechten uit nalatenschappen

Met ingang van het boekjaar 2018 is de wijze waarop de baten uit nalatenschappen worden verantwoord, veranderd. Dat betekent dat de Dierenbescherming rechten heeft op nalatenschappen die voor een deel nog niet zijn verantwoord in de jaarrekening. Het gaat dan om de nalatenschappen die nog niet de status erfbelasting of rekening en verantwoording hebben bereikt maar al wel door de Dierenbescherming (beneficiair) zijn aanvaard.

Huurverplichtingen

De Dierenbescherming heeft meerdere panden gehuurd voor het gebruik van kantoorlocaties en Dierenbeschermingscentra. De grootste huurverplichting betreft de huur van het kantoorpand aan de Regulusweg in Den Haag. De totale huurverplichting per 31 december 2021 van de NVBD voor het jaar 2022 bedraagt €171.000.

Leaseverplichtingen

De leaseverplichtingen betreffen de lease van dierenambulances en overige voertuigen voor het vervoer van dieren bij DLM. De leaseovereenkomst met DLM staat op naam van NVBD. Daarnaast worden er 26 personenauto's geleased voor de buitendienstinspecteurs van de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) en enkele medewerkers van de Dierenbescherming. Deze contracten hebben een einddatum variërend van 2022 tot en met 2028. De jaarlijkse leaseverplichting (exclusief voorschot voor brandstofkosten) bedraagt:

Leaseverplichtingen	
(x € 1.000)	
Leasekosten 2022	948
Leasekosten 2023	882
Leasekosten 2024	665
Leasekosten 2025	430
Leasekosten 2026	321
Totale leaseverplichting per 31 december 2021	3.246

2.1.5 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

12. Baten van Particulieren			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Nalatenschappen en legaten	17.952	11.500	11.576
Contributies	5.758	5.400	5.635
Giften	2.613	2.100	2.308
Collecten	1.017	800	905
Overige baten van particulieren	1	0	2
Totaal Baten van Particulieren	27.341	19.800	20.426

Nalatenschappen en legaten

De baten uit nalatenschappen en legaten worden conservatief begroot. De Dierenbescherming heeft veel activiteiten verricht om het nalaten aan de organisatie onder de aandacht te brengen onder mensen die willen nalaten aan goede doelen. De opbrengsten in 2021 uit nalatenschappen zijn uitzonderlijk hoog.

Contributies

Het aantal leden in 2021 bedroeg gemiddeld 110.000 ten opzichte van 112.000 in 2020. De gemiddelde geefwaarde per lid is toegenomen.

Contributies			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Contributies leden	5.758	5.400	5.635
Totaal Contributies	5.758	5.400	5.635
Gemiddelde aantal leden (x€1.000)			
Totaal volwassen leden	108	112	112

13. Baten van Bedrijven			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Zakelijke giften	124	70	118
Giften in natura	0	0	0
Sponsoring	41	60	22
Opbrengst aandeel in acties van derden	1	10	2
Overige baten van bedrijven	5	0	21
Totaal Baten van Bedrijven	171	140	163

14. Bijdrage van Loterijorganisaties

(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Bijdrage Nationale Postcode Loterij	1.800	1.600	1.800
Overige bijdragen van loterijorganisaties	5	8	6
Totaal Bijdrage van Loterijorganisaties	1.805	1.608	1.806

Overeenkomst Nationale Postcode Loterij

De Stichting Nationale Postcodeloterij heeft met de Dierenbescherming in 2021 een nieuwe overeenkomst gesloten met een looptijd tot en met 31 december 2025, waarin de Dierenbescherming als beneficiant wordt aangemerkt. In 2021 is de bijdrage aan de Dierenbescherming opnieuw €1,8 miljoen. In de begroting werd rekening gehouden met een lager bedrag.

15. Baten van Subsidies van Overheden

(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Projectbijdragen	68	34	69
Totaal Baten van Subsidies van Overheden	68	34	69

16. Baten van verbonden organisaties

Er zijn geen baten van verbonden organisaties in 2021.

17. Baten van andere organisaties zonder winststreven

(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Opbrengst externe vermogensfondsen	74	355	65
Totaal Baten van andere organisaties zonder winststreven	74	355	65

18. Baten als tegenprestatie voor levering van producten/diensten

(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Opbrengst dienstverlening gemeenten	963	765	584
Baten asielactiviteiten	149	91	142
Baten ambulanceactiviteiten	27	42	32
Baten pensionactiviteiten	0	0	0
Opbrengst verkoop artikelen	3	4	4
Veterinaire diensten en medicatie	25	44	52
Overig	0	18	0
Totaal Baten als tegenprestatie voor levering van producten/diensten	1.167	964	815

Opbrengst dienstverlening gemeenten

De opbrengst dienstverlening gemeenten betreffen de vergoedingen voor de uitvoering voor de wettelijke taken waarvoor de gemeenten verantwoordelijk zijn, zoals opvang en vervoer van gevonden dieren met een vermoedelijke eigenaar. De Dierenbescherming verricht deze activiteiten voor de gemeenten op grond van dienstverleningsovereenkomsten.

Baten asielactiviteiten

De baten asielactiviteiten bestaan uit opbrengsten vanwege de adoptie van dieren of de afstand van dieren.

Baten ambulanceactiviteiten

De ambulanceactiviteiten genereren opbrengsten door het uitvoeren van ambulanceritten op verzoek van particulieren en bedrijven.

Veterinaire diensten en medicatie

Dit betreft de opbrengsten van gefactureerde medische handelingen en medicijnen.

19. Overige Baten

(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Verkoop resultaat activa	-2	0	44
Cursusopbrengsten	25	57	33
Overige opbrengsten	-8	54	-35
Totaal overige baten	15	111	42

20. Lastenverdeling

(x € 1.000)	Dier- vriendelijk leven	Dier- vriendelijk onder- nemen	Dier- vriendelijk besturen	Dier- vriendelijk omgaan met de openbare ruimte	Hoog- waardige Dierenhulp	Impact- volle beïn- vloeding en voor- lichting	(Ver- breiding) Fondsen- werving	Kosten beheer en admini- stratie (krachtige organisatie)	Totaal realisatie 2021	Totaal begroting 2021	Totaal realisatie 2020
Directe kosten	296	6	6	6	8.132	3.174	1.458	998	14.077	7.500	14.953
Personeelskosten	460	151	480	151	2.691	2.215	1.418	3.461	11.029	11.014	10.582
Autokosten	1	1	5	1	20	9	17	21	76	90	92
Huisvestingskosten	0	0	11	0	222	58	15	68	374	369	363
Afschrijvingskosten	3	3	3	3	117	5	5	319	457	658	535
Overige indirecte kosten	54	54	54	54	548	108	108	153	1.134	824	1.061
Totale lasten	814	215	560	215	11.732	5.570	3.021	5.019	27.146	20.454	27.586

Kostentoerekening

Voor de uitgangspunten van de lastenverdeling verwijzen we naar de grondslagen voor de bepaling van het resultaat.

Directe kosten dierenhulp			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Medische kosten	369	372	311
Kosten ambulances	389	397	282
Kosten asielen	44	27	46
Giften aan gelieerde entiteiten	6.470	740	8.372
Giften aan niet-gelieerde entiteiten	50	33	239
Overige kosten dierenhulp	715	496	858
Totaal directe kosten dierenhulp	8.037	2.065	10.108

Directe kosten toezicht dierenwelzijn			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Kosten toezicht	0	0	0
Totaal directe kosten dierenwelzijn	0	0	0

Directe kosten voorlichting			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Kosten voorlichting	3.182	2.507	1.818
Totaal directe kosten voorlichting	3.182	2.507	1.818

Directe kosten beleidsbeïnvloeding			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Beïnvloeding en lobby diversen	335	297	306
Totaal directe kosten beleidsbeïnvloeding	335	297	306

Directe kosten eigen fondsenwerving			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Ledenwerving	255	385	341
Ledenbehoud	202	381	405
Werving giften particulieren en zakelijk	389	415	303
Werving nalatenschappen	327	420	463
Kosten sponsorwerving	0	0	0
Collectekosten	178	231	226
Totaal directe kosten eigen fondsenwerving	1.350	1.832	1.737

Directe kosten beheer en administratie			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Accountants- en administratiekosten	111	90	137
Advieskosten	710	462	518
Telefoon- en internetkosten	152	129	171
Juridische kosten	137	65	43
Verzekeringskosten	142	109	125
Overige kosten beheer en administratie	-80	-57	-11
Totale directe kosten beheer en administratie	1.173	799	983

Personeelskosten			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Salarissen	7.848	7.497	7.455
Sociale lasten	1.240	1.297	1.294
Pensioenpremies	700	624	659
Doorberekende personeelskosten	-28	-43	-12
Onkostenvergoedingen personeel	107	259	175
Wervingskosten personeel	56	40	17
Overige personeelskosten	1.105	1.340	994
Totaal personeelskosten	11.029	11.014	10.582
Bezetting per jaareinde in FTE (Servicecentrum)	94,2	95,1	89,3
Bezetting per jaareinde in FTE (afdelingen/regio's)	37,6	39,2	37,1
Bezetting per jaareinde in FTE (DOC en DA)	16,1	15,2	15,8

Overige personeelskosten			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Uitzendkrachten en interim-management	424	421	342
Dotatie voorziening	22	0	45
Kosten vrijwilligers	192	63	109
Kosten salarisadministratie	58	70	74
Ziekteverzuimverzekering	0	0	0
Deskundigheidsbevordering	215	416	191
Overige personeelskosten	193	370	234
Totaal overige personeelskosten	1.105	1.340	994

Bezoldiging bestuurder

In onderstaande tabel is de bezoldiging van de bestuurder weergegeven. De pensioenlast betreft het werkgeversdeel van de aan de collectieve pensioenregeling verschuldigde premie. Voor J.F. Admiraal betrof het bedrag werkgeversbijdrage over de periode 1 januari 2021 tot en met 31 december 2021 € 12.676.

Naam	J.F. Admiraal	J.F. Admiraal
Functie	Bestuurder	Bestuurder
Dienstverband		
Aard (looptijd)	Contract voor onbepaalde tijd	Contract voor onbepaalde tijd
uren	40	40
part-time percentage	100%	100%
periode	1 januari t/m 31 december 2021	1 januari t/m 31 december 2020
Bezoldiging	2021	2020
Jaarinkomen (€ x 1.000)		
bruto loon/salaris	129	128
vakantietoeslag	10	10
eindejaarsuitkering, 13e maand	0	0
variabel jaarinkomen		
Totaal	140	138
Belastbare vergoedingen/bijtellingen	0	0
Pensioenlasten (wg deel)	13	12
Overige beloningen op termijn	0	-
Uitkeringen beëindiging dienstverband		-
Totaal bezoldiging	153	150

- Nevenfuncties van de Bestuurder zijn:
- Lid Raad van Toezicht Rivas, Gorinchem

I Informatie over bezoldiging directie in het jaarverslag

De Raad van Toezicht stelt met inachtneming van het advies van de remuneratiecommissie het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vast. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd. De bespreking over het bezoldigingsbeleid en de directiebeloning over het jaar 2021 vond plaats op 31 maart 2021.

Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt de Dierenbescherming de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties (zie www.goededoelennederland.nl). De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen die is gekoppeld aan de Wet Normering Topinkomens. De weging van de situatie bij de Dierenbescherming vond plaats door de manager HRM en de manager Bedrijfsvoering. Na advies van de remuneratiecommissie en de auditcommissie heeft de Raad van Toezicht de weging van de BSD punten formeel in haar vergadering op 31 maart 2021 vastgesteld. Dit leidde tot een BSD-score van 530 punten voor 2021. Bij 530 BSD punten is er sprake van indeling in Functiegroep J. Bij Functiegroep J geldt per 1 januari 2021 een maximum jaarinkomen van €168.893 (1 FTE/12 mnd). Naast de maximering van het bruto jaarinkomen geldt ook een maximum voor de beloning inclusief belaste vergoedingen/bijtellingen, werkgeversbijdrage pensioen en overige beloningen op termijn. Dit maximum bedraagt per 1 januari 2021 €209.000. De stichting Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) valt in de consolidatiekring van de NVDB en is als enkelvoudige entiteit WNT-plichtig. De stichting LID legt over de WNT separaat verantwoording af aan het betreffende ministerie.

Het voor de toetsing relevante werkelijke jaarinkomen van de bestuurder J.F. Admiraal bedroeg in 2021 €139.851. De werkgeversbijdrage pensioen stond in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen en het jaarinkomen en de werkgeversbijdrage pensioen tezamen vallen ook ruim binnen het toegestane bedrag van € 209.000 gebleven (dit bedrag bestaat uit de maximering van het jaarinkomen en werkgeversbijdrage pensioen). Er was geen sprake van belaste vergoedingen en eventuele overige beloningen. De hoogte en samenstelling van de bezoldiging worden in de jaarrekening toegelicht in de toelichting op de staat van baten en lasten.

II Vermelding bezoldiging directie in de toelichting op de staat van baten en lasten in de jaarrekening

Het jaarinkomen van de bestuurder (in loondienst) blijft binnen het maximum van € 168.893 (1 FTE/12 mnd.) volgens de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties. Ook het jaarinkomen en de pensioenlasten blijven ruim binnen het in de regeling opgenomen maximum van € 209.000per jaar. Voor een toelichting op het beleid en de uitgangspunten voor de bestuurdersbezoldiging verwijzen we naar hoofdstuk 10 van het jaarverslag.

Autokosten			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Leasekosten	81	70	92
Brandstofkosten	-7	20	-1
Overige autokosten	2	0	2
Totaal autokosten	76	90	92

Huisvestingskosten			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Huurkosten	169	161	172
Gas, water & licht	61	77	48
Onderhoudskosten	27	25	44
Zakelijke lasten	37	39	41
Schoonmaakkosten	60	49	66
Overige huisvestingskosten	20	18	-7
Totaal huisvestingskosten	374	369	363

Overige indirecte kosten			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Afschrijvingskosten	457	658	535
Automatiseringskosten	1.134	824	1.061
Totaal overige indirecte kosten	1.591	1.482	1.596

21. Saldo financiële baten en lasten			
(x € 1.000)	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Bank			
Bankkosten	-138	-50	-72
Rente opbrengsten	2	0	1
Leningen			
Betaalde rente ontvangen gelden	0	0	0
Ontvangen rente uitgeleende gelden	0	0	0
Beleggingen			
Overige kosten effecten en beleggingen	-65	-25	-38
Resultaat aan- en verkoop beleggingen	-237	0	-146
Mutatie ongerealiseerd koersresultaat beleggingen	2.321	300	1.077
Ontvangen dividend	80	108	171
Ontvang couponrente	175	135	161
Ontvangen rente langlopende deposito's	20	27	20
Totaal saldo financiële baten en lasten	2.157	495	1.173

Den Haag, 18 juni 2022

Mevrouw C. Vergouw Voorzitter	
Mevrouw M. Eleveld Lid	
De heer F.L.B. Meijboom Lid	
De heer J. van Hoof Lid	
De heer J.K. de Pree Lid	
Mevrouw K. Broekhuizen Lid	
De bestuurder,	
De heer M.J. Willemsen Waarnemend bestuurder	

3. Overige gegevens

3.1 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

mazars

Watermanweg 80
Postbus 23123
3001 KC Rotterdam
T: 088 277 12 27
sander.boomman@mazars.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het Bestuur en de Raad van Toezicht van
de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2021;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Mazars N.V. statutair gevestigd te Rotterdam (KvK Rotterdam nr. 24389296)

mazars

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit de hoofdstukken: voorwoord directie, onze droom in vogelvlucht, resultaten die tellen, dossiers, bedrijfsvoering en governance, verantwoording Raad van Toezicht, Financiële visie, strategie en beleid.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

mazars

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vereniging.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

mazars

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Rotterdam, 18 juni 2022

Mazars N.V.

drs. S. Boomman RA

Onze droom

Ooit leven we in een wereld waarin de belangen van dieren vanzelfsprekend worden meegenomen in het denken en handelen van mensen.

mazars

Mazars N.V.
Gewezenmerkt voor
identificatieoelinden
SB/18 juni 2022

**DIEREN
BESCHERMING**